

ERDÉLYI GAZDA

AZ EMGE HAVONTA EGYSZER MEGJELENŐ HIVATALOS LAPJA

Előfizetési árak:
 Egész évre 12.— P.
 Tagoknak tagsági díjjal évi 5.— P.
 Egy szám ára 1.— P.

Főszerkesztő:
DEMETER BÉLA

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Kolozsvár, Majális-utca 24. sz.
 Telefon: 33—70.
 Postatakarék csekkszám: 72300.

A föld munkájának törvénye

Írta: KÓS KAROLY.

A gazda az ő földbirtokának gondozását jószágigazgatóra bízta, akinek köteles munkája, hogy a gazdálkodási keretet és költségvetést elkészítse, a terv megvalósításának anyagi és technikai feltételeit biztosítsa, meghatározza a különböző munkaterületek terjedelmét és a munkaszervezés lehetőségét.

Az igazgató a szervezés végrehajtását, az egyes munkák beosztását és helyes elvégzésük irányítását hozzáértő intézőkre és gazdatisztekre bízta.

A munkák felügyelése, ellenőrzése és számbavétele ispánok, béresgazdák és számtartók kötelessége.

S végül: a földdel, állatokkal, gépekkel és szerszámokkal való közvetlen gazdasági munkákat cselédek, béresek, napszámosok, zsellérek, részesek és pásztorok: a föld munkásképeit végzik. Szántják, ássák, kapálják a földet, a réteket, szénafüveket kaszálják, aratnak, hordanak, csépelnek, fuvaroznak, pásztorolnak, az állatokat, szerszámokat, gépeket gondozzák, őrzik az erdőket, mezőket, minden vagyonát a gazdának... Télen és nyáron, esőben és hóban és szárazságban...

S ha a birtok legfőbb gondozója a maga dolgát tudó, tapasztalt, előrelátó és igaz ember, és ha jól váltogatta meg az intézőket és vezető tiszteket, ha szorgalmasak, éberek és józanok az ispánok, számtartók, ha hűségesek és elégedettek a föld munkással, akkor virulni fog a gazdaság, javul a föld, gyarapszik az állat, szaporodik a termés: — eredményes a gazdálkodás. A gazdának pedig öröme telik az ő birtokában és bizonyára bárdolatos azoknak, akik azt gondozzák és munkálják és megjutalmazza őket.

De ha nem így történik, ha a jószágigazgató nem araváló ember, a tisztek nem becsületesek és nem hozzáértők, az ispánok és számtartók hanyagok és könyörületesek, az a föld munkással elégedetlenek, akkor a birtok romlik, a föld nem terem: a gazdálkodás kárvallás és szegényedés.

S akkor a kárbanmaradt gazda bizonyára megbűnült azokat, akik megkárosították őt és elesapja a hűtlen szolgálkat.

Mert törvény, hogy mindenkinek: munkásnak vagy cselédnek, tisztnak, vagy akár parancsoló igazgatónak, a legkisebbnek és a legnagyobbnak is a maga köteles és teljesített munkája szerint kell kijárjon az ő bére, vagy az ő büntetése, mert mindenki felelős a maga munkájáért a gazdának.

De mindenki csak az ő munkája és bére arányában.

A napszámos és béres csak az ő kiszabott napl munkájáért, a kocsis csak a reábizott lovakért, kocsikért és hámokért. Az ispán már a keze alá rendelt minden napszámos munkájáért. És így fokozatosan minden nagyobb munkakörű és nagyobb fizetésű tisztviselő felelőssége is arányosan nagyobb egészen a legfőbb birtokvezetőig, aki minden tisztviselője munkájáért felelős.

És ez a munka örök és változatlan törvénye, mely alól nincsen kivétel és nincsen kibúvás; amelyet nem ember talált ki és melyet senki ember meg nem szeghet büntetlenül. S minél nehezebbek az idők, annál kevesebbé.

A jutalmazás és büntetés joga pedig a gazdáé, aki fellebbezhetetlenül ítél, mert az övé a föld.

Az országok birtokosgazdája az Úristen, aki azok gondozását a nemzetekre bízta. Tehát a jó, avagy rossz gazdálkodásért, a gazdának a nemzetek összességükben felelősek, de a felelősséget kell vállalja a maga köteles munkájáért a nemzeteknek minden egyes tagja: a kicsi ember a kicsit, a nagyobb a nagyobbbat és a legnagyobb a legnagyobbbat...

Ennek az országnak a gondozását, a Kárpátok medencéjében való gazdálkodást az Úristen ezer esztendeje a magyar nemzetre bízta. Ezer esztendeje nem volt olyan nehéz itt a gazdálkodás, mint ma s ezért nem volt akkora itt a munka felelőssége sem senkinek soha, mint éppen ma. Ma senkinek nem szabad itt megfeleltetni arról, hogy vállalt és kötelező munkájának hiánytalan teljesítése a nemzet életét jelenti, de a legkisebb hanyagság, munkakerülés, avagy rossz munka: a legnagyobb büntetést: a pusztulást.

Bizonyosságunk: az ország legkisebb felelősségű munkása: a földműves magyar hűséggel és hiánytalanul teljesíti a magarendelt munkáját és vállalja érte a felelősséget mindnyájunk gazdája: az Úristen fielőszéke előtt.

Ezért hát vigyázzanak azok, akiknek nagyobb munkakörével együtt nagyobb a felelősségük is, vigyázzanak ennek az országgazdaságnak minden ispánjával, számtartóval, kasznárjával, igazgatóval: kisebb, nagyobb és legnagyobb vezetői és parancsolói, hogy ők is jól végezzék munkájukat. Vigyázzanak és éberen, okosan, becsületesen dolgozzanak: éjjel és nappal, jó és rossz időben, plihenés nélkül és szórakozás nélkül.

Mert a munkafelelősség törvénye kérihetetlen és kibújni alóla nem lehet senkinek...

A GAZDAKÖRI VEZETŐK SZEPTEMBER HAVI FELADATA

A gazda számadása

Vége egy mezőgazdasági évnek s máris egy új munka esztendő közszében állunk. A betakarítás után már minden egyes gazdatestvérünk pontosan megállapíthatja, hogy egy év fáradtságos munkáját milyen siker koronázta, volt-e áldás rajta, vagy nem. Ilyenkor régi rossz gazdaszokás, hogy az esetleges gyenge termésért, hibákért és mulasztásokért a felelősséget a gazda elhárítja magáról és kényelmesen csak annyit mond, hogy bizony ő éppen eleget dolgozott és verítékezett, ha nem volt áldás a munkán, az nem az ő bűne... Azt azonban rendszerint elfelejti és nem veszi észre, hogy ugyanabban a községben, ugyanazon minőségű földön a szomszédos gazdáknak más a terméseredménye, ami kétségtelenül azt bizonyítja, hogy az egyik jobban, a másik gyengébben gazdálkodik. Ezt kell észrevenni, ezt kell meglátni és ennek kell a tanulságait levonni.

A gazdaköri vezető tehát helyesen cselekszik, ha külön gazdaköri megbeszélést hív egybe és ezen kizárólag ezt a kérdést tárgyalják meg és együttesen vetnek számot egy mezőgazdasági év tanulságairól. A jó gazda megmagyarázza a többinek, hogy miért eresz-tett jobban a búzája, nem sodródott össze a kukorica levele és miért volt nagyobb általában a termése, miért jobb az állatja. A többiek pedig ott közvetlenül a helyszínen, az élő példából győződnek meg arról, hogy milyen hibákat is követtek el, miért is állanak ők gyengébben és milyen könnyen változtathatnának, enyhíthetnék gondjaikat, tennék boldogabbá s elviselhetőbbé az egész család életét, ha nem vakon és bekötött szemmel, hanem figyelő, vizsgáló és tanuló tekintettel járnak az életben.

Idejében össze kell írni a műtrágya és vetőmagszükségletet

Általános szokás, hogy közvetlenül a vetés előtt jut a gazdának eszébe nemesített vetőmag és műtrágya után járni. Sajnos a legtöbb esetben ilyenkor már kifogyott az áru és a gazdák mindenkit okolnak, éppen csak saját magukat nem. Minden gazda csinálja meg tehát már most a jövő évi vetéstervezetét, ebből számítsa ki, hogy mennyi és milyen fajta vetőmagra és műtrágyára lesz szüksége. Ezt azonnal hozza a gazdaköri vezető tudomására, aki az összes tagok szükségletét számontartja és illetékes helyen benyújtja az igénylést. Az őszi vetőmagvak igénylése már lejárt. Azért a felügyelőségeken meg lehet próbálni, mert a megmaradt magot az utólag jelentkezők között osztják szét. A tavaszi vetőmag- és műtrágyaszükségletet december 31-ig kell kiigényelni. A pillangósvirágú magvakat, mint amilyen a lóhere, lucerna, búkköny, stb. az EMGE illetékes kirendeltségeinél kell előjegyeztetni. A hüvelyes növények és a gabonafélék magjait pedig a gazdasági felügyelői hivatalban. Az őszi műtrágyaszükségletet szintén az EMGE illetékes kirendeltségél osztják ki. Az olajosmagvakhoz szükséges műtrágyát attól a cégtől kell igényelni, amelyikkel a gazdák a termelési szerződést kötötték. Minden gazdakör igyekezzék tagjai számára még most ősszel beszerezni a szükséges

műtrágyát és vetőmagvakat, mert nem biztos hogy tavasszal lesz erre alkalma. Az, hogy minden tag a kellő mennyiséghez jusson, első sorban a saját előrelátásától és a gazdakör vezetőtől függ.

A kérdőívek pontos kitöltése!

Rövidesen minden gazdakörhöz egy-egy kérdőívet küld az EMGE központi felügyelő-sége, amelyet a gazdaköri vezetőnek kell kitöltenie a tagok bemondása alapján. A kitöltött kérdőívek a gazdaköri tagok családi állapotát, vagyoni helyzetét, a saját tulajdoni képező vagy bérelt föld nagyságát, művelési ágak szerint való megosztását, állatállományát, gazdasági felszerelését és a gazdasági épületeket tünteti fel. A kérdőíveket, miképpen elkészültek, az illetékes vármegyei EMGE kirendeltséghez kell beküldeni és a kirendeltség továbbítja a Központhoz. Az adatok birtokában sokkal könnyebben oldja majd meg a EMGE a reá háruló súlyos feladatokat. Tegyük csak egyetlen példát. A kérdőívek beérkezése után tudni fogjuk, hogy valamelyik faluban a szántóföld területéhez viszonyítva a gazdák igen kevés vetőgéppel, lókapával, vagy más szerszámmal rendelkeznek és így az elvárások során ezek részesülnek majd először.

Szeptember hó

I. Szántóföldek

Szeptember hónap jelzi az új gazdasági év kezdetét. Minden gazdának elsőrendű feladata tehát, hogy az új gazdasági év kellően felkészülve találja. Csináljuk meg a termelési tervet a jövő esztendőre — osszuk be földjeinket a beszolgáltatás követelményei szerint, mert jövő évre is ugyanez a beszolgáltatási rend lesz érvényben. Reméljük, hogy a hosszantartó szárazságot hamarosan esős idő váltja fel és ezért igyekezzék minden gazda a vetéssel. A repcét, mihelyt zöldülni kezd, naponta járjuk be, és ha szükségét látjuk, bolhafogóval járassuk meg, mert a szárazság kedvez a földi bolha fejlődésének. Akik idejében igényeltek őszi vetésre pillangósvirágú magvakat: szöszös-bükkönyt, pannonbükkönyt, őszi borsót, már meg is kapták, sőt sokan el is vetették. A nagy szárazság a tarlóhántások igazi hasznát is bebizonyította. A tarlóhántott földeken akármelyik pillanatban el lehet végezni az őszi szántást, — a lustább gazdák földjei kőkemények és ki tudja, mikor lehet őket felszántani.

II. Rétek-legelők

A hosszantartó szárazságot a füvesek sinylették meg a legjobban, — különösen a legelők. Sarjú úgyszólván sehol sem lesz és az állatokat már rég le kellett hajtani a legelőkről. A legjobb ilyenkor a rétet és a legelőt nehéz láncboronával megjáratni, mert így nem párologtat annyi vizet és a gyeper a legkisebb esőt is hasznosítani tudja. Az ilyenkor kivágott gyom és tövis menthetetlenül és örökre elpusztul. Ezért a gazdaköri és legelőtársulati vezetők bírják közös munkára a gazdákat és néhány nap alatt tisztítsák meg a legelőket. A jól előkészített talajba vetett s jól ápoltszántóföldi takarmánynövényeknek ártott a szárazság a legkevesebbé. Legyen az tanulság a jövőre és minden gazda jegyezze meg, hogy a legbiztosabb takarmányt a szántóföld adja.

III. Állattenyésztés

Rendes időben a gazda takarékpénztára az állat. Most két ok miatt is meg kell változtatnia eddigi szokását. Az első a kötelező állatigénybevétel, amely minden fölösleget számontart és alkalomadtán a köz javára értékesíti. A második a

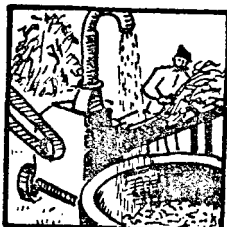
már többször említett szokatlan szárazságból következő takarmányhiány. A fölösleges állatokról való megváltást ez is szükségessé és halaszthatatlanná teszi. Ezért az a gazda jár el jól, aki pénzt nem állatba, hanem épületekbe: új, korszerűen épített istállóba, trágyatelepbe és silóba fekteti. Láthatják gazdatestvéreink, hogy még a sors is úgy rendeli, hogy akarva, nem akarva, át kell térnie az erdélyi gazdának is a korszerű és ma már egyedül jövedelmező minőségi állattartásra. Tartunk kevesebb, de jó állatot, mert ez a jövő alapja. Ha van hozzá megfelelő felszerelésünk — elsősorban épületeink — úgy az értékes állatállomány felszaporítása már nem lesz nagy dolog. Minden hulladékot, amit megesznek az állatok, fokozottan becsüljük meg: — elsősorban a kukoricaszárat és répalevelet. Ez úgyszólván minden gazdaságban elég nagy tömegben van, eltartására pedig a legmegfelelőbb a jól megépített siló. Ha silónk nincsen és építésre sincs kilátás, készítsünk földvermeket és ebbe aprítsuk be a kukoricaszárat a répalevéllal.

IV. Gyümölcstermesztés

A gyümölcsfák törzsein és vázágain keletkezett sebeket éles késsel vágjuk körül, és a törött helyeket síma metszlappá változtassuk át. Tisztítsuk ki a sebeket egyszerű drótkéfével és ha mód van rá, olvasztott viasszal, főzött kátránnyal, vagy gyümölcsfakarbolineummal kenjük be. A nagyobb sebeket, odúkat az elevenig ki kell takarítani és öntsük be kavicsos cementhabarccsal. Az almamoly, a bimbólikasztó bogár és más kártevő ellen szalmából, vagy hullámpapirosból készített hernyófogó övekkel védekezzünk. A hernyófogó köteleket a fa törzsére, esetleg a nagyobb vázágakra helyezzük, és hetenként váltjuk: a régit egyszerűen elégetjük és újakat kötünk a fákra. A kaliforniai pajzstetű újabban nálunk is veszedelmessé kezd válni. Az ellene való védekezés sürgős és fontos, mert kaliforniai pajzstetves gyümölcsöt — ha csak egyetlen egy fordul is elő egy vagon-tételnél, — nemcsak külföldre nem engedik ki, hanem még belföldön is csak alacsony áron értékesül. Szeptember elején és közepén 0.15 százalékos nyersnikotinos oldattal permetezzünk, amelybe száz literenként egy kg. káliszappant is fel kell oldani. Nagyon jól bevált az egyszázalékos Schell olaj permetlő is. A hónap közepéig, esetleg még azon túl is, nyugodtan szemezhetünk.

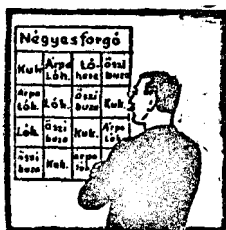

Kedves Gazdatestvéreim!

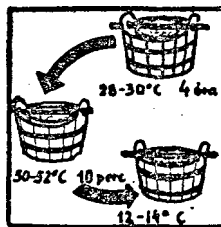
Szeptemberben már rövidebbek a napok és hosszabbodnak az éjszakák és a hold szebben világít, mint bármikor. A gazda ilyenkor a holdat figyeli és abból következtet az időjárásra. A régi gazdaszabályok szerint, ha szeptemberben olyan forrón sütött a nap, hogy az ólmot is megolvasztja, akkor édes lesz a szőlő és a must.

Kedves Gazdatestvéreim! A nyári nagy szárazság által fokozódott takarmányhiány leküzdésére minden óvintézkedést meg kell tenni a lelkiismeretes gazda. Ezért a rendelkezésre álló takarmányozásra alkalmas anyagokat gondosan kell összegyűjtenie. A kellő időben betakarított kukoricaszár értékével minden gazda tisztában van és ha azt a rendelkezésünkre álló leveles cukorrépafejjel együtt silózzuk, csökkentjük téli takarmányozási gondjainkat. A leveles cukorrépafejből a silózás előtt okvetlen rázassuk ki a földet, sőt a leghelyesebb, ha megmossuk. A felszelelt kukoricaszárral keverve, a silóban jól letapogatva raktározzuk el. A földművelésügyi kormány hathatós támogatásával ebben az évben a silók százai épültek fel s így sok gazdatestvérünk takarmányozhat olcsón.

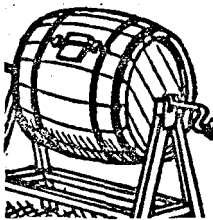
Most, a gabonavetések idején, fontosnak tartom megemlíteni, hogy a helyes vetésforgó betartásával sok állati kártevőtől mentesítjük vetéseinket, mert a drótféreg és gabonafutrinka kártételei legtöbb esetben azoknál származnak, akik gabona után ismét gabonát vetnek. Az előzetes védekezés biztosabb és ezért a tanácsot szívelelje meg az, aki eddig nem tartotta be a helyes vetésforgó törvényeit.

A takarmánygabonák között nagy jelentősége van az árpnak. Az eredményes termelés azonban megköveteli, hogy jó és nemesített vetőmagot vessünk. A m. kir. Növénytermelési Hivatal kipróbált fagyálló fajtákat terjeszt szaporító gazdaságai útján. Ez évben kitűnő eredményeket értek el gazdatestvéreink a Mezőhegyesi 68 fajtájú nemesített őszi árpával. Több helyről hallottam 20 métermázsás termést kataszteri holdanként, de megbízható értesülésem van kataszteri holdanként 2650 kilogramm termésről.

Az ősziárpa termelés egyik legnagyobb ellensége a porüszök. A megfelelő védekezés a melegvíz csávázás. Helyes, ha a betegség gyérítése céljából a vetőmagból az üszökös kalászcsoportokat és csomókat kiválogatjuk. Ezt különösen kisgazda könnyen megteheti, mert árpavetése legfeljebb $\frac{1}{2}$ —1 hold. A többlet munka a természetes eredményben búsán megtérül.

Az idei vetésű lóherések egyenletesen keltek ki a tavasz folyamán és a védőnővény learatásúg szépen is fejlődtek. A tartós szárazság azonban a legtöbb helyen a fejlődést annyira visszavetette, hogy az úgynevezett tarlóherével nem bíztak. Sok gazda, gondolván, hogy a veszett fejszének bár a nyele térüljön meg, tarlójának legeltetésére határozza el magát. Óva intem ettől a cselekedettől, mert a jövő évi termését teszi tönkre és különösen ha juhokkal legeltet, a vetésszállomány megritkulása lesz a következménye. Tavasszal aztán kapzsiságáért az időjárást, a fagyot és a kemény telet hiába okolja.

Kedves Gazdatestvéreim! Legfontosabb munkánk veszi kezdetét szeptember hónapban és ez a jövő évi kenyér biztosítása, a búza vetése. A jó gazda gondosságával kell elkövetnünk mindent, hogy minél több termés legyen. A helyes előveteményen kívül a jó talajmunka és a kellően csávázott, megfelelő mennyiségű vetőmag alapfeltételei a sikernek. Kukorica után vetendő búzánál kataszteri holdanként ne feledkezzünk el vetéskor 40—50 kilogramm Péti sőt kiszórni. Ha csak lehet, azonban mellőzzük a kukoricát, mint búzaelőveteményt. A több és jobb termelés érdekében pedig a nemesített vetőmagvak bizonyos évek utáni kicserélése kívánatos. Belterjesebb viszonyok között a Bánkúti, külterjesebb és hidegebb viszonyok között az Odvasi 241-es búza ajánlható.

A meginduló nagy őszi vetési munkákhoz leten áldását kérve, búcsúzóan

Berend, 1943 szeptember 1.

magyar gazdatestvéri köszöntéssel

BIKFALVY FERENC.

Az őszi gabonafélék vetése

Irta: Kaltenbach Rudolf m. kir. gazd. felügyelő.

Az eddigi termelési adatok alapján már van-
nak Erdélyben kipróbált fajták, amelyeknek jó
terméseredményére biztosan lehet számítani és
ezért ajánlhatók is. Így a gazdaközönségnek tet-
szése szerint van miben válogatni. Búzából a zor-
dabb fekvésű, hidegebb talajokon külterjes mű-
velés mellett is igen bevált az Odvosi 241-es és
a Székács 1055-ös búzafajta. A fenti fajták fagy-
állóságukkal, jó termőképességükkel és igényte-
lenségükkel is kitűntek. A Diószegi 2-es szintén
kitűnő eredménnyel termelhető a fenti fajtákkal
teljesen megegyező körülmények között, de kissé
jobb művelésű talajt igényel, ezzel szemben vi-
szont erősebb szalmájú, mint az előbbieket és így
nem dől meg olyan könnyen. A Fleischmann
481-es búza is kitűnően bírja a mostohább vi-
szonyokat, de Erdélyben még alig termesztik s
így helyi adatok nem állanak rendelkezésre. Az
eddigi tapasztalatok alapján azonban ajánlható
dombosabb fekvésű, nehezebb művelésű talajokra
is, ahol az igényesebb fajta búza bizonytalan. A
Bánkúti 1201 és 1205-ös búzák kiváló tulajdonsá-
gaikkal Erdélyben is nagy teret hódítottak, külö-
nösen a mélyebben fekvő lapályföldeken, ahol
belterjes gazdálkodást folytatnak. Erős szalmája
még a bujább talajokon is biztosítja a megdőlés
ellen, Pld. ott, ahol az Odvosi vagy Székács meg-
dőlt, a Bánkúti teljes egészében állva maradt.
Termőképesség, fagyállóság, minőség szempont-
jából is a legkitűnőbb búzafajtánk, csupán meg-
kívánja a jó talajelőkészítést és vetésápolást.

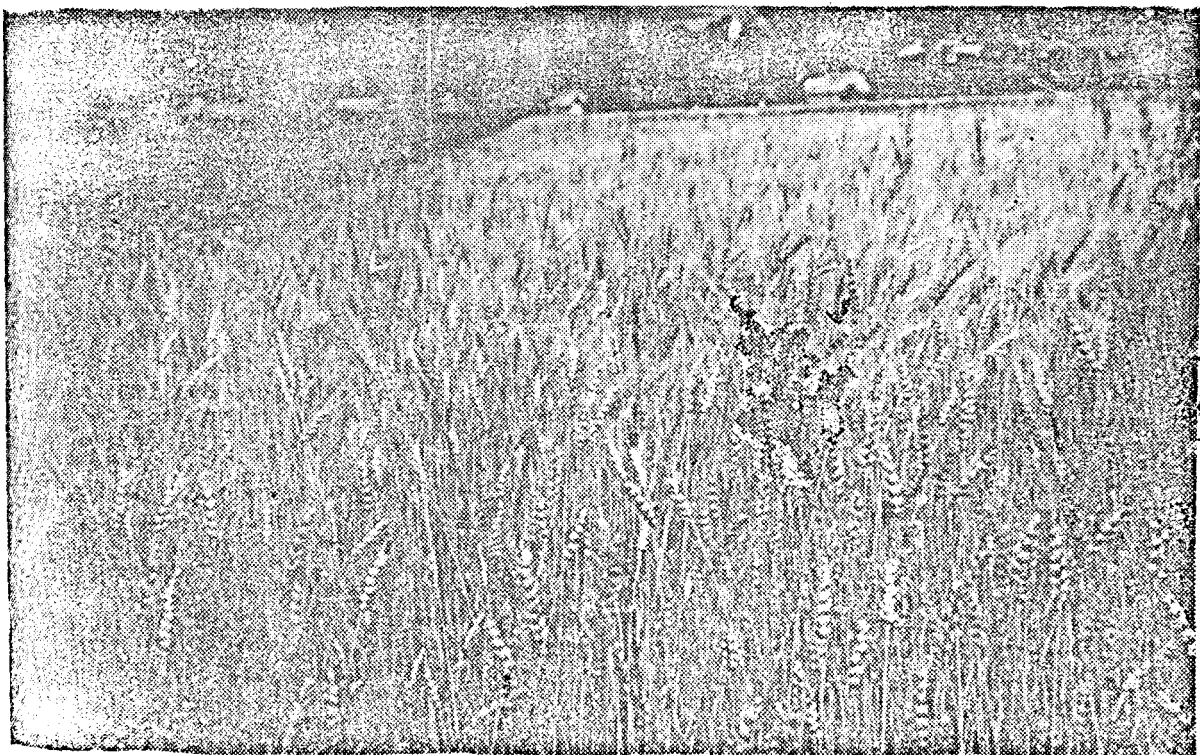
A hazai rozsfajtákból ezidőszert Erdélyben
a Petkusit és a Fleischmann tartjuk a leg-
jobbnek.

Őszi árpából az eddigi tapasztalatok alapján
a Mezőhegyesi 68-as vált be. Termelési kísérlet
alatt áll még a Székács, Lédeci és Hatvani.

A fenti fajtákhoz a f. m. kirendeltség minő-
ségi vetőmagakciói révén — a községi előljáró-
ság útján a gazdasági felügyelőségekhez beadott
igénylések alapján — juthat a gazdaközönség.
Tehát a gazdák az akciók megindulása előtt —
ősszel és tavasszal — a községi előljáróságok út-
ján adják be igénylésüket, hogy a nemesített ve-
tőmagvak termelésébe belekapcsolódhassanak s
így a minőségi vetőmagtermelés révén nagyobb
minőségi és mennyiségi eredményeket érhessenek
el, ami a gazda egyéni hasznát is jelenti, amel-
lett, hogy nemzetgazdasági szempontból is az or-
szág javát szolgálja.

Az akciókra vonatkozóan a gazdaközönség
felvilágosításért forduljon közvetlenül és idejé-
ben az illetékes járási vagy a vármegyei gazda-
sági felügyelőséghez.

A fenti minőségi vetőmagakciókhoz a kiosztás-
ra kerülő vetőmagvakat a kirendeltség szapo-
ritó gazdaságai tremelik kötleivel alapján. Ezek-
től a szaporító gazdaságoktól az igénylő kisgaz-
dák — ha gazdaságaik nem esnek nagyobb távol-
ságra — közvetlenül, helyben is átvehetik a vető-
magvakat, amelyet a gazdasági felügyelőség oszt

Csizmadia Péter, az erdőszentgyörgyi EMGE gazdakör elnöke, a régi fajta Székács búza helyett új „akciós búzát”
vetett a gazdakör tagjai számára. Az új búza nagyon jól bevált: hamarabb érett és többet termelt, mint a
régie. A hírek szerint a holdankinti hozam mindenütt meghaladta a 10 mázsát.

ki. Ha azonban az igénylő gazdaság is kíván szaporítani vetőmagot és a szaporítás kívánalmának megfelelő területtel és a műveléshez szükséges felszereléssel rendelkezik, forduljon felvilágosítást az illetékes gazdasági felügyelőséghez, vagy EMGE kirendeltséghez, ahol a szükséges útbaigazítást s az igényléshez szükséges nyomtatványokat is megkapja, amelynek alapján a kirendeltségtől kérhet továbbszaporításra eredeti nemesített vetőmagot.

Ha a gazdaságnak már megvan a kiválasztott és jól bevált fajtája, gondoskodjék arról, hogy azt legalább 2–3 évenként felújítsa (eredeti nemesített vetőmagigénylés, vagy minőségi akciók útján), hogy vetőmagja jó tulajdonságait megtartsa és megóvja az elkorcsosodástól, ami a keresztezés alapanyagaira és azok tulajdonságaira való visszaütésben (atavizmus) nyilvánulhat meg.

Általában a gabonák vetésének előkészítő munkálatai már az aratás előtt megkezdődnek. Ez abban áll, hogy gabonátábláinkat megsemléljük és a legegyszerűsebben érő fajtiszta táblákat kijelöljük. Ezeket a kijelölt táblákat aztán külön aratjuk, csépeljük és a vetés céljaira előkészítjük. Cséplés után a vetőmagot a magtárban vékonyan elteregtetve szárítjuk, forgatjuk, mert a nyirkos, nedves mag veszít csiraképességéből. A vetőmag tisztítására is nagy gondot kell fordítani, mert aki gyomot vet, gyomot arat. A tisztítást lehetőleg szelektorrall végezzük el, mert a szelektor nemcsak a gyommagvakat távolítja el a vetőmagból, hanem fajsúly és nagyság szerint is osztályozza a vetőmagvakat, ami annál fontosabb, mivel úgy nem kerül léha vagy szorult szem a vetőmagba. A vetőmagtisztítás, bár költséget jelent a gazdának, megbecsülhetetlen előnyökkel is jár, mert tisztított vetőmagja után tisztább, magasabb fajsúlyú gabonát vihet a piacra, amelyért jobb árat kap — emellett termőföldjei sem gyomosodnak el.

A vetőmagvakat vetés előtt csávázni is kell az üszög, árpánál a levélsíkkóltóság, rozsnál pedig hópenész ellen. A csávázás történhet vegyszerekkel, vagy melegvízzel. A melegvizes csávázás fizikailag, hőfokával öli meg a maghéj alatti gombaspórákat. Ilyen pld. a búza és árpa repülő üszögje és az árpa levélsíkkóltósága. A melegvizes csávázás úgy történik, hogy a vetőmagot langyos — 25–30 C fokú — vízben 4 órán át áztatjuk, illetve azzal nedvesítjük, utána pedig azonnal 48–52 C hőfokú vízbe mártjuk, ahol 10 percen át tartjuk. A gyakorlatban 20–25 kgr. vetőmagot ritkaszővésű zsákvászonnal bélelt vesszőkosarakban belemertünk a fenti hőfokú vízzel töltött kádba s közben állandóan kavargatjuk. Csávázás után a magot vagy hideg vízbe mártjuk, vagy hideg vízzel leöntjük, hogy lehűtsük s azután vékony rétegbe kitergetve lapátolással szárítjuk. Az előzetes áztatást a legcélszerűbb úgy végezni, hogy ritkaszővésű zsákba töltött magot langyos, 25–28 C hőmérsékletű vízbe mártjuk és ott addig tartjuk, míg jól átmedvesedik, majd kiemelve, vagy a zsákba hagyjuk, vagy garmadába öntjük, ahol a mag 4 órán át nedves marad. Az előzetes áztatás alatt a gombaspórák csíráznak és így a 48–52 C hőfokú vízben a gombaspórák elpusztulnak.

Mivel az idén — különösen az őszi takarmányárpa — egész Erdély területén fertőzve volt repülőüszöggel, feltétlenül szükséges a fenti csávázás lelkiismeretes elvégzése.

A vegyszerekkel végzett csávázás kétféle: nedves és porcsávázás. A nedves csávázásnak legismertebb módja a rézgálicos csávázás, amelynél 1–2%-os oldatot használunk. Az eljárás leírása főleg, mert elterjedtségénél fogva minden gazda ismeri. A rézgálicos csávázásnak hátránya, hogy a cséplésnél sérült magvak csírát megátadja és még az ép vetőmag csirázóképességét is rontja. Ezért főképpen a higány tartalmú vegyszerek alkalmazása ajánlható. Ilyenek: Hygosan, Germisan, Uspulun, Abavit stb. Előnyök, hogy nemcsak a búza köüszög fertőzése, hanem a rozs hópenész, az árpa levélsíkkóltósága és a zab repülőüszögje ellen is hatékonyabb és a vetőmag csirázóképességét nem rontják. A gyárak hozzá megfelelő útmutatást adnak.

A porcsávázó szereket, amilyen pld. az Arzopác, a Tillantin, a Porzol stb. poralakban keverjük a vetőmaghoz, úgyhogy valamennyi mag jól beporozódjék. Ezt forgatható dobbal érjük el, amelybe a vetőmagot és a porcsávázószert beleöntjük és addig forgatjuk, míg minden mag jól beporozódik. Ezek a porcsávázó vegyszerek vetés után a földben fertőtlenítik a vetőmagot, azonban a búza köüszögfertőzése ellen teljes védelmet nem nyújt, mert az üszögös léha magvakban lévő spórákat nem járja át úgy, mint a vízben oldott vegyszer.

Fémvegyülettől mentes csávázószer a Formalin, amelynek 1/2%-os oldatát használhatjuk a búza köüszögje elleni csávázásra, valamint a zab repülőüszögje ellen. A Formalin hatóanyaga a formaldehid, amely átlagosan a kereskedésekben kapható formalinban 40%-ban van. A búza csávázására nem nagyon ajánlható, mert ha kissé töményebb az oldat, csirázóképességét erősen rontja. A zab csírája a formalinoldat iránt nem annyira érzékeny, ezért a zab repülőüszögje elleni csávázásra ajánlható.

A vetőmag előkészítése mellett nagy gondot kell fordítani a talajelőkészítésre is, mert az nagyban elősegíti a gabonafélék jó termését és a termés biztonságát.

Ha a kellő talajelőkészítést elvégeztük és a talaj felszínét simára eldolgoltuk, a jól előkészített magot lehetőleg géppel vessük el, aminek előnye a kézi vetéssel szemben, hogy a vetőmagot egyenletesebben szórja el, mintha azt kézzel vetnénk és így a tenyészterület kedvezőbben oszlik meg, a mag egyenletesebben fejlődik és nagyobb termést is ad. Amellett a vetésápolás és az aratás is könnyebb, mindamellett, hogy a vetőmagszükséglet is kevesebb, mint a kézi vetésnél. Ha a gazdaságnak nem volna vetőgépe, lehetőleg kérjen kölcsön atól a szomszéd birtoktól, akinek van, vagy a gazdakörtől, mert a vetőgép használata még kölcsöndíj fizetése esetén is kifizetődik. Már a vetési munkálatok gyorsabb elvégzése és a kevesebb vetőmagszükséglet útján megtakarított maggal, nem beszélve a könnyebb vetésápolásról és a terméseredményben mutatkozó többletről, ami viszont mindenkinek érdeke.

Állítsuk össze az új termelési tervet

Irta: Kós Balázs.

A mostani beszolgáltatási rendszer annyira ájdonság volt, hogy mire a gazda megértette, hogy miről is van szó, már eltelt az idő, hogy aszerint rendezkedjék be. A jelek szerint azonban ez a rendszer a jövő esztendőben is érvényben lesz. Most tehát van idő kiküszöbölni az idén tapasztalt hibákat.

A legfontosabb a tervszerűség: ne közvetlenül a vetés előtt jusson eszünkbe, hogy még szántani kell, nincs műtrágya és megfelelő vetőmag. Az idei tapasztalatokból látszik, hogy a csak egy kicsit is helyesen kezelt és okszerűen vezetett gazdaság-

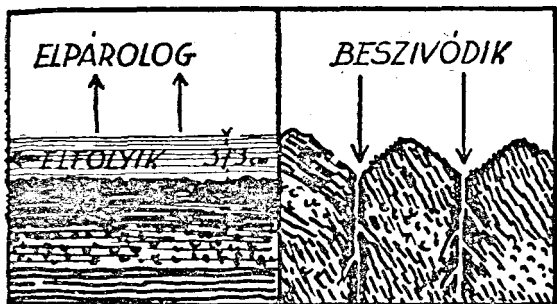
— önmagától oldódik meg az aggasztónak és bonyodalmasnak látszó kérdés.

Akármilyen is legyen a beszolgáltatás rendje, mindennek a termelés az alapja. A gazdának csak akkor van haszna földjéből, amelyen gazdálkodik, az ország pedig csak akkor becsülheti meg a gazda munkáját, hogyha ez a termelés előrelátó és okszerű. Az okszerű gazdálkodásnak pedig ilyenkor — az őszi vetéseken kívül — két alapkövetelménye van: az őszi szántások elvégzése és a helyes trágyázás.

Mindenki végezze el az őszi szántást!

Az őszi szántásnak hármass feladata van: első a gyomirtás, a második a víztárolás, a harmadik pedig a trágya talajbajuttatása.

Az őszi szántásnak tökéletes gyomirtó hatása csak akkor van, ha tarlóhántás előzte meg. A tarlóhántással a földbe került gyommagvak ugyanis hamarosan csíráznak és kikelnek. Az őszi mélyszántással tehát a zsege gyomnövény a mélybe jut és így elpusztul. Ha a gyommagvak a tarlóhántással nem kerültek a földbe, az őszi szántással forgatjuk őket alá s mire a természetett növényt elvetjük, már kikeltek, a földet pedig egész nyáron kapálnunk kell, hogy be ne lepje a gyom. Azért mondja sok gazda, hogy az őszi szántott föld gazosabb, mintha csak egyszer, tavasszal, közvetlenül a vetés előtt szántott volna. Hogyha a tarlóhántást elvégeztük, mindez éppen megfordítva van. Az őszi mélyszántás egyébként nemcsak a magról szaporodó egyéves gyomokat, hanem az élő burjánokat is irtja, mert gyökerestől forgatja ki őket.

A fel nem szántott földről lefolyik és elpárolog a víz, míg az őszi szántásba maradéktalanul beszívódik.

ban a beszolgáltatás alig jelent megerősítést. Hiszen a rendelet nem akar semmit elvenni a gazdától, csupán arányosítani, összhangba hozni akarja a termelést a szükséglettel. Ha a gazda a beszolgáltatás arányában termel — a beszolgáltatási rendelet pedig az ország szükségletét tükrözi

A szakképzett gazda csak egyszer szánt egy évben: ősszel

Vizgazdálkodás szempontjából könnyen megérthető, hogy az a talaj, amelyet ősszel fellazítottak, a reáhullott csapadékot beszívja és nem engedi elfolyni. Ez annyit jelent, hogy az őszi és téli nedvességet úgyszólván hiány nélkül raktározzuk el akkorra, amikor a növény ennek hasznát veszi: a nyári növekedés idejére. Őszi mélyszántás nélkül a csapadék lefut a földről és a patakokat, a folyókat duzzasztja, amelyek a tengereket gyarapítják vízzel. A rossz gazda tehát a tengerbe hordja a vizet.

Az egyszeri szántásnak azonban feltételei vannak: a tarlóhántás és a tavaszi grubberezés.

Ahogy a gyomirtás szempontjából a tarlóhántás az őszi szántásnak a legfontosabb előfeltétele, hatását a helyes vizgazdálkodásnál a tavaszi magágy előkészítés támasztja alá. A tavaszi vetőelőkészítés nem szabad, hogy szántás legyen, mert ezzel felforgatjuk a földet és kiszárítjuk. Azt a nedvességet tehát, amit az őszi szántással megőriztünk, oktalannul elpazaroljuk. Ha tarlóhántást nem végeztünk, akkor — gyomirtás szempontjából — helyesebb, hogyha tavasszal is szántunk. A

tarlóhántás nyomán végzett őszi szántást azonban csak trágyázás esetén szabad tavasszal újra felszántani.

Az alapos és jó munka.

Az őszi szántás a legalapozabban végzett talaj-előkészítő munka kell, hogy legyen. Csak akkor eredményes, hogyha elég mélyen — 18—28 cm-re — és vakbarázda nélkül történik. Az nem baj, hogyha egyidejűleg a barázdákat szélesre is veszik, mert ezáltal a hantok nagyobbak lesznek és így a téli fagy nagyobb felületen éri a talajt. Már pedig az őszi szántásnak ez is az egyik célja. Ha azonban a szántás mély és a barázdák szélesek, nagy vonóerőre van szükség. A legjobb a traktor. Sajnos, ez csak kevés kisgazdának állhat rendelkezésére, mert alig van gazdakör Erdélyben, amelynek traktora is lenne, bérszántó szövetkezetéről sem tudunk. Az EMGE-nek vannak ugyan sáncoló traktorai, amelyek ősszel szántanak, de így is csak elenyészően kicsi százaléka részesülhet az erdélyi földnek traktorszántásban. A legtöbb gazda ígásállataival végzi az őszi mélyszántást is. Az ígásállatokkal is lehet jó és szakszerű munkát végezni, különösen akkor, ha két-három gazda összeáll, állatait össze-

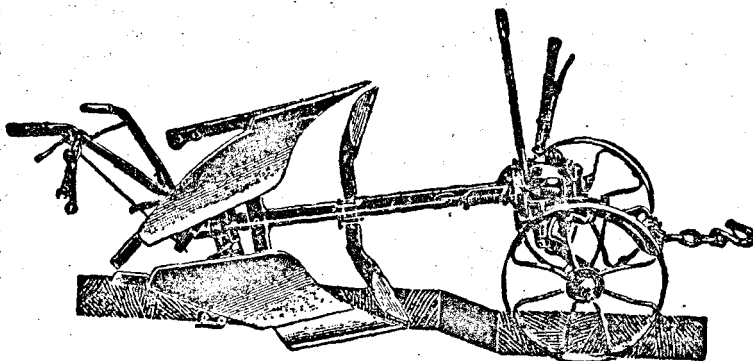
fogja és négyes, vagy hatos fogattal, nyolcas-tizes ekével dolgozik. Az egypár lóval vagy tehénnel végzett őszi szántás már nem adja — nem is ad-

hatja — a mostani követelményeknek megfelelő eredményt. *De még ebben az esetben sem szabad a földeket ősszel szántatlanul hagyni!*

Egyenletesen elosztva kerüljön a trágya a földbe!

Előírás szerint az istállótrágyának is az őszi szántással kell a talajba jutnia, éspedig olyanformán, hogy minél egyenletesebben oszolják szét a szántásban: úgy feküdjék az egyes barázdák közé, mint az itatóspapír az irka lapjai közé. Ha az ekét lassan járatjuk — az őszi szántással nem is lehet sietni, mert nehéz munka — és az eketést hosszú, minden különösebb nehézség nélkül sikerül. Ilyen munka után az istállótrágya közvetett és közvetlen

önkéntelenül vetődik fel tehát a kérdés, hogy mi maradhat tavaszi trágyázásra. Elsősorban természetesen a későn vetésre kerülő növények földjei: a kukorica és a burgonya. Ezenkívül vethetünk tavaszi trágyázásba zabosbukkonyt, borsócsalamádét, egyszóval takarmánynövényeket. A tavaszi kalászosok alá — amennyiben a föld soványasága folytán erre szükség van — feltétlenül ősszel trágyázzunk, mert a tavasszal istállótrágyázott föld-

Újabb mintájú, mélyszántó váltóke. A régeb, bieknl a gorenely hajlított volt, az újabaknál azonban egyenes, mert így nyugodtabb a járása: a tarlón növő gyomok nem akadályozzák a munkáját. 23 cm. mélységig lehet vele szántani, a barázdaszélesség 26 cm, a vonóerőszükséglet — a talajtól függően 2—4 ökör. Az erdélyi oldalas szántókon a helyes talajművelés nélkülözhetetlen eszköze. A szakképzett gazda az évi egyszeri szántást — ősziék alá a keverő szántást, tavasziak alá pedig az őszi mélyszántást — ilyen ekével kell, hogy elvégezze.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

növényi tápanyagai tavaszig, a nedvesség és a fagy hatására, egyenletesen eloszolnak és a növények által könnyen felvehetőkké válnak.

Ősszel, sajnos, nem lehet az összes trágyát kihordani.

A gazdánál azonban nem áll ősszel annyi istállótrágya rendelkezésre, hogy minden földjét be-trágyázhassa, még akkor sem, ha előrelátó volt és ilyenkorra gyűjtötte össze a legtöbbet. Okos-szerűen vezetett gazdaságában is, az őszi szántásra alkalmas három hónapban — szeptember második felétől december első feléig — az évi trágyater-melésnek csak mintegy háromötöde hordható ki.

ben nem lesz jó termés. Elsősorban tehát a tavaszi gabonafélék földjeit trágyázzuk meg és szántuk alá ősszel. *Ide azonban — ha lehet a fagyok beállta előtt — vessünk őszi búzát, mert ez adja a legnagyobb és legbiztosabb termést!*

A tavasszal trágyázásra kerülő földeken is végezzük el az őszi szántást. Ilyen helyen a tavaszi szántás — a trágya aláforgatásakor — nem nélkülözhető. És ez az egyik hátránya a tavaszi trágyázásnak. A másik, hogy a friss istállótrágya sohasem hálálja meg úgy a növény, mint az, amelyik a talajban telelt át. Sajnos azonban megelőzni — a mezőgazdaság fejlettségének mai állása mellett — nem lehet.

A műtrágyázás célja

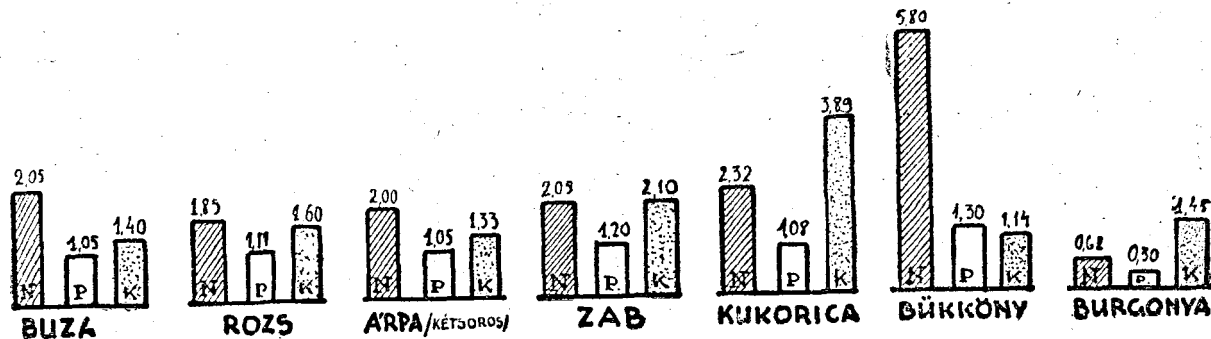
Hazánkban a legelsőnek használt műtrágya a szuperfoszfát. Búza termelő ország vagyunk és így ez érthető és helyes is. A búza alá a szuperfoszfátot adhatjuk közvetlenül a vetés előtt, vagy a vetéssel egyidejűleg. Az első esetben a vető szántásra, helyesebben a porhanyító nyomán szórjuk el és boronával keverjük be a földbe, — utóbbi esetben pedig kombinált műtrágyaszóró vetőgépre van szükség, amely egyszerre vet és sorba trágyáz. Átlagosan — kézzel szórva — 80—100 kg. szuperfoszfátot lehet számítani 1 kat. hold búzavetésre. A rozsnál és az ősziárpánál hasonlóan járunk el. Az utóbbi években sok Péti só is használnak hazánk-

ban. Istállótrágyázott földben nincs rá szükség. Ebből 100 kg-t számíthatunk egy holdra. Az ősziékre ősszel, vetésükkor — a szuperfoszfátot egyidejűleg, s vele összekeverve — adjuk felét a másik felét pedig tavasszal fejtrágyaként. Tavasi vetésűeknél a szuperfoszfátot — ugyanazt a mennyiséget, mint a búzáé — ősszel szórjuk ki szántás előtt, a Péti sót adjuk a vetéssel egyidejűleg. A pillangós virágúak Péti sót nem kapnak, mert a nitrogén gyűjtők. Annál jobban meghálálják az adagot, holdanként 150—200 kg-t.

Sokmindentől függ, hogy a műtrágyázás a kívánt terméstoppletet eredményezze.

A szuperfoszfátról egyébként azt jegyezzük meg, hogy a szemképződést segíti elő és siettetti az érést. Elsősorban tehát gabonafélék alá adjuk. A Péti só a növények zöld részeit fejleszti. Gabonákhoz tavasszal fejtrágyaként akkor adjuk, ha valamilyen okból gyengén teleltek át, — a későn vetett őszi és tavaszi gabonákat is vessük Péti sóval.

vetjük, amelynek sok a tarló- és gyökérmaradványa. Pl. kukorica, szójabab, csövescsalamádé, stb. után, — rendszeren későn vetett őszi búzára — okvetlenül adjunk még a vetéskor 80—100 kg. Péti sót. Egyébként, ha műtrágyázunk, a szuperfoszfátnak és Péti sónak együttesen van a legnagyobb eredménye. Ne gondolja egy gazda se, hogy ha egyféle műtrágyát szór valamilyen növénye alá, feltétlenül javul a termés. A növénynek ugyanis különböző tápanyagokra van szüksége és

A rajz k. Kuthy Sándor dr. adatai nyomán a legfontosabb szántóföldi növények mázsáinkénti táplálékanyag-szükségletét mutatja. Ha tudjuk, hogy egy mázsa istállótrágyában 0.5 kg. nitrogén (N), 0.8 kg. foszfor (P) és 0.4 kg. káli (K), egy mázsa szuperfoszfátban pedig 17—18 kg. foszfor és egy mázsa pétisóban 17 kg. nitrogén van — könnyen ki számíthatjuk az évi istálló- és műtrágya szükségletet is.

Ilyen esetekben 60—70 kg. elég holdankint. Fele mennyiségű Péti sót adunk akkor is a gabonafélék alá, ha az érés és a szemképződés jó, a növény azonban alacsony marad és nem fejleszt elég levelet. Teljes mennyiségű, tehát 100—120 kg. Péti sót szórunk ki vetéskor a nem pillangósvirágú takarmánynövények alá. Ilyen pld. a kukorica-csalamádé, cukorcirok, napraforgó-csalamádé, muhar, stb. A pillangós növényekkel kevert takarmányokhoz, amilyen a borsós-csalamádé, zabos-bükköny, szöszös-bükkönyös rozs, pannonbükkönyös búza, stb., fele mennyiségű Péti sót adunk. Péti sóra van szükség akkor is, hogyha a gabonaféléket — különösen az őszi búzát, — olyan növény után

termését mindig a legkisebb mértékben jelenlevő táplálékanyag szabja meg. Ha pl. ötmázasz termésre való nitrogén (Péti só) és tízmázasz termésre is elegendő foszfor (szuperfoszfát) áll rendelkezésére, mégis csak ötmázasz fog teremni a föld és a helytelenül adott többlet szuperfoszfát kárba vész. A műtrágyáknak éppen az az előnyük az istállótrágya mellett, hogy a különböző táplálékanyagok mennyiségét egyenként is a szükséglet szerint szabályozhatjuk. Jó eredményt, nagy terméseket akkor érünk el, hogyha az istállótrágyával egyidejűleg szuperfoszfátot is adunk, istállótrágya nélkül műtrágyázva pedig a szuperfoszfát hatását a Péti sóval mindig ki kell egészíteni.

Péti Nitrogénművek Rt.

Budapest V, Nádor-utca 21.

*Péti mészsáletrom, Péti só,
Kénsavas ammóniák, Szénkéneg*

Hogyan biztosítjuk a jégverte földeken a termelés folytonosságát?

Irta: Szent-Iványi Tamás okl. gazda.

Az Erdélyi Gazda legutóbbi számában min-
den erdélyi gazdatestvérünk olvashatta, hogy
július 9-én milyen ítéletidő sepet végig Három-
szék vármegye nagy termést ígérő, leggazdagabb
vidékén, s hogy ez a szörnyű vihar milyen retten-
tes pusztítást vitt véghez több mint 20 község ha-
tárában. A terméstől teljesen megfosztott, egyéb-
ként önellátó nép helyzete kétségbeejtőnek volt
mondható. Annál nagyobb örömmel és lelkesedéssel
fogadta a hírt, hogy állam és társadalom segít-
ségére jön — az EMGE gabonagyűjtést szervez,
míg a földművelésügyi kormányzat más vonatko-
zásban áll a bajbajutott gazdatestvérei mellett.

A háromszéki jégkárrel kapcsolatosan tehát
kettős feladattal kell megküzdünk. Az egyik az,
hogy biztosítsák a lakosság megélhetésének
folytonossága, ami a jelek szerint biztató és jó
úton van, a másik pedig az, hogy a kárvallott gazda
is haladék nélkül tegye meg, ami erejéből telik.

Kétségtelen, hogy ilyen helyzetben minden
gazdának elsősorban az újravetés jutott eszébe.
Igen ám, csakhogy a jég olyan időben pusztított,
amikor a háromszéki éghajlati viszonyok között az
utánvetés teljesen meddő kísérletetzés lenne. Az
utánvetés ugyanis csak a természettől nagyon gaz-
dag talajon és csak ott lehetséges, ahol a jég na-
gyon zsenge állapotban lévő és friss istállótrágyába
vetett takarmánynövényt pusztított el. De szá-
molni kell azzal is, hogy a vetésforgót ne zavarjuk
meg. Ezenkívül a növény, amelyet a jégverés nem
engedett beérni, már minden számára szükséges
táplálóanyagot felvett a talajból. Hiszen egyes
gabonanövényeket a tejésérés szakában ért a jég
s így a teljes beérésig legfeljebb egy kevés fosz-
forra lett volna még szüksége a szemképződéshez.
Ilyen helyzetben nem volt mit tenni, mint a jégvert
termést gyorsan letakarítani, besilózni és általában
a termőtalajt szabadabbá tenni a szükséges talaj-
munka elvégzéséhez.

De az évi termés elpusztulása mellett maga
a termőtalaj is komoly kárt szenvedett. Az alma-
nagyságú és több mint negyed óráig hulló jégdara-
bok úgy lesúlykolták a földet, hogy azon 2—3 cm.
vastagságú csontkemény réteg képződött, amely a
talaj pusztá életlehetőségét is veszélyeztette. Meg-
szüntette a talaj légzését, megbénította a baktérium-
életet, gyorsította a nedvesség elpárolgását.

A legtöbb gazda azonnal 5—8 cm. mélyen vég-
zett tarlóhántással akadályozta meg a talajned-
vesség elpárolgását és megtisztította földjét s ez-
által a nyirkos barázda aljára eső gyommagvak
kikeltek. A tarlóhántás meghengerelése és a gyo-
mok csirázása utáni boronálás nemcsak a kikelést
süti, hanem a talaj szerkezetét is javítja. Aki
tehát a jégverés óta elmúlt időt megfelelően ki-
használta, az máris biztosította öszivetésének a jó
magágyat, a gyors indulást. Ez viszont első fel-
tétele annak, hogy a téli, de főleg tavaszi Nemerét
átvészelhessék. Sajnálatos tapasztalatok alapján
tudjuk, hogy a régi gazdaszabály, mely az őszi ka-
lászások vetési idejét a legkorábbi szeptemberi na-
pokra tette, — ma már érvényét veszítette, mert a
nálunk is — utóbbi időben — fellépett Hesseni légy
rajzasi ideje összeesik a korai búzavetések kike-
lési idejével, mely a korai vetések jelentős száza-
lékának pusztulásával jár.

Az állatok takarmányszükségletének biztosí-
tása sem csekély feladat a jégvert vidéken. A tel-
jes abrakhiány, a beköszöntött szárazság miatti
szomorú sarjúkilátások és a kisült legelők csak
súlyosbítják a helyzetet. Mindez azonban ne kesé-
rítsen el annyira, hogy a jól bevált és feltétlen
szükséges haszonállatokat pillanatnyi elkeseredés-
sel — töke hiányában, potom pénzért a piacra dob-
ják, mert ebben az esetben olyan hiány áll ma-
elő a termelés folytonosságában, ami a mai vi-
szonyok között szinte teljesen pótolhatatlan. Tudni
kell ugyanis, hogy a kormányzat segítsége nem
késik. Nyomban köles, majd tengeri szállítmány
érkezett a jégvert vidék részére, viszont a földmí-
velésügyi minisztérium már jelentős mennyiségű korpa
kiutalásáról is gondoskodott. A háború és a vele
járó ellátási nehézségek között többre viszont azon-
nal alig is számíthatunk. Ezután is jönni fog, ami
jöhet. Erről meg vagyunk győződve.

Az őszi vetőmag biztosítása hír szerint meg-
történt. A felélt gazdasági forgótőke kérdése vár
még megoldásra megfelelő hitelügylet útján, mely
első feltétele annak, hogy a nagyon megzavart gaz-
dasági rend minden felesleges gyámkodás, vagy
állandó sültgalamb-várás nélkül helyreállhasson.

Rizunk benne, hogy a vidék sokat szenvedett
székely népe saját munkájával, az állam és a tár-
sadalom segítségével átvészeli válságos helyzetét.

A kötelező beszolgáltatáshoz számítják a jégkárosultaknak felajánlott kenyérgabonát is

Jelentettük már, hogy az Erdélyi Magyar Gazdasági Egyesület a háromszéki jégkárosultak
javára kenyérgabonagyűjtést indított. A felajánlott mennyiségnek a beszolgáltatásba történő beszámí-
tása azonban nem volt biztos. Az EMGE közbenjárására a közellátási kormány megengedte, hogy a
gazdáknak a jégkárosultak részére felajánlott kenyérgabonáját a kötelező beszolgáltatáshoz számí-
tsák és így a gazdakönyvbe is bevezessék. Erről egyébként a kirendeltségeket és a gazdaköröket külön
körlevélben is értesítette az elnökség. A felajánlás az előző híradásaink folytán tudomásra hozott
módon történik.

Ne levelezzük a napraforgót

Irta: Villax Ödön dr.

Magyarország olajnövényei közül a legelőkelőbb helyet a napraforgónak kell elfoglalnia. E növényt, hála a magyar növénynevelőknek, ma már nemcsak alföldjeinken, hanem a mérsékelt hűvösebb, de nem zord fekvésben is sikerrel lehet termesztetni. Megfelelő talajt és jó növényápolást feltételezve ugyanis a korai nemes fajták még a mérsékelt hűvösebb fekvésben is képesek biztosan beérni, és 8—10, néha 12 q-ás termést is adni. Természetesen melegebb fekvésben és jó művelésben a 12—16 q-ás termések sem tartoznak a ritkaságok közé.

napraforgónak a magyar viszonyok közé oly nagyfokú beillőségét csak a legutóbbi években ismertük meg, akkor, amikor e növényt külterjes homokvidékeinkről az ország belterjesebb, jobb talajaira is átvittük. Ekkor tűnt csak ki, hogy milyen kiváló növény ez a magyar gazda számára, és hogy a korai nemes fajták — természetesen idejében történő vetést feltételezve — még az ország mérsékelt hűvösebb vidékein és kissé kedvezőtlenebb őszi időjáráskor is biztosan beérnek. Eppen azért, mert hiszen a napraforgó termesztése csak az utóbbi évek folyamán terjedt el hazánkban nagyobb mértékben, a termesztés valamennyi technikai vonatkozásait a magyar gazda még nem ismeri eléggé, sőt helyel-közzel olyan termesztési eljárások is meghonosodtak, amelyek nem szolgálják a sikeres termesztés érdekét. Ilyen eljárás pl. a napraforgó lelevelezése.

Általánosan ismeretes, hogy a növényzetnek a levélzetére a szerves táplálóanyagok képződése szemszögéből elengedhetetlenül szüksége van. A gyökér veszi fel a talajból a nedvességet és a nyers tápláló sókat, és e nyers tápláló sók a gyökérzetből a levélzetbe jutnak, és ott alakulnak át a levélzet által a levegő szén-savából felvett szén-közebejötté révén a napfény energia segítségével szerves vegyületekké. Eस्पedig elsősorban asszimilációs keményítővé, majd utóbbi bonyolult kémiai folyamatok után fehérjékké és növényi zsírokká. Így természetes, ha a levelektől megfosztjuk a napraforgót, kisebb lesz a növény asszimilációs felülete. Emiatt a növényi gyökérzet is kevesebb vizet és kevesebb tápláló sót vesz fel a talajból, mert hiszen a növénynek kevesebb vizet kell elpárologtatnia a levélzetén keresztül, és így kevesebb tápláló só kerül a növénybe, kisebb lesz végeredményben a növény egész életfunkciója.

Minél több a levél, annál több vizet és annál több tápláló sót vesz fel a növényzet, és

maga a levél annál több asszimilátát fejleszt, illetve végeredményben is annál nagyobb lesz a termés. Igaz, hogy száraz viszonyok között a sok levélnek néha túlfelül sok vizet kellene elpárologtatnia, mint amennyi a talajban rendelkezésére áll. Csakhogy ez ellen védekezik maga a növény is azért, hogy a szárazsághoz mérten alulról felfelé a fölös leveleit ledobja. Vagyis egy egyensúlyi helyzet fog előállni a talajnedvesség és a növény párologtató felülete között. Ezt az egyensúlyi helyzetet azonban ne akarjuk mi előállítani, mert ez a mi durva munkánkkal soha sem sikerülhet olyan módon, mintha az természetes úton történik. Eppen ezért semmiféle körülmények között, és soha se levelezzük a napraforgót, mert ez minden esetben a termés rovására megy. Hagyjuk ezt a munkát a természetre, és akkor látjuk, hogy jobb talajon és nem nagy szárazságnál a levélzet úgyszólván az érésig állandóan asszimilál és ezáltal fokozódik és nagyobb lesz a termés, máskor pedig a szükséghez mérten a növény fölös leveleitől úgyszólván megfosztja magát. Elő fog tehát állni a termés nagyság, a talajnedvesség és tápanyagtartalom között az egyensúlyi helyzet, és lelevelezés nélkül mindig akkora termésünk lesz, amekkora az adott viszonyok között csak lehet. Lelevelezéskor pedig ez a termés mindig csökkenni fog, mert egyfelől az ember durva keze a lelevelezéssel a pontos egyensúlyi helyzetet nem tudja előállítani, másfelől az egyensúlyi helyzet előállításáról maga a természet fog ebben az esetben is gondoskodni oly módon, hogy új levélzetet fog a növény a szükséghez mérten fejleszteni, s így a táplálóanyagok javarésze nem a magtermés képződésére, hanem új levélzet fejlődésére használandó el. Eppen ezért hagyjunk fel már egyszer e rossz szokással, és ne levelezzük a napraforgót.

ANGORANYÚLSZŐRT

az ujonnan életbe léptetett
legmagasabb árakon

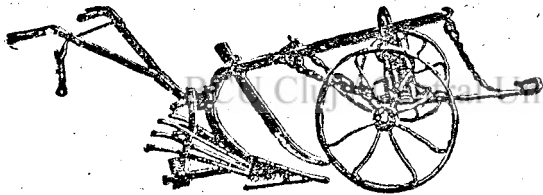
bármely kis, vagy nagy mennyiségben készpénzért vásárol, kívánságra tisztán vagy kevert angorafonalra átcserél gépzemű angorafonóda, az

„Angorator” Angorafonó és Kikészítő
Kft., Budapest, IX., Pápay István-u. 12.

A kapások betakarítása

A mi legfontosabb kapásnövényünk a kukorica. Betakarítása az idén, sajnos, könnyű lesz, mert az utóbbi hetek aszálya nagyon lecsökkentette a termést. Csak a leggondosabban előkészített talajba négyzetesen, vagy sorba vetett és jól ápolt kukoricának lesz termése. De a kukorica megszáritása sem okoz különösebb gondot, hiszen a kényszerérett csöveket korán le lehet szedni és elég idő marad a száradásra. A kukoricagórékat természetesen rendbe kell ezért minél hamarabb hozni. Mielőtt azonban a kukoricaszedéshez fognánk, gyűjtsük be a jövő évi vetőmagot. A kukorica fajtája szerint az egy vagy két csövet hozó tövekről tördeljük le a teljesen ép és jól benőtt csöveket. Ezeket kötözzük fel száradásra a szokásos módon, majd gondosan fejtsük le és tegyük el.

A második, újabban elég nagy területet elfoglaló kapásnövény a burgonya. Ennek is ártott a szárazság és a gumók aprók maradtak. Ha ezután esős idő jön, nem híznak egyen-

Burgonyakiemelő eke, a haladó gazda sok kézimunkát megtakarító szerszáma.

letesen tovább, hanem fiasgumókat fog a gazda majd kiásni. A fiasgumókról pedig mindenki tudja, hogy könnyen romlik. Eltartásánál legyünk tehát elővigyázatosak, és ha párolóberendezésünk nincs és nem raktározhatjuk el a legjobb módon silókban, akkor a földvermeket csináljuk meg szakszerűen. A kiásás legegyszerűbb módja az ekével történő kiemelés. Még olyan gazdaságban is, ahol van ilyen

burgonyakiemelő eke, helyesebb, hogyha kézzel szedetik ki, mert az apró gumókat az eke a földben hagyja. Azokban a gazdaságokban pedig, ahol a talajelőkészítés, a trágyázás és az ápolás helyes volt, ilyen elővigyázatossági rendszabályokra, amelyek megdrágítják a termelést, nem lesz szükség.

A répaféléknek is ártott a szárazság. Éppen akkor érte, amikor gyökerét kellett volna fejlesztenie. A tavaszi szárazságot is a répafélék sinylették meg a legjobban, és ezért a mostani még súlyosabbá tette a kárt. A gyökerek a legtöbb helyen aprók maradtak, szárazanyagtartalmuk azonban magasabb, mint rendesen és ezáltal a tápláléértékük is nagy. A cukorrépa cukortartalmánál különösen szembetűnő ez.

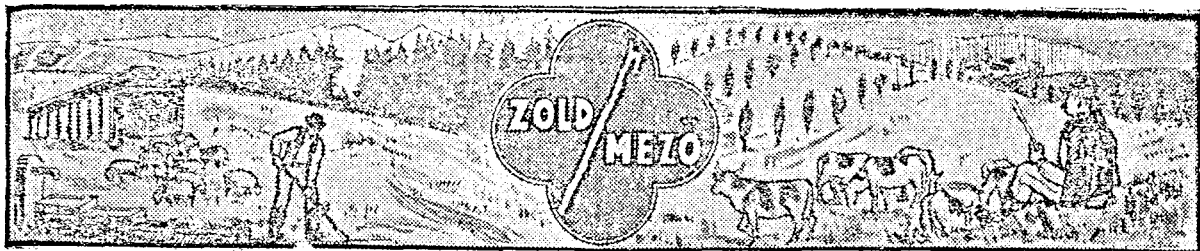
Ha másra nem, arra jó volt a nagy meleg és hirtelen szárazság, hogy minden gazda a saját szemével győződjék meg a helyes munka hasznáról. A falvak határában egymás mellett áll az összesodródott levelű, elgyomosodott, termést alig mutató kukorica, míg a szomszéd táblán haragoszöld, nagylevelű, szép-csővű növényt lát az ember, mintha az időjárás kedvező lett volna. Az ilyenről rögtön látszik, hogy gazdája résztvesz a kukorica-versenyen. De a burgonyánál és a répaféléknél is hasonló a helyzet. A napraforgóval azok a gazdák jártak jól, akik új, nemesített fajtájú magot vetettek. Az ilyen földéken a napraforgó alacsony, vékony szárú, levele alig van, de a tányérja nagy és súlyos. A szomszédok eleinte csúfolták, mert az ő régi-fajtájú napraforgóik már rég embermagasságúak voltak és ez alig ért derékiig. Most azonban az nevet, aki hallgatott az okos szóra. A hatalmas növéssé, saját magból kelt napraforgó szétágazott, s mindegyik ágán virágzott, de magja alig van, — és a szárazság következtében az is léha maradt. Így remélhetőleg jövőre mindenki nagyobb gonddal fogja előkészíteni földjét és a vetőmag megválasztására, az ápolásra komoly súlyt helyez.

K. B.

28 MÁZSA EGY HOLDON? HIHETETLEN!

En is azt mondtam: lehetetlenség. De Koppány Rezső, az Erdélyi Magyar Gazdasági Egyesület nagyváradi kirendeltségének vezetője behozta, hogy lehetséges. A Nagyvárad melletti Iklódi tanyán pontosan 1600 négyzetölőn, tehát 1 kalasztrális holdon 2856 q 83 kg. fajsúlyú búzája termett. Két évvel ezelőtt megtrágyázott, jól megmunkált földbe vetett el 120 kg. válogatott elite Odvosi nemesített búzát. A búza jól telelt, de korán ledült, minijárt a kalászhányás után. S bár erősen lefeküdt, de a kedvező időjárás folytán jól érett s 54 keresztből a fenti hihetetlen mennyiséget adta. A mellette levő parcellákban is nemesített Odvosi búza (de nem elite Odvosi) volt vetve, ennek átlagos holdankénti hozama 22 q volt. Lehetetlenség a fentiekkel kapcsolatban ismétellen és a legnyomatékosabban rá nem mutatnunk a nemesített vetőmagvak óriási jelentőségére. Minden vidék meg kell találja a maga legmegfelelőbb nemesített búzáját s kiüregedett, elkoreszosult fajták helyett azt kell vetnünk, ami talaj és éghajlati viszonyainknak a legjobban megfelel. Ne sajnáljuk a fáradságot és próbálkozzunk különböző nemesített fajtákkal. Földművelésügyi kormányzatunk jóvoltából ma igazán olcsón és könnyen szerezhet be minden gazda nemesített vetőmagot.

ORTH IMRE

Mi az oka a legelők elzsombékosodásának?

(A Zöld Mező 1943. aug. 11-iki számából.)

Sokszor szeretjük hangoztatni, hogy mi, haladó gazdák vagyunk, mi már többet tudunk, mint apáink. Ha azonban végigmegyünk a zombékos legelőkön, bizony meg kell őszintén mondanunk azt, hogy ezen a téren nem haladtunk, sőt alaposan elmaradtunk apáinktól. A haladás sokszor azt jelenti, hogy lényegesen mást kell tennünk bizonyos esetben, mint tették eleink, de azt is jelentheti, hogy bizonyos esetekben ugyanazt kell tennünk, amit elődeink tettek 40—50 évvel ezelőtt! Éppen ezért minden társulatnál, ahol a legelőnek zombékos részei vannak, feltétlenül szükséges a régi vezetőségek tapasztalatainak kikérése, hogy megfelelő vízrendezés jusson érvényre. Csakhogy számtalan esetben ez sem segít, s bizony igénybe kell venni a kultúrmérnöki munkát.

Ezeket a szempontokat hangsúlyozza a földművelésügyi miniszternek a vármegyei gazdasági felügyelőséghez intézett alábbi, 56.789/1943. III. A. §. szám alatt kiadott rendelete:

A hozzám beérkezett jelentésekből megállapítottam, hogy a köz- és közös legelők igen jelentős részei a kedvezőtlen talajvíz viszonyok, a kíméletlen és okszerűtlen használat következtében annyira ki vannak zombékosítva, hogy legeltetés céljaira részben a már megindult kopárosodás, részben pedig az uralomra jutott értéktelen savanyú füvek és gyomok miatt teljesen alkalmatlanok.

Kétségtelen, hogy a közelmúlt évek bőséges csapadék-viszonyai nagyban hozzájárultak ahhoz, hogy a köz- és közös legelőterületek ezen mélyebben fekvő részei, a jelenlegi használhatatlan állapotba kerültek. Viszont megállapítottam azt is, ha ezeken a legelőterületeken a már meglévő, de hosszú évek óta teljesen elhanyagolt vízlevezető árkokat és csatornákat a legelőérdekeltségek évről-évre megfelelően karbantartották és okszerűen, az anyaszéna lekasálásával és csak a már szikkadtabb talajon fejlődött sarja legeltetésével hasznosították volna, úgy a csapadékos időjárás következtében előállott károsodás sokkal kisebb mérvű lenne. Ugyanis köz- és közös legelőkön a vízlevezető árok és kisebb csatornák annyira le vannak taposva, beomolva és eltömődve, hogy azok fenékszíntje igen gyakran magasabb a vízmentesítendő terület átlagos talajszintjénél, így természetesen a vízlevezetés célját nem szolgálhatják.

Meg kell állapítanom azt is, hogy vannak olyan legelőterületek is, amelyeknek vízrendezését a meglévő és elhanyagolt árkok és csatornák karbahozásával csak részben lehet megoldani, mert azok megfelelő víztelenítéséhez műszaki szakirányítás és nagyobb költségbefektetés szükséges.

Tekintettel azonban arra, hogy a szakirányításra hivatott m. kir. Kultúrmérnöki Hivatalok a mai rendkívüli viszonyok következtében teljesítőképességük határáig igénybe vannak véve, közreműködésükre csak a Felügyelőség által megállapított szükség esetén kerülhet sor. Az ilyen esetekben a Felügyelőség a helyszínen utasítsa a legelőérdekeltségeket, hogy a 24.842—1912. V. A. sz. F. M. tájékoztató alapján vegye igénybe az illetékes m. kir. Kultúrmérnöki Hivatal által elkészített vízrendezési terv végrehajtásához szükséges költségek részbeni fedezését, — államsegély juttatásával — az erre érdemes legelőérdekeltségek részére — a m. kir. Kultúrmérnöki Hivatal előterjesztése alapján — kiutalásos indokolt esetben, megfontolás tárgyára teszem.

A vízrendezéssel kapcsolatos berendezési tárgyak (hidak, átjárók stb.) létesítésének költségeinél, ha a kérelmező legelőérdekeltség az 55.582/1943. III. A. 3. sz. alatti rendeletben foglalt követelményeknek megfelel, az anyagi támogatás juttatását szintén megfontolás tárgyává teszem.

A fentiek alapján felhívom a Felügyelőséget, utasítsa a legelőérdekeltségeket, hogy a tulajdonukat képező köz- és közös legelőkön 1943. december hó 1-ig a vízlevezető árkokat és csatornákat rendeltetésüknek megfelelően hozzákarba, illetőleg takarítsák ki. Abban az esetben, ha az árkok kitakarítása a Felügyelőség elbírálása alapján nem vezetne a kívánt eredményre, forduljanak legelőjük vízrendezése ügyében — a Felügyelőség közbenjöttével — az illetékes m. kir. Kultúrmérnöki Hivatalhoz.

A legelőérdekeltségek utasítandók arra is, hogy a nedves talajú, zombékosodásra hajló, vagy zombékos legelőterületet csak megfelelően száraz talajállapot mellett s kellő kímélettel legeltessék, valamint a lecsapolásra alkalmatlan, mély fekvésű legelőrészek befásítását ez év őszén készítsék elő.

Végül felhívom a Felügyelőséget, hogy a köz- és közös legelőkön lévő betaposott, beomlott, begyepesedett, ki- zombékosodott és így használhatatlanná vált, vagy nem teljes mértékben használható árkok karbahozását, kitakarítását és a fentiek szerinti kíméletesebb legelőhasználatot szigorúan ellenőrizze s a mulasztók ellen a megfelelő megtorló intézkedést azonnal tegye folyamatba. Eljárásának eredményét folyó évi december 1-ig jelentse.

A miniszter rendeletéből:
BATTIA PAL s. k.
miniszteri tanácsos.

A csövescsalamádé vermelése

Írta: Seyfried Ferenc.

A tavaly Nagymaroson katonáskodtam s onnan a málna termesztéséről küldtem beszámolót, most ugyancsak a Duna mellé kerültem a Budapesttől mintegy 31 km. távol fekvő Tahi községbe s innen egyik legfontosabb gazdasági munkánkról, a csöves csalamádé vermeléséről igyekszem egy pár sorban útmutatást adni.

A takarmánynövények királynője

A takarmányerjesztő vermek, — a silók — megtöltéséről már többször írtunk, de az ősz kezdetén ismét össze kell szednünk tudományunk legjavát, hogy a takar-

mánynövények királynőjét méltó fogadtásban részesítsük. Igen, a csöves csalamádét tényleg megilleti ez a megbecsülés, mert az ismertebb takarmánynövények közül egyik sem ad akkora termést. Jó földben többszöri kapálással egy katasztrális hold 2—300 mázsát is lead, ami annyit jelent, hogy 200 télinapon keresztül 4—6 darab számosállatnak adhatunk fejenkint és naponkint 25 kgr. izletes és lédús erjesztett takarmányt. Még a takarmányrépa sem versenyezhet vele, mert a csövescsalamádé több tápanyagot tartalmaz és a megmunkálása is egyszerűbb, ami a mai munkáshiányban döntően nyom a latban.

Mikor vágjuk a csövescsalamádét?

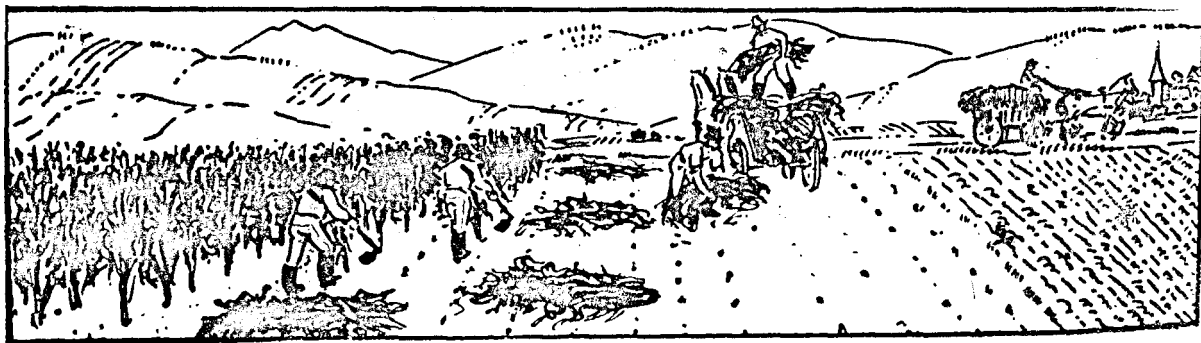
A jól fejlődött csöves csalamádéból nem látszik ki az ember, sőt egyes helyeken még a feltartott kezét sem látjuk, — kiváló földeken pedig, ahol minden munkát megadtunk neki s az időjárás is kedvezett, a lovas embernek csak a kalapja látszik. A csöves-csalamádé aratása előtt érdemes az egész táblát bejárni. Érdekes megfigyeléseket tehetünk. Az 55—60 cm. távolságra vetett kukoricasorok szépen összeborulnak s hatalmas levéltömeg fejlődik. Ha kapáláskor úgy jó arasznyira kiegyeltük a kukoricát, akkor bőven látunk csöveket is és levelet is találunk eleget, míg ha a sorokat sűrűn hagytuk, kevés a cső és az is fejletlen. A termést megbecsülve, hamar reájövünk, hogy érdekesebb kiegyelni, mint sűrűn hagyni, mert a termés nagyobb lesz, a minőség pedig — különösen a táplálóanyagok szempontjából — sokkal jobb.

A csövescsalamádés táblánk bejárásakor figyeljük meg az alsó leveleket és a csö-

veket. Amikor az alsó levelek már sárgulnak és a csöveken levő szemek elérték a viaszos érést — tehát olyanok, mint a kissé előregedett, főzésre használt tejeskukorica — megkezdhetjük a vágást. Ha későbbre hagyjuk, túl sok lesz a levélvesztés, míg előbb megkezdve, a táplálóanyagtartalom lesz kevesebb, tehát a minőség csökken.

Mivel vágjunk?

A csövescsalamádé aratásához használhatunk kaszát, sarlót, rövidnyelű kapát, vagy rövidnyelű vonókést. Ha van aratógépünk, természetesen ezzel is kísérletezhetünk. Ha kaszáljuk, csak a rövid élű, vastagabb kaszával boldogulunk, s csak az elég sűrű állományú, zsebébb kukoricában. Legtöbb helyen sarlót használnak. Ebben az esetben két ember dolgozik egymás mellett, mind-egyik két-két sort visz s a levágott kukoricát rakják akkora kévékbe, — csomókba — amekkorát egy ember könnyen átnyalábol-

A csövescsalamádé vágása, szállítása, szecskázása, vermelése és a vermek befedése egyetemesen.

hat. Egyes helyeken a nyalábokat összekötik, hogy könnyebben rakódjanak a szekerek, bár a gyors munkaütemben erre nincsen mindig idő. A csövesesalamádé veremlésénél is, mint általában minden hideg-erjesztésnél, a gyorsaság a legfontosabb.

Munkaszervezés — szecskázás

Mint említettük, az egész munka gyorsan kell hogy lefolyjék, ezért kiscgazdaságban legjobb, ha a falu összes silótulajdonosai kalákában dolgoznak egymásnak. A hidegerjedés ugyanis akkor sikerül a legjobban, ha a zöldtakarmány azon módon, ahogyan bevágtuk, fonnyadás nélkül, lédusan kerül a szecskavágógépbe, onnan a silóba. Az egész munkálatot tehát úgy szervezzük meg, hogy amíg az aratók dolgoznak, addig a szekerek állandóan hordják a szecskavágógéphez, a silóba kerülő szecskát pedig 3—4 ember állandóan tapossa. Különösen jól le kell taposni a falmenti takarmányréteget. Forduljunk háttal a falnak és haladjunk oldaltól tépve.

A szecskavágógép beállítása

Mint ismeretes, a háború okozta anyaghiány miatt nem jutott minden igénylő gazdának silótöltő szecskavágó gép. Jó szervezéssel azonban ezen is segíthetünk, hiszen emlékezzünk csak vissza: annakidején csak minden 5—6 falunak volt egy cséplőgépe. Ezért azok a gazdatestvéreink, ahol már van ilyen gép, adják kölcsön jószívvvel a szomszéd falvaknak, ahol pedig az egész környéken hiányzik, jelentkezzenek idejében az EMGE illetékes vármegyei kirendeltségénél, hogy az EMGE vándorszecskavágógépét rendelkezésre bocsáthassák.

A szecskavágógépet állítsuk a legkövetkező vágási hosszra, mert minél apróbbak a szeletek, annál jobban döngölhetjük meg, annál könnyebben ülepedik. Ha szártépő berendezéssel van kombinálva, úgy azt is mű-

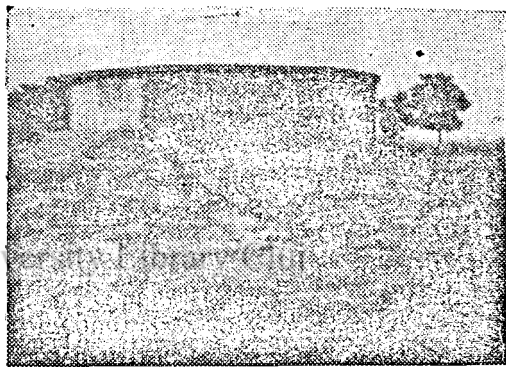
A silók előkészítése

Mielőtt az egész munkálatot megkezdénénk, előkészítjük a vermeket, silókat. Falait bemeszeljük, hogy védjük az erjedés folyamán keletkezett tejsavtól, aljára pedig jó vastag törek, vagy szalmaréteget rakunk.

ködtessük, mert ebben az esetben egészen pehelyszerű szecskát kapunk.

A silók befedése

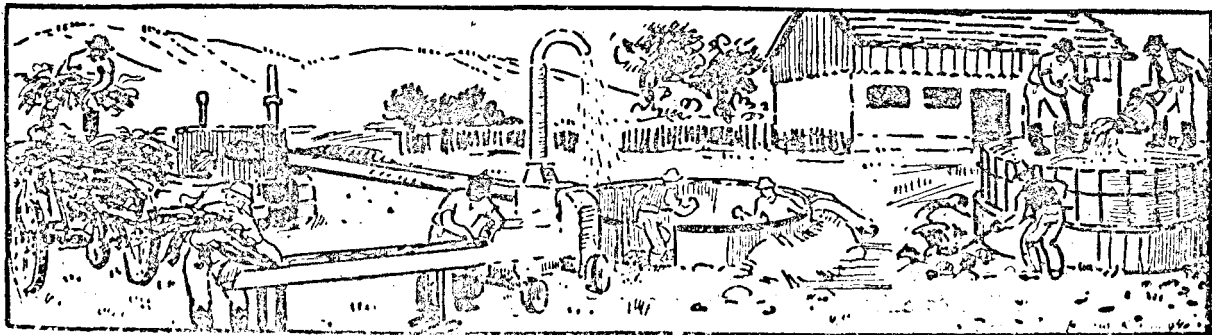
A silók megtöltését a peremen felül is folytassuk, míg csak lehet. Ha nincsen pótygyűrűnk, úgy tanácsos deszkákat, vagy dongákat dugdosni oldaltól s mintegy 80—90 cm-es réteggel emelni. Ezzel elérhetjük, hogy a rokkadás után a takarmány pontosan szinel a siló kávájával. A takarmány

A Bikfalvy Testvérek berendi gazdaságában 5 m. átmérőjű és 5 m. mély téglasiló épült.

befedésére nedves polyvát s erre 30—50 cm-es földréteget használunk. Amikor a földet rá döngöljük, nedvesítsük meg, mert így jobban záró réteget kapunk.

Befejezésül ismét csak a gyors munkát ajánljuk kedves gazdatestvéreink figyelmébe. Míg a közmondás általában azt mondja, hogy hamar munka hamar munka, addig a silózásnál a gyors munka a jó munka.

Munkamenettel történik, hogy a silótöltőgép munkája folytonos és a tartósítás biztos legyen.

A téli takarmány számbavétele és beosztása

Írta: Tóth Tibor dr., gazd. akad. r. tanár.

Gyilkos erővel tűz a nap már hetek óta, esőnek híre-hamva sincs. Szerke a határban, a szérükön, az udvarokon dorombolnak a cséplőgépek, megtelnek a magtárak, nőnek a szalmakazlak, boglyák. Ahol nem sújtotta jégverés a gabonát, ott várakozáson felül fizetnek a keresztek.

A szárazság miatt ismét gyenge takarmánytermésre számíthatunk

De a gazda soha sincsen baj nélkül. Most is szomorúan nézi a kukoricákat, hogy sodródik össze a levelük, hogy meglankadt a répák lüde-zöld rendje, a burgonyák délcegen álló erős szára, szép levélzete összefonnyadt, a rengeteg apró gumóból mi lesz most már? A legelők gyepe kisült, a kaszálókon csak a szárazságtűrő gyomok magasodnak fel, a jó füvek bágyadtan, aléltan, tetszhalott állapotban tengődnek. Még a lucernások sem mozdulnak, vékony, fejletlen szárakon alig pár levél szomorkodik. A szorgalmas gazda kettős természetű növényei vagy ki sem keltek, vagy fejletlen állapotban kapta őket az esőtlen forróság és aszály pusztítja soraikat.

...ezért fokozott gonddal kell a télire gondolni.

A tavalyi, takarmányszűk esztendő szomorú emléke ismét kísért. A számító gazda azonban nem ijed meg a reá váró nehézségektől. Szűk esztendőben pontos számadást készít, mérlegel, ha kell, összéb húzódik, csökkentti állatállományát és végül is győz a bajokon.

Nézzük, hogyan készít a jó gazda ilyen számvetést, mit kell mérlegeínie, hogyan kell a kényeszerű mustrálást végrehajtania?

A takarmányok számbavétele az első munka.

Leghelyesebb az a módszer, ha a gazda szálas terményeit a hídmázsán pontosan lemérve, raktározza el. A hídmázsán kapott súlyból levonja a szekér és a szerelvények (nyomtató rúd, kötelek, csigák, villák, stb.) súlyát és így megkapja, hogy hány mázsa friss szálas takarmánnyal rendelkezik.

Az a gazda, aki takarmányait elmulasztotta hídmázsán pontosan lemérni, beraktározott terményeinek súlyát, a kazal- vagy boglya köbméterszámanak kiszámításából és a kapott számnak az egy köbméterre eső súly szorzatából, vagyis számításal kaphatja meg.

Ilyen irányú számítások közül id. Mattyasovszky-Lates Cornél tollából jelent meg egy kitűnő gyakorlati tanulmány (Köztelek, 1942. évi zsebnaptár).

Ugyancsak id. Mattyasovszky-Lates Cornél közölt gyakorlati adatokat a köbmétersúlyokra vonatkozólag az alábbiakban:

(Az adatok 4—5 méter magas, keskeny hisgazdakazlakra és boglyákra vonatkoznak.)

	1 m ³ -nek súlya átlag
Elsőrendű, apró, édes mezei rétiszéna	90—100 kg.
Elsőrendű, hosszabb szálú, édes széna	80—85 „
Félédes, lapályréti széna, idejében kaszálva	76—81 „
Félédes lapályréti széna virágzás után kaszálva	72—77 „
Másodrendű mezei rétiszéna (gazos)	67—72 „
Savanyú réti széna	54—64 „

A réti sarjú azonos feltételek mellett 10%-kal súlyosabb.

Elsőrendű, virágzásban kaszált lucernaszéna	72—77 kg.
Másodrendű, virágzás után kaszált lucernaszéna	67—72 „
Ázott, gyér levézetű lucernaszéna	58—63 „
Vöröshere virágzásban kaszálva	67—72 „
Vöröshere, későbbi kaszálású	62—67 „
Baltacimszéna, idejében kaszálva	63—68 „
Zabosbükönyszéna, idejében kaszálva	58—63 „
Őszi buza-, rozs- és árpaszalmák, törekmentesen tárolva	43—45 „
Tavaszi árpaszalma törekmentesen tárolva	46—52 „
Tavaszi zabszalma, törekmentesen tárolva	45—50 „
Borsószalma hüvellyel, takaró nélkül, törekmentesen tárolva	58—63 „
Lencseszalma, takaró nélkül, törekmentesen tárolva	63—68 „
Herefélék, lucerna, muhar szalmája, törekmentesen tárolva	40—45 „
Törekkel kevert polyva, szalmatakaró nélkül, köbözve	49—55 „
Tiszta polyvafélék, szalmatakaró nélkül, köbözve	67—77 „

Más adatok a Köztelek 1942. évi zsebuaptárából:

	1 m ³ -nek súlya átlag
Vermelt, zsombolyázott takarmány	550—580 „
Silótakarmány — — — — —	700—800 „
Répa — — — — —	580—630 „
Burgonya, csicsóka — — — — —	600—700 „
Csöves tengeri — — — — —	450—550 „

A gyakorlatban előforduló, fontosabb termékek súlyából és köbméterszámából — egy kis fejtöréssel — ki lehet számítani minden gazdának azt, hogy mennyi takarmánnyal rendelkezik. A frissen összerakott terményből azonban úgy a szénaféléknél, mint itt is tanácsos egyötöd részt veszteségekre számítani és levonni.

A beosztás alapja.

Amikor a gazda már tisztában van azzal, hogy mennyi takarmánnyal indul neki a télnek, mérlegelnie kell azt, hogy a rendelkezésre álló készletek elegendők-e az állatok részére. Ha úgy látjuk pl., hogy meglévő állatállományunk rendes kitartásához nem rendelkezünk elegendő takarmánykészlettel, akkor — bármennyire fáj is — a gyengébben termelő, vagy rosszabb fajtajellegű, külemű állatokat el kell adnunk. A takarmányozásnak egyik főszabálya ugyanis az, hogy inkább kevesebb, de jó állatot tartsunk. Megfelelő termelést, így munkát is csak a jóllakott állattól várhatunk. Ha készleteink nem biztosítják, hogy minden állat a 200 téli takarmányozási nap alatt jóllakjon, akkor a létszámot csökkentenünk kell.

Mennyi takarmány szükséges a 200 téli takarmányozási napra?

Egy teljes tehén részére szükséges 200 téli takarmányozási napra:

Vegyes takarmányozásnál:

	gyenge	közepes	jó
	tartás esetén		
széna — — — — —	10 q	15 q	20 q
répa — — — — —	20 „	50 „	80 „
savanyított takarmány	20 „	40 „	60 „

Kizárólagos szénaféléknél:

15 q havasi széna és 15 q közepes minőségű réti sarjúszéna, vagy 12 q közepes minőségű réti anyaszéna és 20 q jóminőségű réti sarjúszéna, vagy: 19 q jóminőségű réti anyaszéna és 14 q közepes réti sarjúszéna.

Elegendő réti, kevés, de jó szántó, a szántón répatermelés:

ha a tehén tejhozama	5	9	11	18
átlagosan napi — —	liter, akkor szükséges a 200 téli takarmányozási napra a felsorolt takarmányokból:			

Közepes minőségű réti széna — — — — —	18 q	28 q	—	—
Kitűnő minőségű réti széna — — — — —	— q	— q	20 q	23 q
Jóminőségű takarmány-répa — — — — —	28 q	30 q	50 q	60 q

Kevesebb, de jó réti, több szántó, a szántón cukorrépatermelés:

ha a tehén tejhozama	5	10	15	18
átlagosan napi — —	liter, akkor szükséges a 200 téli takarmányozási napra a felsorolt takarmányokból:			
Jóminőségű réti széna	8 q	10 q	12 q	14 q
Besavanyított cukor-répafej — — — — —	40 „	60 „	80 „	90 „
Száraz szelet — — — — —	—	—	1 „	2 „
Polyva és takarmány-szalma — — — — —	10 „	8 „	4 „	2 „

„ Kevés, de jó réti, több szántó, a szántón répa, csöves csalamádé, fejezjedűs zöldtakarmány-termelés:

ha a tehén tejhozama	5	10	15	18
átlagosan napi — —	liter, akkor szükséges a 200 téli takarmányozási napra a felsorolt takarmányokból:			
Jóminőségű réti széna	8 q	10 q	12 q	12 q
Jómin. takarmányrépa — — — — —	15 „	20 „	20 „	25 „
Silózott csöves csalamádé	5 „	10 „	15 „	15 „
Silózott fejezjedűs zöld-takarmány — — — — —	12 „	24 „	36 „	48 „
Polyva és takarmány-szalma — — — — —	10 „	8 „	6 „	2 „

Hogy egészen megbiztosítsuk magunkat, s tévedés ne essék, hangsúlyoznom kell, hogy február hó 1-én a télire eltett készletek felének meg kell lenni, különben tavasszal nagyon leromlanak az állatok, mert éppen akkor jutunk takarmányszűkibe, amikor a legnagyobb szüksége lenne arra, hogy a legelőre megfelelő erőállapotban kerüljenek az állatok.

Ilyen számításokat, állataink szokásos takarmányozásának ismeretében, bárki elkészíthet. Én itt csak a fejős tehénre dolgoztam ki pár példát azért, hogy megmutassam, milyen gondosan kell a készletek helyes beosztását megoldanunk.

A szénák helyes elrendezése.

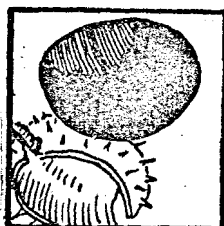
A begyűjtött szénákat, minőségük alapján kell osztályoznunk, hogy minden állat azt a takarmányt kapja, amit a legjobban hasznosít.

A legjobb réti anyaszénát és a jóminőségű-réti sarjúkat, valamint a pillangós szénákat a fejőstehén részére kell félretennünk. A finomszálú sarjú a borjaknak való. A szálasabb, keményebb szénát nagyobb növendékmarhákval és lovakval értékesíthetjük jól. Igásmarhákval is jól feleltethetjük a görömböb szénákat, akkor, ha azok kihasználását szecskázással segítjük elő.

Különös gondal raktározzuk a tavaszi szalmákat, és törekeket, polyvákat, valamint a kukoricaszárat is. A jól raktározott szalmák majdnem elérik a gyengébb széna minőségét, tehát így tekinthetjük rájuk.

A vadgesztenye serkenti a tejelést és tejzsírképzést

Irta: Szeghő Dénes.

A tartós szárazság ezidén sem biztat takarmánybőséggel. Kapóra jön tehát *Tangl* professzornak még tavaly késő ősszel közzétett vadgesztenye takarmányozásával kapcsolatos kísérlete, amely ha a gyakorlatban is beválik, a tejellátás nehézségein is segít.

A vad- vagy lógesztenyével eddig inkább a gyermekek játszadoztak, legfeljebb a vadállomány téli etetésére használták. Csak újabban gyűjtik szaponintartalmának felhasználásáért. Erről a szaponinról annyit kell tudni, hogy nitrogénmentes anyag, melynek vizes oldata szappanhoz hasonlóan habzik, zsírokat fejtetít (emulgeál) s ezért se-lyem, vagy finom szövetek tisztítására is felhasználják. A szaponinnak íze keserű, tartósan kaparó; tüsszentést, köhögést vált ki. Nagyobb mennyiségben a szervezetbe jutva, bénulásokat okozhat. A vadgesztenyének íze főképpen ettől a szaponintól keserű.

A vadgesztenye tápérték, íz és hatás tekintetében a tölgymakkhoz áll legközelebb. Barna héja szintén tartalmaz fanyar ízű, enyhe dugulást okozó csersavat. Ezért ajánlatos felhasználás előtt héjától megfosztani. Szaponin és csersavtartalma miatt csak kesertelenítés után lehet etetni. Juh és kecske, sőt némi szoktatás után szarvasmarha is szívesen, azonban a ló és sertés már nehezen fogyasztja. Leveles répafejjel együtt etetve, a vadgesztenye kellemetlen mellékíze eltűnik és a kétőnek együtt igen jó étrendi hatása érvényesül. Itt jegyzem meg azt is, hogy tárolás céljából e-észen vékony rétegben kell elteríteni, állandóan szellős helyen gyakran forgatni, mert a dohos, penészes vadgesztenye etetése után az állatok megbetegszenek.

A kesertelenítésre többféle eljárás ismeretes, de itt csak a gyakorlatilag könnyen elvégezhetőket említem:

1. A friss, vagy szárított magvakat durván darálva, 1—2 napig, lehetőleg áramló (folyó) vízben kell áztatni. Ha nincs folyóvíz, akkor a vizet célszerű többször változtatni.

2. A zúzalékot 1—2 óráig főzni kell, utána hideg vízben kimosni. A kimosásra és a lúgásra használt vizet nem szabad állatok részére felhasználni, ellenben mosásra igen jó!

3. 60—70 fokon való pörkölés szintén megsemmisíti a keserű anyagokat.

Se a lúgozás, se a főzés, pörkölés semmit se tesz tönkre táplálóanyagaiból.

A kesertelenített zúzalékot frissen kell etetni, mert amint már jeleztem, a penészes, dohos anyag-

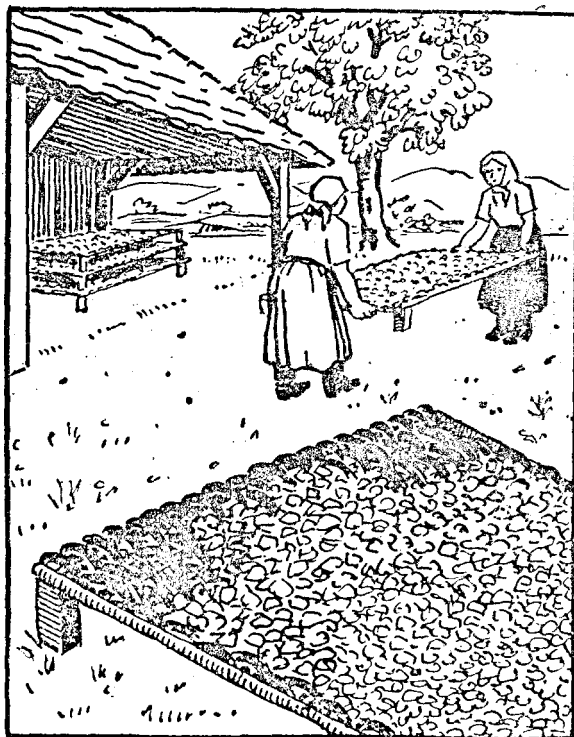
ból etetett $\frac{1}{2}$ kilónyi mennyiség is hasmenést és néhány napi étvágycsökkenést, de esetleg bénulást, sokat is okozhat. Ha a zúzalék kilúgozás, főzés, pörkölés után is még némileg keserű lenne, melással (nyers cukorszörp), vagy répafejjel lehet édesíteni.

Napi adagja lehet: lónak 3 kg-ig, fejős tehének 5, hizómarhának 10, hizóürünek 1, félháza körüli tenyészhühnek és kocának 0.5 kilóig. Természetesen ezek a legnagyobb adagok.

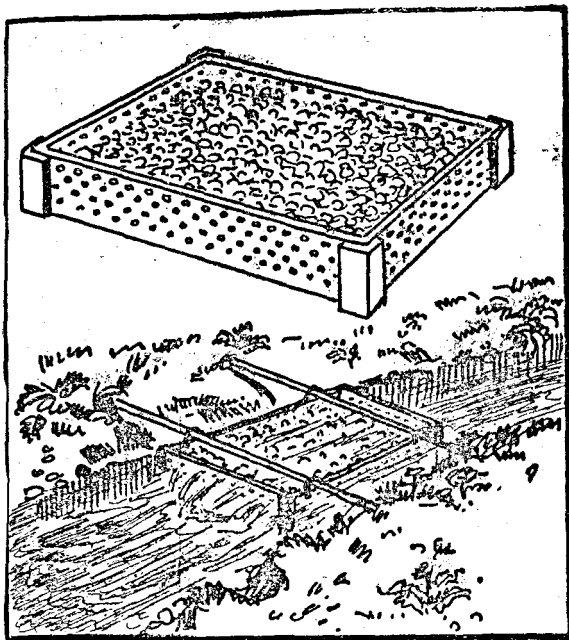
Tangl professzor kísérleteit „Péntek-féle takarmány”-nyal végezte. Ez a takarmány nem egyéb, mint szabadalmazott (tehát egyelőre ismeretlen) eljárással csersavtól és szaponintól megtisztított, tökéletesen száraz, lisztszerű vadgesztenye-örlemény, amely penészedés veszélye nélkül hosszabb időn át is jól eltartható. Tápérték tekintetében a száraz, hámzott vadgesztenyében található:

	emészthető fehérje %	keményítő- érték %
Weiser szerint	3.0	75.5
Kellner „	4.2	75.—
Honcamp „	2.5	75.—
Péntek-féle takarmányban	3.3	64.—

Amint ebből az összehasonlításból látszik, a vadgesztenyének fehérjetartalma nem olyan jelen-

A zúzott vadgesztenyét cserényeken és száraz szellős helyen kell megszárazítani.

Átlukasztott falú ládákban, amelyet lehetőleg patakba merítenek, történik a zúzott vadgesztenye kilúgozása.

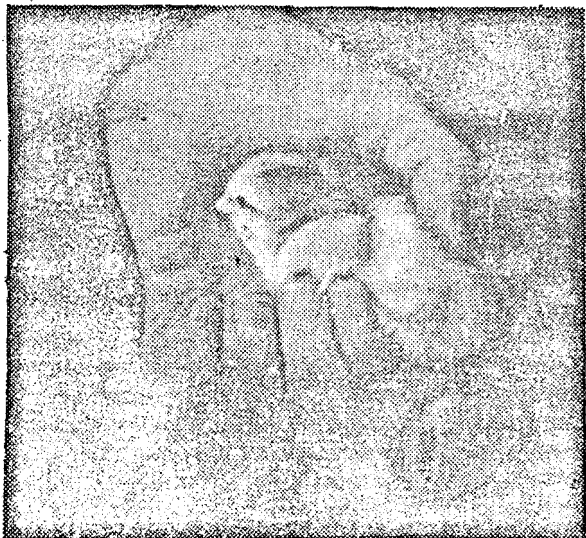
tékény, hogy etetése bármely fehérjeabrák megta-
karítását jelenthetné. S valóban azt is ajánlja a
professzor, hogy a Péntek-féle takarmányt leghe-
lyesebb olyan tehénnek adni, amelyik már előzőleg
napi adagjából más takarmányt is fogyasztott s
általában a teheneket tejtermelésüknek megfelelően
kell etetni. A Péntek-féle takarmányból legajánla-
tosabb $\frac{1}{4}$ kg. kezdő-adag egy heti etetése után $\frac{1}{2}$
kg-ra, majd további négy nap múlva $\frac{3}{4}$ kg-ra
emelni a porciót, amelyet azután minden ártalom
nélkül, szívesen fogyasztanak a tehenek akár szá-
razon is. A kesertelenített vadgesztenye-zúzalék,
illetve Péntek-féle takarmány, mint abrakpótlék
etetésének az a csodálatos eredménye, hogy a tej
mennyisége — kísérletei szerint — 5.74%-kal,
benne a tejsír (vaj) pedig 18.5%-kal emelkedik,
sőt a tejsírtöbbség termelése a Péntek-féle takar-
mány etetésének megszüntetése után is mintegy
2—3 hétig megmarad. Kísérleteit egyebek közt
kiszagdzák tehenein is végezte s a tulajdonosok
megállapították, hogy a Péntek-féle takarmány
etetése idején a tejjel nemcsak több, hanem jobb
is volt. További tapasztalat, hogy etetésével nem-
csak friss fejs, hanem a fejési időszak végéhez
közeledő teheneken is jó eredmény érhető el. An-
nak ellenére, hogy nagyobb (3 kg.) adagot is ár-
talom nélkül elfogyasztottak a tehenek, legjobb a
 $\frac{3}{4}$ kg-os napi adagnál megmaradni s azt a tehén
kiérdemelt abrakjához keverve etetni. Úgy látszik,
hogy a vadgesztenyében olyan különleges, eddig
ismeretlen hatóanyag van, amelyik a togyimrigye-
ket nemcsak erősebb tevékenységre, hanem foko-
zott zsírtermelésre is serkenti.

A Péntek-féle takarmánynak, illetve kesertele-
nített vadgesztenye zúzaléknak hatását alábbi gy-
akorlati példával lehet szemléltetni. Tegyük fel, hogy

egy 700 kilós tehén, amelyiknek napi takarmánya
10 kg. lucernás széna, 2 kg. lucernapolyva, 3 kg.
répaszelet, 3 kg. korpa, az ebben levő 6.6 kg. ke-
ményítőértékben 0.95 kg. emészthető fehérjét kap,
amitől könnyedén megadja a 10 liter tejet s ha
minden további liter tejre még némi fehérjeabra-
kot is etetnek, bőven fedezve van mindennemű
fenntartó és termelő szükséglete. Ez a tehén adott
14 liter, 3.5% zsírtartalmú tejet, vagyis a 14 liter-
ből 49 deka vajat lehetett köpülni. A $\frac{3}{4}$ kg. vad-
gesztenyetöbbség etetésének hatására ugyanez a te-
hén ugyanazon takarmányadaggal napi 14.8 liter
tejet ad, benne a tejsír 4.14%-ra emelkedik, ami
61 deka vajnyereményt jelent. A többség tehát
nemcsak 0.8 liter tej, hanem 12 deka vaj is, ami
igazán nem megvetendő haszon.

Az eddigi ismeretek szerint csak némely kül-
földi olajpogácsa etetésével lehetett a tejsír némi
szaporodását elérni, de ennek alig volt gyakorlati
jelentősége. Ha a kesertelenített vadgesztenyezú-
zalék gyakorlatilag is beigazolná a kísérleti eredmé-
nyeket, azt hiszem hamarosan vadgesztenye er-
dőink lennének s ezeknek ültetéséhez még állami
támogatás sem kellene. Biztosra veszem, hogy Gaz-
datestvéreink szintén kísérleteznek majd a keser-
telenített vadgesztenyével s ezért kérem, hogy az
eredményt mindannyiunk okulására közölni szíves-
kedjenek.

TORZSZULOTT CSIRKE. A Lőrinczy Kál-
mán EMGE tag által vezetett nagyszalontai keltető
központban május hó elején egy tojásból egy ép és
egy torz csirke kelt ki. A torz csirkének csupán a
torz csirke kelt ki. A torz csirkének csupán a
lábai voltak meg és a rendesen fejlődött hátulsó

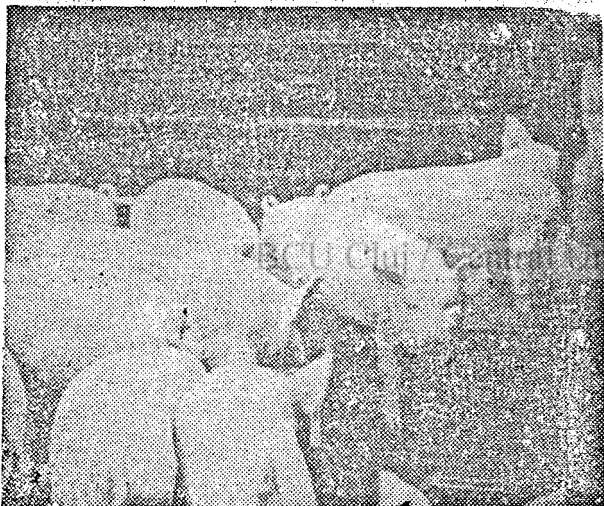
rész, az ép csibével egy köldökzsinórszerű zsinór-
ral függött össze. A torz csirke is rendesen be-
volt pelyhesedve, a lábak, körmek, a combok
épek és jól fejlettek voltak, s míg az összekötő
zsinór meg nem száradt, mozgott is. A mozgás
egy-két óráig tartott s azután elhalt. Az össze-
kötő zsinórt elvágták s többé az ép csibén már
semmi rendkívüli nem volt, most is él.

A kisember „javított” malaca

Irta: Tóth Tibor dr. gazd. akad. r. tanár.

A kisember malacát mindnyájan ismerjük. Vékonycsontú, kicsi zsírgömböc, alig 70—90 kg. körüli. Fajtáját talán csak az örökléstanintézet tudná kibogozni, a küllemi és tartási hibák valóságos élő példája és mégis igen nagy szerepe van az ország és elsősorban a kisember ellátásában. Annak a kisembernek, aki fillérekből rakta össze az árát, nagy gondal választotta ki a vásáron, órákig alkudozott pár pengőért, majd féltő gondnal ápolta, becézte, mégis ez a malac jelenti egész téli zsírozóját, ünnepi húsadagját.

Foglalkoznunk kell tehát a „javított” malaccal, de tanácsot is kell adnunk, hogy a jövőben még sikeresebb, eredményesebb legyen ez a fontos közellátási célt betöltő hizlalás.

5 hónapos angol jorksiri süldők Bacsoni Béla lécfalvi gazdaságában. A mangalicával szemben előnyük, hogy hamarabb nőnek és ha súlyukhoz viszonyítva nem is termelnek annyi zsírt, hústermelésük olcsóbb.

Elsősorban a beszerzendő állatról beszéljünk.

A legfontosabb, hogy az állat egészséges, korához képest megfelelő fejlettségű és ivartalanított legyen. Egészséges állatot megbízható helyről szerezhetünk be. Olyan helyről, ahol a sertéseket rendszeresen oltják pestis ellen, ahol nem szokta orbánc vagy himlő tizedelni a malacállományt. A hosszúra nyúló hizlalás miatt tanácsos a malacot választás után, 8 hetes korban, kora tavasszal megvásárolni. A malacnak ebben a korban legalább 8, de inkább 10 kg. súlyúnak kell lenni. Arra való tekintettel, hogy a kisember 1 malacával nem viselheti a herélési hullási százalékot, mert ha az egy malac a szakszerűtlen herélés következtében elpusztul, vagy hosszasan beteg lesz, őt

igen nagy kár éri, tanácsos már herélt állapotban vásárolni az állatot.

A nehezen összegyűjtött abraktakarmányból az első 2 hónapban legalább napi $\frac{1}{2}$ kg-ot, 60 napra tehát 30 kg-t kell számítani. Már ebben az időszakban jól értékesíti a kis állat a jóminőségű konyhai moslékot is. Milyen a jó moslék? Semmiesetre sem híg, kormos mosogatólé! Hanem a fel nem használt, de nem romlott ételek sűrű, pépes maradéka, a mosogatólé fölé, vagyis a rajta uszó zsírréteg, az egészséges burgonya haja, valamint az egészséges, apró burgonya gondosan megfőzve, úgy, hogy a főzőlevet kiöntjük és nem keverjük a moslékba, a zöldségmaradékok, tehát minden olyan hulladék, amely nem földes, piszkos, romlott, vagy egészségtelen, mert a romlott ételtől a malac is megbetegszik, hizlásában megáll, esetleg el is pusztul.

A malac takarmányozásánál egyik főszabály az, hogy az állat mindig annyit kapjon, amennyit jóízűen elfogyaszt. Ennek legbiztosabb jele a kinyalt vályú. Ne tűrjünk a vályúban ételmaradékot! Ha az állat nem fogyasztja el az adagját, akkor a következő nap kevesebbet szabad csak adnunk. Legjobb, ha áránk van, azt legnagyobb részét megdarálni, a moslékba keverni és naponta csak pár szemet felszórni az állatnak azért, hogy azt felszedesse. Így jobb takarmánykihasználást biztosítunk. Amíg az állat kicsi, naponta háromszor etessünk.

A csontbajok elkerülése végett — és ez nagyon fontos — vásároljunk valamilyen megbízható gyártmányú takarmánymész készítményt és az ahhoz csatolt előírás szerint minden nap adjuk a moslékhoz a megfelelő adagot.

A malac első 2 havi fejlődésével akkor lehetünk megelégedve, ha a márciusban vásárolt állat május közepén eléri a 25 kg. súlyt.

Májusban a malac takarmányozásában a zöldtakarmány hoz hasznos változatosságot. A konyhakerti hulladékok, a zöld lucerna, lóhere, mind olyan takarmányok, melyeknek csak a begyűjtése okoz gondot, de költséget nem jelent a beszerzésük. Igen jó, ha a malac közeli, jó legelőn, vagy legalább is olyan helyen, szabadban töltheti a nappalokat, ahol valamit ő maga is össze tud szedni. Ebben a korban a célszerűbben a házi moslékba keverve adagolhatunk. Ha a malac lóherét, vagy lucernát kap, akkor a mészadagolás szünetelhet. A zöldtakarmányokat azonban tanácsos 2—3 cm-esre felszeccskázni, felvágni, mert az állat így szívesebben, pocskolás nélkül és többet fogyaszt.

Májustól szeptember végéig így tarthatjuk a kis állatot, melynek fejlődésével akkor lehetünk megelégedve, ha október elején eléri az 50 kg.-ot. Erre az öt takarmányozási hónapra szükségünk lesz napi $\frac{1}{2}$ kg-mal számolva: 75 kg. abrakra.

Októberben hízóba foghatjuk a malacot. A hizálás sikere attól függ, hogy rendelkezünk-e elegendő abraktakarmánnyal, vagy burgonyával, illetve répával.

Az abrak egy részét igen jól pótolhatjuk burgonyával, esetleg répával. 4 kg. burgonya vagy 12 kg. jóminőségű répa egyenlő értékű 1 kg. száraz kukoricadarával. Burgonyából azonban csak az apró, emberi ételmezésre kevésbé alkalmas részt fordíthatjuk a malac hizálására. Hogyan hizlaljunk tehát kevés abrakkal, sok burgonyával? A hizálást megkezdjük napi 4 kg. főtt burgonya, 70 dkg. árpadara, vagy 1 kg. korpa és 20 deka lucernaliszt keverékével. A burgonya mennyiségét hetenkint 1 kg-mal fokozzuk, úgy, hogy az október hó 1-én hízóba fogott malac november közepén már napi 10 kg. burgonyát kapjon. Ezen az adagon nem változtatunk egészen január 1-ig. Az a malac, amelyet október 1-én 50 kg-mal állítottunk be, január 1-én ilyen takarmányozás mellett el kell érje a 80 kg. súlyt. Hogy ezt az eredményt elérhessük, ehhez a jó házimoslék mellett szükségünk van összesen 7.50 q egészséges, apró burgonyára,

70 kg. árpára, vagy 1 q korpára és 20 kg. lucernalisztra. A nagy burgonyafogyasztás miatt tanácsos itt is takarmánymeszet adagolni, előírás szerint.

Ha már most valaki nem elégszik meg ezzel a súllyal, és rendelkezik még valamelyes abraktakarmánnyal, akkor, a burgonya egyidejű csökkentése mellett sikerrel fejezheti be a „javítást“ kukoricadarával. Így jobbminőségű zsírhoz és húshoz jut, no meg több is lesz a zsír.

Ezt úgy hajtjuk végre, hogy a burgonya mennyiségét fokozatosan (heti 1—1.5 kg-mal) csökkentjük, a kukoricadara mennyiségét pedig hetenként $\frac{1}{4}$ kg-mal emeljük napi 3 kg. legnagyobb adagig. 2 hónap alatt így rá tudunk hizlalni a malacra 40 kg.-ot és 120 kg.-mos jól javított malacunkkal szép eredményt sikerülhet elérnünk.

Visszatérve a januárban kés alá kerülő 80 kg-os javított süldőre, ennek felneveléséhez összesen a konyhai moslékon, a zöldtakarmányokon és egyéb hulladékokon kívül szükség: Az első 2 hónapban: 30 kg. árpa, vagy 50 kg. korpa. Májustól szeptember végéig: 75 kg. árpa, vagy 110 kg. korpa, októbertől január 1-ig: 70 kg. árpa, vagy 1 q korpa, 7.50 q burgonya és 20 kg. lucernaliszt, vagyis 1 drb. 10 kg-os malacnak 80 kg-ra javításához összesen: 175 kg. árpa (vagy helyette 260 kg. korpa), 20 kg. lucernaliszt és 7.5 q burgonya.

Kedvezményes magyar-üsző akciót indít be az EMGE

A Földművelésügyi Minisztérium lehetővé tette, hogy Erdélynek azokon a területein, amelyeken a magyar (fehér) marha tenyésztése célszerű és jelenteg is nagyobb számú magyarmarhaállomány van, — kedvezményes áron tisztavérű, 1 évesnél idősebb üszőborjukat és vemhes üszőket, vagy teheneket osszunk ki. A kedvezmény összegét a rendelet 30%-ban határozza meg. Kiosztásra elsősorban Erdélyben vásárolt, tehát nem rideg gulyában nevelt, istállóhoz szokott, tenyésztésre alkalmas állatok kerülnek. A kiosztásban mindenképp azoknak a községeknek lakói részesíthetők, amelyekben 50-es magyar gulya már van, vagy alakítható.

Mivel az említett rendeletet lapzártá utolsó pillanatában vettük, a jelentkezés határidejére, a befizetendő előleg összegére, a lebonyolítás módozataira vonatkozóan a részleteket még nem közölhetjük s ezért csupán arra hívjuk fel gazdatestvéreink figyelmét, hogy aki szarvasmarhaállományát a fentebb említett rendkívüli kedvezmény igénybevételével ki akarja egészíteni, haladéktalanul jelentse be igényét a lakóhelye szerint illetékes EMGE vármegyei kirendeltségnek, mert az igényléseket csak az előjegyzések sorrendjében lehet majd kielégíteni, így tehát az előbb jelentkezők előnyben részesülnek. A cél az, hogy egy-egy községben minél több magyar fajta üsző kerüljön kiosztásra, mert ezzel az 50-es gulyák létesítését megkönnyítjük, ezért gazdaköreink figyelmét különösen felhívjuk, hogy községükben minden állattartó gazda figyelmét hívják fel az akcióra s minél több jelentkezőt toborozzanak. Megemlítjük azt is, hogy egy igénylő részére legfeljebb 2 drb. állat juttatható.

A miniszteri rendelet értelmében elsősorban az 50 holdon aluli birtokokkal rendelkező kisgazdák részesítendők a segélyben.

Az akcióban való részvétel részletes feltételeit az érdeklődőkkel rövid úton közölni fogják úgy vármegyei kirendeltségeink, mint a vármegyei állattenyésztő egyesületek és m. kir. gazdasági felügyelőségek, valamint az EMGE központ.

A kisállattenyésztés megszervezésének fontossága

Irta: Havadtői József okl. gazda.

Ismeretes, hogy nemrégiben megalakult az EMGE Kisállattenyésztési Szakosztálya. Ennek főcélja, hogy az eddig csak kis mértékben kihasznált kisebb háziállatok tenyésztésének fejlettebb színvonalra való emelésével új jövedelmi forrásokat nyisson meg.

A Kisállattenyésztési Szakosztály az említett célok szemelőtt tartásával elsősorban a baromfi-tenyésztés és nyúltenyésztés fejlesztését és szélesebb körben való terjesztését kívánja elősegíteni. Ennek megfelelően a Szakosztály két alosztályra tagozódik, egyik alosztály a baromfi-tenyésztés, másik a nyúltenyésztés megszervezésével, irányításával, ellenőrzésével, ezáltal pedig az említett tenyésztési ágak fejlesztésével foglalkozik.

A szakosztály célkitűzéseit kettős indok támasztja alá. 1. Az utóbbi évek takarmánytermése súlyosan érinti a közélémezés igényeit kielégítő nagyobb háziállataink tartásának lehetőségeit. Ezzel szemben az említett tenyésztési ágak nem kívánnak oly nagy mennyiségű takarmányt, a hulladék takarmányokon kitűnően eltarthatók és kiváló minőségű húst szolgáltatva könnyítene a közélémezés nehézségein. Az angóra- és gereznanyúl tenyésztése pedig a textilipari szempontból is nagyon fontos. 2. De a kisállati termékek nagyszerű értékesítése óriási lehetőségeket tartogat. Ennek bizonyítására néhány beszédes szám is elegendő: 1941-ben a közel 38 milliós létszámú baromfiállományunk évi 200 millió pengő értékű állati terméket adott, ami kereken 7 millió q, azaz 70.000 vagon búza akkori értékének felel meg. A termékek egyharmada külföldön értékesült 60–80 millió pengő bevételt jelentve a termelők számára. Világos tehát, hogy a közel 10 millió ember tápigényét kielégítő búzamennyiség árának megfelelő terméket előállító baromfi-

állomány továbbfejlesztése nagy anyagi előnyökkel jár a tenyésztő gazdák számára.

A kisállattenyésztési ágak fejlesztésének érdekében a Szakosztály egységes munkakeretet teremt az összes tenyésztőknek. Ezáltal ugyanis különösen a tenyészállomány minőségi emelése és a tenyésztéssel kapcsolatos összes termékek értékesítése könnyebbé válik. De lehetőség nyílik a szakosztály további feladatainak megvalósítására, amennyiben a szervezési munkák befejezése után egy kisállat és állati termékek értékesítő szövetkezet megalakítására kerül sor. A szakosztály tagjai közös erővel könnyebben szerezhetik be a szükséges takarmányokat és a tenyészállomány törzskönyvelése, ellenőrzése és irányítása is csak így válik lehetővé, ami nélkül viszont nincs minőségi kisállattenyésztés.

A Kisállattenyésztési Szakosztály célkitűzéseinek megvalósítására gondoskodni kíván a tenyésztők szakképzettségének fejlesztéséről is. A szükséges korszerű ismeretek terjesztése céljából népszerűsítő előadások, tanfolyamok, tudományos szakelőadások rendezését vette tervbe; a kiváló eredmények díjazása és a tenyészállatforgalom előmozdítása céljából pedig időnként kiállításokat és mintavásárokat fog majd rendezni.

A földművelésügyi minisztérium Erdélyi ki- rendeltsége messzemenő támogatást helyezett kilátásba. Már eddig is számos mintabaromfiól felépítéséhez nyújtott anyagi támogatást, ezután majd a nyúltenyésztés fejlesztése céljából a típusketrecek felépítéséhez is segélyeket fog nyújtani, a szakosztály közbenjárására pedig az arra érdemes gazdák kedvezményes áron faj- állatokat kapnak.

Végül ezúttal és ismételten is felhívjuk az érdekelteket, hogy saját érdekükben lépjenek be a szakosztályba.

MINTABAROMFIÓL-ÉPÍTŐK!

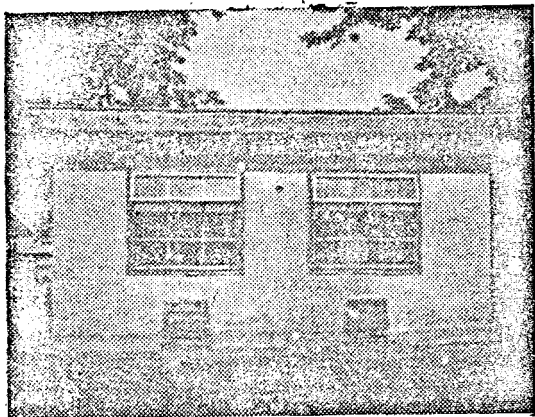
Tudomásunkra jutott, hogy több gazdatársunk mintabaromfiól építéséhez fogott abban a reményben, hogy az akció által biztosított 50% (500 pengő) segélyt megkapja. Felhívjuk tehát gazdátársaink figyelmét arra, hogy a fenti segélyt csak annak folyósíthatjuk, aki a miniszteri rendeletben előírt kötelező nyilatkozatot beküldte és ennek alapján az építési engedélyt megkapta. Tehát, aki nyilatkozatát még nem küldte be, az haladéktalanul küldje be az EMGE állattenyésztési ügyosztályához, különben nem számíthat a segély folyósítására.

Az angoranyúlak takarmányozása városon

Irta: Dr. László László bányafőtanácsos,
az EMGE Kisállattenyésztési Szakosztályának elnöke.

Városon az angoranyúlak takarmányozása mai viszonyok között nem egészen könnyű feladat, mert a szükséges takarmány beszerzése jóval több nehézségbe ütközik a városi tenyésztőnek, mint a vidékinek, aki sokszor maga is őstermelő.

A nehézségek ismertek: A szemes takarmány és a széna zárolva van. A múlt évben kaptunk ugyan vásárlási engedélyt szemes takarmány beszerzésére, de az engedélynek a legtöbb angoranyúltenyésztő nem sok hasznát vehette.

Ilyen a helyesen felépített baromfiól: világos, levegős, tágas, könnyen tisztántartható.

Az előállított takarmánybeszerzési nehézségek miatt az angoranyúl tenyésztés a múlt év folyamán válságos helyzetbe jutott. A megváltozott takarmányozási rendszerre való átállás természetesen bizonyos időt vett igénybe, ami viszont nem egy esetben áldozattal is járt. Mint minden bajnak, úgy ennek a válságnak is volt bizonyos előnye, hiszen ennek következtében sok tenyésztő kiküszöbölte selejtes állatjait.

A takarmányozási rendszerben előállított változás főleg abban nyilvánul meg, hogy angoranyúlaink élelmezésére nagyobb mértékben kezdtük használni a takarmányröpát és a főtt burgonyahéjat. Nagy tápláló erejénél fogva különösen az utóbbi játszott fontos szerepet. A takarmányröpát és a főtt burgonyahéjat télen adtuk nyúlainknak, most nyáron zöldség és főzelék-hulladékokkal, valamint friss fűvel tápláljuk őket.

Angoranyúlainknak azonban szükségük van egy bizonyos mennyiségű abrakra is. A szemes takarmányt, vagy korpát aligha pótolhatja más takarmány.

Hogyan szerezzük be tehát mi, városi angoranyúltenyésztők a szükséges takarmányt és hogyan takarmányozzuk a nyulakat a mai viszonyok között?

Ami a burgonyahéjat illeti, ez szárfoltos állapotban hosszabb ideig eltartható. Ebből tehát a tenyésztő készletet is gyűjthet oly módon, hogy a szomszédjaival és ismerőseivel összegyűjti. Ugyanezt teszi a zöldség- és

főzelék-hulladékokkal is. A szemestakarmány végett ez év áprilisában megalakult Kisállattenyésztési Szakosztály javaslatára az EMGE felterjesztést intéz a Földművelésügyi Minisztérium útján a Közelelnézési Minisztériumhoz s kedvező intézés esetén az angoranyúltenyésztők részére a szükséges abrak rendelkezésre fog állni. A Kisállattenyésztési Szakosztály foglalkozik továbbá a lucernaliszt beszerzésének kérdésével is, s amennyiben ez az ügy is kedvező megoldást nyer, úgy a fehérjedús takarmány gondján is enyhítve lesz.

Kisebbségi mennyiségben sárgarépát is adagolunk, amelyet a kissé válogatós angoranyúlak nagyon szeretnek és amely emésztésüket is kedvezően befolyásolja. A sárgarépa beszerzése nem ütközik különösebb akadályokba.

A tenyésztőknek a téli hónapokban még szálata-karmányra is szükségük van — és mivel a széna zárolva van, e helyett lucerna, vagy lóhere adható állatainknak.

Angoranyúlak téli takarmánya a fentiek alapján a következő módon volna összeállítható, naponta két etetést számítva: Reggel 5 dkg. főtt burgonyahéj és 3—4 dkg. lucerna vagy lóhere nyúlanként. Este 5 dkg. reszelt takarmányröpát; az abrakot pedig úgy a főtt burgonyahéjba, mint a répába bele kell keverni. Ennek mennyisége nyúlanként 2—4 dkg. lehet attól függően, hogy mennyi szemes takarmány áll rendelkezésünkre. A burgonyahéj és a takarmány nagy víztartalma miatt a vázolt takarmányozási mód mellett a nyúlak itatása teljesen mellőzhető. Hetenként háromszor adunk egy kevés sárgarépát. Az esti etetés után további 3—4 dkg. lucernát teszünk a rácsokba.

Saját tenyészetemben az angoranyulakat az év januárjától május haváig a leírt módon táplálták avval a különbséggel, hogy naponként és nyúlanként csak 2 dkg abrakot és 5 dkg. szénát tudtunk csak az állatoknak adni, mivel a készlet csak ennyit engedett meg. Ennek ellenére a nyulaknak meg volt a rendes súlya, betegség vagy elhullás nem volt és a gyapjúhozam is kielégítő volt. Az angoranyúlaink téli takarmányozását természetesen igen szűkre szabottunk tartom, de erre a szűk takarmányozásra csak a kényszerűség szorított rá. Arról is meg vagyok győződve, hogy kielégítő takarmány mellett az angoranyúlak gyapjúhozama is jobb lett volna. Ezen a nyáron a nyulakat abrak híján tiszta zöld takarmányon tartjuk. A kinőtt nyulak attól nagyon súlyosak lettek és gyapjuk is szépen fejlődik, azonban a súlőnyulakon meglátszik az abrak hiánya, ezeknek felneveléséhez tehát a szemestakarmány elengedhetetlen.

Bár nem tartozik e cikk keretébe, de mégis meg kívánom említeni, hogy a Kisállattenyésztési Szakosztály eddigi ülésein a takarmánykérdésen kívül több más kérdéssel is foglalkozott: így a törzskönyvezéssel, fedezett állomás létesítésével, húsnyúlak beszerzésével és a földművelésügyi kormányzat által nyújtandó támogatás ügyével. Célunk az, hogy a kisállattenyésztés minél szélesebb keretben fejlődjék ki, — amiben azt hiszem az összes kisállattenyésztők egyetértének, — hiszen minden előrehaladás és fejlődés egyúttal saját érdekeinket mozditja elő.

SACK ekék, vetőgépek, Heid triőrök
KLUSCH JÁNOS KOLOZSVAR, Honvéd-utca 138 szám. — Telefon: 26-45

Pasteurellosis

Irta: Szeghő Dénes.

A Pasteurellosis (olv. Pasztörellózis) nem újkeletű betegség, hanem régóta ismert betegségcsoportnak a tudományos vizsgálatok alapján korszerűen végzett újabb kiértékelése. Azt is lehetne mondani, hogy „régí fogalom új köntösben”. Ebbe a betegségcsoportba sorolandó a szarvasmarhák vérzéses septikaemiája, a bivalyvész, a sertésvész (tüdő-, mellhártyagyulladás, tehát nem azonos a sertéspestissel), a baromfikolera és még egyebek. Erdélyben mindenütt előfordul.

A betegség élőcsírás kórokozójának ugyan igen erős a fertőzőképessége s ehhez képest gyorsan öl, mindamellett az életképessége gyenge és meg van az a sajátsága is, hogy élősködő módjára tartózkodik az egészséges állatok garatjában és felső légutáiban anélkül, hogy azokat megbetegítené. Megbetegítő hatása csak akkor érvényesül, ha akár a levegőnek hirtelen időváltozással kapcsolatos gyors lehülése, akár minőség és mennyiség tekintetében egyaránt helytelen vagy éppen rossz takarmányozás következtében a gazdaállatnak természetes ellenállóképessége meggyengül. Az ellenállóképességnek ilyen meggyengülését kiválthatja a tüdő-, gyomor- és bélférgesség (szőrféreg, rozsféreg, orsóféreg stb.), a métegykór, sőt valamely védőoltás is. Ha a betegség már felütötte a fejét, akkor közvetlen ragályozás útján is terjed ugyanazon istállóban és udvarban, sőt könnyen elhurcolható egyebüvé is a beteg állattal érintkezett takarmánnyal, egyéb anyaggal, eszközzel vagy a kényszervágott állat húásával, ilyen műveletnél segédkező egyének ruhájával és lábbelijével.

A fertőzőképességre jellemző egyik erdélyi állatorvos tudósítása. Egyik fertőzött udvarban a kényszervágott állat húsát a csűrbe tették, ahova éjnek idején a kishorjű beszabadult és a húst nyalogatta; másnapra a borjű elpusztult. A húst a mézárós egy másik, nem fertőzött községbe szállította; rövid idő múlva 3 marhája betegedett meg. Más esetben a kényszervágásból származó hús lemosása után a véres vizet 2 sertés eleségének megkeverésére használták fel, 2 napon belül mindkét sertés elhullott. Megbetegedett egy olyan marha is, amelyik olyan szénát fogyasztott, amely kényszervágott állat vérével szennyeződött. Ezeket az eseteket azért ismertetem, mert sok gazdatestvérünk sajnos még ma sem hiszi el bizonyos betegségek ragályozó tulajdonságát, amit ismét az az eset bizonyít, amikor a károsult gazda nem tulajdonítva jelentőséget az első kényszervágási

esetnek, visszautasította többi állata részére felajánlott védőoltást, az elrendelt óvintézkedéseket sem foganatosította. A tamaskodásnak következményeként egy héten belül további 4 marhája betegedett meg. Bizonyítékok állanak rendelkezésre abban a tekintetben is, hogy az a gazda, aki az első eset alkalmával rögtön elkülönítette az egészségeseket a betegtől, nem károsodott, viszont egy másik, aki bölcsködésből az elpusztult állat állásába azonnal másikat állított be, ezt az újabbat is elvesztette.

Kifejlődött szarvasmarhán a betegség kitörését nagyfokú bágyadtság, az étvágnak semmiféle okra vissza nem vezethető elvesztése és magas, 41 fok fölé emelkedő láz vezeti be. Ezt hamarosan követi a száj, orr (sertésen tőrökárima) körül, az áll alatt, torokjáratban, néha a nyak alsó élére, marhában még a lebernnyegre (pötyögő), sőt a szügyre is áttérjedő, meleg tapintatú, érintésre fájdalmat okozó duzzanat, amihez orrfolyás és a faron, lapockán, combokon mutatkozó izomremegés is társulhat. A duzzanat a nyelvre is kiterjedhet annyira, hogy a szájból is kifityeg. Tüdőgyulladás is szokott keletkezni úgy, hogy a fulladás veszélye elől 24–36 óra múlva igen sokszor a kényszervágás vet véget az állat életének.

Fiatall borjű rendszerint igen gyorsan, 10–12 órán belül zajlik le a betegség és mielőtt a jellemző tünetek kifejlődhettek volna, bekövetkezik az elhullás.

Sertéseken ugyancsak gyors lefolyású a betegség. A már elősorolt tüneteken kívül a bőr kékes-vörösen, kiterjedt mértékben el szokott színesedni és tüdőgyulladás csatlakozik a kórképhez, ami rendszerint 24 órán belül meg is öli, hacsak le nem szűrik.

Bivalynak a megbetegedése a marháéhoz hasonló tünetekkel mutatkozik, de talán sokkal íjesztőbb gyorsasággal peregnék le a betegség egyes szakaszai egészen az elhullásig, vagy kényszervágásig.

A betegség iránt úgy az istállón tartott, mint a legelőre járó állatok egyformán fogékonyak, de azt is tapasztalták, hogy erdős legelőn inkább a duzzanatok fejlődése, míg síkföldi legelőn a tüdőgyulladásos alak gyakoribb. Nagyon hajlamosak a betegségre azok a havasra hajtott állatok, melyek télen át rossz tartás következtében leromlottak. Nyáron viszont a nedves, vízállásos legelőn tartózkodókon gyakoribb a betegség; különösen áll ez a

bivalyokra. Ezzel kapcsolatban azt is szükséges megjegyezni, hogy a bivalyvész járványa, kórokozójának — mondjuk — azonossága következtében egyaránt veszélyes a szarvasmarhákra és sertésekre is.

Tapasztalás szerint legkorábban azok az állatok betegszenek meg, amelyek első ízben kerültek a fertőzött legelőre, tehát vagy egészen fiatalok, vagy pedig bár idősek, más vidékről származtak oda. Ismételtén hangsúlyozom, hogy igen sok állat magában hordja a betegség csiréit, valóságos kóciushordozó, ragályanyagűritő és csak szervezete ellenállóképességének meggyengülése után betegszik meg, amikor azonban már súlyosan fertőz; addig teljesen egészségesnek látszik.

A védekezés módjának megállapításánál figyelembe kell venni, hogy mely tényezők segítik elő a betegség terjedését, helyhez kötésére és megszüntetéséhez milyen eszközök állnak rendelkezésre és mi várható azok alkalmazásától? Ehhez képest s a betegség erősen ragályozó tulajdonságát figyelembe véve, a fertőzés megakadályozása és az állatok ellenállóképességének fokozása a legfontosabb cél. Legsürgősebb teendő az egészséges állatoknak a betegektől való elkülönítése. Övni kell a takarmányt is a fertőződéstől. Beteg állat kiadásának értékesítésekor a legnagyobb körültekintéssel, óvatossággal kell eljárni. A betegség terjedésére alkalmas ragályfogó tárgyak (istállóberendezési eszközök stb.) ártalmatlanná tétele ugyancsak lényeges részlete a védekezésnek. Ide kell sorolni a betegség első eseteinek bejelentését is.

Az állatok ellenállóképességének fokozása érdekében gondosabb takarmányozásra s a takarmányfélék mennyiségi és minőségi célszerűbb összeállítására szükséges. Megbecsülhetetlen szolgálatot jelent a fiatal és növendékállatok edző nevelése és a vitaminbetegségektől való megóvása. Szigorúan végrehajtandó a fertőtlenítésre vonatkozó utasítás és a védekező oltások alkalmazására irányuló javaslat. Tudni kell ugyanis, hogy a fertőtlenítés rendjén megsemmisülnek a ragályhozó csirák, az idejében alkalmazott vérsavós befecskendezések által pedig a fertőzésnek kitett állatokat minden esetben, a betegek közül pedig igen sokat meg lehet menteni. Tudományos körök most éppen azon fáradoznak, hogy a betegség elleni védekezést, az oltási eljárásokat az eddigieknél is hatásosabbá tegyék.

Ezzel a betegséggel kapcsolatban arra is szükséges rámutatni, hogy minden olyan káros behatás, ami az állati eredetű élelmiszerek termelését zavarja vagy éppen megakadályozza, a megszokottól is súlyosabb elbírálást hívja ki. Amilyen mértékben meg lehet kívánni az állatorvosoktól, hogy a járványos betegségek terjedésének gátat emeljenek, sőt elfojtsák, éppúgy el kell várni a gazdáktól, hogy az óvintézkedések végrehajtásában türelemmel, a védőoltások alkalmazásában bizalommal legyenek s ezért áldozatot is hozzanak. A régi bizalomra hivatkozva figyelmeztetem gazdatestvéreimre: ne játszanak a tűzzel s az önzetlenül adott jó tanácsokat — saját érdekükben is — szíveleg.

A szopós malacok szimultán oltása

Írta: Izinger Pál jószágfelügyelő.

A „Köztelek” legutóbbi számában fenti cím alatt Károlyi-Thege Sándor földművelésügyi államtitkár, újszón hangoztatta, hogy milyen országos érdek a sertésspestis elleni szimultán oltás, ismerteti azokat az intézkedéseket, amelyeket a kormány az egyre nehezebbé váló oltóanyag előállítására érdekében tett és kezelt a gazdákat, hogy oltóanyaghalmozással megelőzzék a sertésspestis előfordulását. Röviden ez azt jelenti, hogy ezen a téren is kezdenek nehézségek mutatkozni, amiket természetesen el kell leküzdeni.

Bizony, jobb a bajt megelőzni, mint bármilyen rájáratással intézkedéssel jönni akkor, mikor már alig lehet segíteni. Mert a sertésspestis is olyan nyavalya, amelyet nem lehet elijeszteni semmiféle utólagos drótszalaggal sem, de tudományos értekezésekkel sem.

Tudja ezt minden sertést tartó gazda és tudtam én is keserves tapasztalatok alapján, már jó egy négy évtizede.

Még ma is az az általános uralkodó elv, hogy a sertésspestis ellen a sertéseket 3—4 hónapos korban kell oltani, mert csak így érünk el tartós és biztonságos immunizációt. Be is tartja ezt az elvet a szabályok szerinti gazdák, de nem tartja be a sertésspestis ellen hajlandó várni a sertés 3—4 hónapos korában az olyan helyeken, ahol már jól betérsz a szarvasmarhák, rendesen már a választás utáni napok-

ban megtámadja az állatokat. Az ilyenkor és szabálytalanul, időelőtt megjelenő baj elleni küzdelem, valóságos szarumpazarlással és rendszeren nagyobb elhullással is jár.

Tíz évvel ezelőtt kísérletképpen hathetes, tehát még szopós malacokat szimultánoltattam, adván fejenként 0.5 cm. vírust és 10 cm. szérumot. Ezt a kísérletemet nem régen a *Köztelek*-ben részletesen leírtam, most tehát nem mondom el. Így újból a leghatározottabban kijelentem, hogy az eredmény elsőrendű volt és hogy ennek az elsőrendű kísérleti eredménynek a hatása már tíz éven át, évenként 1500—2000 malacot szimultánoltak így és a tízeves eredmény is elsőrendű: a sertésspestis fellépését megelőzzük, elhullás nincs és az immunizálás tartós.

A „Köztelek” nagynevű és tudós rovatvezetője iránt érzett kiváló tisztelettem kifejezése mellett is a leghatározottabban merem állítani, hogy tíz éven keresztül elért és tapasztalt ilyen jó eredményt nem lehet szerencsés véletlennek tulajdonítani. Olyan biztos dolog ez, hogy a szimultánoltásnak ezt a módját még anyagi felelősség mellett is merem ajánlani. De ugyanezen az állásponton vannak azok a gazdák is, akik azt állítják, hogy mióta a szopóskorban való szimultánoltást bevezették, a sertésspestissel nincs gondjuk.

Annak idején a szopóskorban való szimultánoltást elsősorban a baj megelőzése érdekében vezettettem be,

a szérummal való takarékoskodás csak másodrendű kérdés volt. Konkoly-Thege Sándor figyelmeztető szavaira azonban rá kell mutatnom, arra is, hogy a szérumultanozásnak és a módja tekintélyes mennyiségű szérummegtakarítással jár. A 3—4 hónapos süldőnek minimálisan 20 cm. szérumot kell adni, a hat hetes szopós malacoknak fejenként 10 cm. is elég. Kísérleti oltásom leírásában megemlítettem, hogy akkor egy koca alja malacnak csak virust adtam, de szérumot semmit, és ezek a malacok is immunisak lettek. Közöltem ezt csak azért, hogy az egész kísérletet hűlen leírjam, de ebből a hű leírásból levont az a következtetés, hogy szopós korban tisztán vírussal is lehet jó eredményt elérni — nem az én következtetésem. Valószínű, hogy többször is akadnának olyan kocaalja malacok, melyek szopóskorban tisztán csak

vírussal oltva és jó eredménnyel és kevés veszteséggel immunizálódhatnak, és azonban igazán csak véletlen szerencse dolog lenne, ezt én nem merném senkinek sem ajánlani, mert ez haszárjáték lenne.

Mit ajánlok tehát én?

Ajánlom, hogy a szopóskorban való szimultán oltást minden gazda, kinek területe erősen fertőzött (ugyan melyik sertéstartó gazda területe nem az?), vezesse be, mert ezzel a sertéspestis fellépését megelőzheti és állatait immunissá teheti, és ajánlom, hogy vezesse be azért is ezt az oltási módot, mert így a fenyegető szérumhiány elhárításában a leghatékonyabban támogatja az államtitkár úr törekvését és mindnyájunk és az ország érdekét.

Es még valamit! Csak immunis kocaik egészédegy malacait szabad szopóskorban szimultánolni.

KÖNYVISMERTETÉS

A magyarországi állati energia-gazdálkodás.

A Magyar Gazdaságkutató Intézet tanulmány-sorozatában most jelent meg Farkas Árpád mezőgazdasági főiskolai ny. r. tanár; prodékán tanulmánya „A magyarországi állati energiagazdálkodás” címmel.

A 23 oldalas füzet 4 fejezetben foglalkozik az állati energiával, hogy az ország állattenyári készlete különböző vidékeken és az egyes birtokkategóriák keretében, eltérő üzemgazdálkodási rendszerek mellett miként van kihasználva, s végső céljául tűzi ki, hogy a nemzetgazdasági szempontból szükséges átalakítások lehetőségeit lerögzítse.

A megvizsgált kérdések kétféle csoportosításban kerülnek az olvasó elé, mégpedig birtokkategóriák és tájegységek szerint. Ennek megfelelően a mezőgazdasági ingatlanok kilenc birtoknagyságba, az ország területe pedig három nagy tájegységbe van sorolva. Ez a csoportosítás lehetőséget ad arra, hogy a kis-, közép- és nagybirtok vontatóerőgazdálkodási rendszerének előnyei és hátrányaira rá lehessen mutatni s annak alapján az igásállatállomány munkaképességét és racionális kihasználásának alsó és felső határát meg lehessen állapítani.

Az igáslovakból és igásökrökből álló igásállomány létszámát Szerző az 1935. évi üzemi statisztika adataiból veszi s az egyszerűség kedvéért az egészet löerőre számítja át. Annak megállapíthatása céljából, hogy az összmezőgazdasági területből mennyi jut az igásállatokkal való művelésre, szerző levonásba hozza a vontatógépekkel (göcek és traktorok) megművelhető területet, mégpedig olyanformán, hogy minden göcekére 360, minden traktorra pedig 120 kat. hold mezőgazdasági terület megművelését veszi számításba.

Erdélyi szemmel nézve, igen érdekes a vontatógépellomány üzemnagyságcsoportonkénti vizsgálata, a birtoknagyság kategóriák és tájegységek szerint. Az erre vonatkozó kimutatásokból ugyanis azt állapítottuk meg, hogy az Alföldön a legnagyobb, északra pedig a legkisebb a vontatógépek száma s ami a legmeglepőbb, hogy abszolút számban a legtöbb traktort az öt holdon aluli kisgazdaságok használják (péld. az Alföldön 5 holdon aluli gazdaságok 450 kerekas traktort használnak, míg az 500 és 1000 hold közötti üzemnagyság csoportban mindössze 284-et). Érdekes azt is megjegyezni, hogy az egész trianoni Magyarország 588 göcekje közül egyetlenegy sincs 100 kat. holdon aluli birtokokban, viszont az összes 6915 kerekas és talpas traktorból a 100 holdon aluli birtokokra esik 3521.

A vontatóerő megoszlását az igásállatállomány és vontatógépek között külön táblázat szemlélteti, amiből megállapíthatjuk például, hogy országos átlagban a legtöbb igásállatot és legkevesebb gépet a 10–20 kat. hold közötti üzemek, a legtöbb vontatógépet és legkevesebb igásállatot pedig az 500 és 1000 kat. hold közötti üzemek használnak.

Az igásállatok teljesítményét egy egyszerű mérőegységre, löerőóra díszámitva találjuk meg s az egyes üzemnagyságoknál felhasználva (illetve rendelkezésre álló) és a megműveléshez szükséges löerő órák összevetéséből jutunk a legfontosabb következtetésre, mégpedig arra, hogy az 50 holdon aluli gazdaságok tradicionális állattartási formájuknál fogva képtelenek igásállatállományuk munkateljesítményét teljesen kihasználni, sőt nemcsak, hogy teljes mértékben nem tudják kihasználni, de a legkisebb üzemnagyságok néhol (péld. az Alföldön) igásállatállományuk teljesítőképeségének több mint 50%-át hagyják kihasználatlanul. Ez az ország nemzetgazdasági veszteség azon ténynek egyszerű következménye, hogy egy bizonyos birtoknagyságon alul egy kettősfogat munkateljesítő képességét a mezőgazdasági terület kicsinyisége miatt kihasználni nem lehet, vagyis ez azt jelenti, hogy 20 kat. hold területnél kisebb kiterjedésű gazdaságokban külön igáslovak tartása nem fizetődik ki.

Szerző tanulmányának III. fejezetében az igáslovak takarmányozásának kérdésével foglalkozva a következőt írja, hogy az egész mezőgazdasági területből az igásállatállomány takarmányozásához szükséges takarmánytermőterület országos átlagban 13,8%-ot tesz ki, ezzel szemben a 20 holdon aluli birtokoknál és a százelek az országos átlagot mindössze lényegesen meghaladja, péld. az Alföldön az 5–10 kat. hold nagyságú üzemcsoportban 24,1%-ot ér el, vagyis a kis- és törpebirtok gazdálkodása itt sem cionális.

A IV. fejezetben összegezi szerző az addig mondottakat s a számítások alapján megállapítja, hogy az apró- és törpebirtokok igásüzemeltetésére csak a tehéntartással kapcsolatosan lehet gondolni, t. i. egy ökör- vagy lófogatot gazdaságilag kihasználni nem lehet. A tehénfogatot viszont gazdaságosan lehet tartani 6 kat. hold mezőgazdasági terület mellett, egy ökörfogatot kb. 12 holdon, egy lófogatot pedig 22 holdnál. Ezzel szemben egy ökörfogat teljesítőképeségének felső határa 6 kat. hold, egy ökörfogaté 22 kat. hold, egy lófogaté 30 kat. hold egy évben.

A tanulmány nem foglalkozik Kárpátalja területével, mert a szükséges adatok nem voltak szerző rendelkezésére. Késztelen azonban Erdélyben a vontatóerő-szükséglet és kihasználás

ebben eltérő képet mutat részben a tehénállomány sokkal nagyobb mérvű igazása miatt. Köztudomású, hogy Erdélyben a kis- és törpebirtok fogatos-iga eréjét túlnyomó részben a tehének szolgáltatják.

Farkas Árpád fentebb ismertetett tanulmánya komoly értéket jelent gazdasági szakirodalomunkban, mert mindazt, ami eddig a gyakorlati tapasztalatok alapján köztudomású volt, hivatalos adatok gazdag anyagának felhasználásával, a tudományos vizsgálat rendszerességével mutatja be, egyben pedig ismételtén ráébreszt minden erdélyi szakembert arra a hiányra, ami Erdélyben a gazdasági statisztikák tekintetében mutatkozik.

NAGY MIKLÓS.

Két új hasznos kiadványt jelentetett meg a Földművelésügyi Minisztérium Erdélyi Kirendeltsége. Mindössze két esztendeje működik a Földművelésügyi Minisztérium Erdélyi Kirendeltsége, de ez alatt az idő alatt is rengeteget dolgozott Erdély mezőgazdaságának fejlesztéséért, amelynek egyik tengelykérdését éppen a gazdasági ismeretek terjesztése képezi. A m. kir. gazdasági tanfolyamok és szakiskolák munkáját egészíti ki a kirendeltség kiadványsorozata, amelyet Balogh Vilmos dr. min. osztályfőnök, a kirendeltség vezetőjének irányítása mellett Solthy Ernő dr. min. oszt. tan. szerkeszt. A napokban hagyta el a sajtót a 17. és 18. sz. kiadvány. Az elsőben „Tanuljanak a gazdálányok is” címen dr. Gábor Dénes gazdasági tanintézeti igazgató, erdélyrészi körzeti tanulmányi felügyelő ismerteti a m. kir. háztartási tanfolyamok, valamint háztartási szaktanácsadó állomások célját és rendeltetését. A másodikban pedig dr. Kopp Elemér vegyészmérnök, a kolozsvári m. kir. Gyógynövénykísérleti Intézet vezetője foglalkozik a máktermesztés nagyjelentőségű kérdésével. Mind a két írás igen hasznos útmutatója az erdélyi gazdaságszolgálatnak. A füzeteket egyébként már szét is küldte a kirendeltség az erdélyi magyar falvakba.

„Gazdaszámok”

Galgóczy Miklós és Berzsényi-Janosits László dr. m. kir. kísérletügyi főadjunktus könyve. A Gazdaszámok című értékes kis könyv 76 oldalán 55 számtáblázatot és hozzá megfelelő és könnyen érthető magyarázatot találunk. A könyv tartalmazza a számolólépték hossz- és területszámításokat, répa és burgonyaprizmák folyóméterének köbtartalmát, farúkok köbtartalmát, középhibaszámítási útmutatást, vasúti szállításokkal kapcsolatos tudnivalókat, szántóföldi fogat és kézi-erőmunkák teljesítménybecslését, tetőfedő anyagok szükségletét, az elektromos részben áram- és energia-számításokat, a szíjtárcsák fordulatszámának a szabályozását, az egy kat. holdra kerülő istállótrágya mennyiségének szabályozását, szekérről történő szétterítésnél, a műtrágyák felszórakadagolási táblázatát, a szántóföldi növények

hektóliter és ezerszem súlyát, — és pedig a szerzők eredeti magmintamérései alapján és nem külföldi irodalom nyomán, — kapásnövények termelésének becslését, növényvédelmi, tejgazdasági és takarmányozási táblázatokat. A könyv úgy nagygazdaságban, mint kisgazdaságban ügyszólván nélkülözhetetlen. Ha csak egyetlen egy alkalommal szorulunk is rá, már kifizette magát, azonban ha hozzászokunk, állandóan használatban van. Különösen a növénytermesztési részben található és a trágyázásra vonatkozó táblázatok, míg az állattenyésztési részben a takarmányozási táblázatok nélkülözhetetlenek a gazdaságban. — Beszerezhető: Kolozsvár, Postafiók 90, ára 6 P.

GAZDAK. KÖNYVE

Ez a címe annak a könyvnek, melyet Bán Dezső m. kir. gazdasági felügyelő, a földművelésügyi minisztérium elnöki osztályának előadója írt a kisgazdák számára. A könyv tartalmazza mindazokat a hasznos tudnivalókat és útbaigazításokat, melyekre a mai változott és sok tekintetben nehezebb gazdasági rend mellett a kisgazdának feltétlenül szüksége van. Részletesen foglalkozik a könyv az új termésbeszolgáltatási rend magyarázatával, pontértékelésével és megtanít bennünket arra, hogyan számítsuk ki terménybeszolgáltatási kötelezettségünket. A kötelezően termelő ipari növények jövő évi rendeletét is ismerteti részletes magyarázatokkal együtt. Érdekes és hasznos tudnivalók vannak még a telekkönyvről, a kisgazdának általános feladatairól, a községháza szerepéről, stb., stb. Állattenyésztési kérdések is találhatók ebben a sokoldalú falusi tanácsadóban. És pedig a fejésről, növedékkállatok téli tartásáról, a gazdaasszony szerepéről, majd a patkolásáról és a hámszerszámok gondozásáról, javításáról ad részletes útmutatót.

Az izlésesen kiállított, ábrákkal ellátott könyv bolti ára 8 pengő. Ezen az áron bármelyik könyvkereskedésben vagy IBUSZ-pavillonban beszerezhető. Az ezüstkalászos gazdák, valamint azok, akik igénylésükkel közvetlenül a szerzőhöz fordulnak, a bolti ár helyett 5 pengős kedvezményes áron rendelhetik meg a könyvet, a feltüntetett összegnek az 51.826. számú Bán Dezső, Budapest című postatakarékpénztári csekkszámlára történő befizetése útján. Egy befizetőlapon több megrendelés is eszközölhető. A befizetőlapokon a pontos név és cím (utolsó posta, utca, házszám) feltüntetendő.

Szücsök figyelem!

Felbecsülhetetlen értékű szücs-szakkönyv jelent meg Debrecenben, amelynek írója Nagy Márton szücsmester. A könyv elibénk tárja a szücsmesterség minden titkát: Magába foglalja a szörmekikészítést, festést és a szörmek mindennemű feldolgozását.

Mindenféle

gabonaneműekre, olajosmagvakra és egyéb magvak

vásárlására jogosított

TERJÁN ZOLTÁN

F u t u r a - b i z o m á n y o s
Kolozsvár, Pap-u. 78. sz. — Telefon 40-01.

Tevékenységet Kolozsvár és vidékén végzi. Bármikor a felek rendelkezésére áll.

Talajművelés és trágyázás a gyümölcsösben

A gyümölcsös talaja akkor jól művelt, ha annak felső rétege minél mélyebben nagy rögtől mentes, finoman morzsalékos és mérsékeltén laza állapotban van. Az állandóan művelt talaj gyomnövényektől mentes. A talaj ilyen állapotában könnyen magába veszi a vizet, az leszivároghat a mélyebb rétegekbe és ennek következtében állandóan mérsékeltén nedves. Az ilyen talaj jól szellőzőtt s hőmérséklete is a legkedvezőbben fenntartható. Mindennek az a következménye, hogy a jól művelt talajban a talajbaktériumok erősen szaporodnak, azok a növények által felvehető tápanyagok feltárását nagyobb mértékben végzik, ennél fogva a talajnak már műveléssel elősegített kedvező állapota még javul.

Hogy a gyümölcsös talaját állandóan ilyen kedvező állapotban tudjuk tartani, már a telepítés előtt szükséges a mély és tökéletes talajmunkát elvégeznünk s ezáltal a fiatal gyümölcsfák fejlődését biztosítani. Gyakran látunk 4—5 éves fiatal fákat, melyek elültetésük óta alig növekedtek valamit, tele vannak mohával, zuzmóval, igazán rájuk illik az a mondás: öreg-fiatalok. Az ilyen fák fej-

lődésükben való visszamaradásának oka a helytelen ültetésen kívül a rossz talajmunka és tápanyaghiány. A helyes talajmunkában részesített gyümölcsösben a köztestermelés is sikeresen üzhető s abból is tekintélyes jövedelmet biztosíthatunk, ami a gyümölcsfák szakszerű gondozásával járó költségeket fedezi.

A fiatal gyümölcsösök faállományának erőteljes fejlődését minden eszközzel segítjük elő, mert fiatal korukban jól fejlődött fák úgy az időjárassal, mint a betegségekkel szemben ellenállóbbak, mint a rossz talajművelés és tápanyaghiány miatt fejlődésükben visszamaradt fák. Fiatal gyümölcsfák koronájának csurgójától még egy méternyi távolságra rajzolt körön belül a talajt állandóan gyommentesen kell tartani s erre a területre még köztesterményt sem szabad ültetni. Ezt a területrészt ősszel ássuk fel, hogy a téli csapadék könnyen a talajba mélyen beszivároghasson. Tavasszal, április közepén, vagy május elején az első kapálást sekélyen végzük s ezt őszi szükség szerint hat-nyolcszor megismételjük.

Kétszeres hasznot jelent a gyümölcsfák közötti szántás

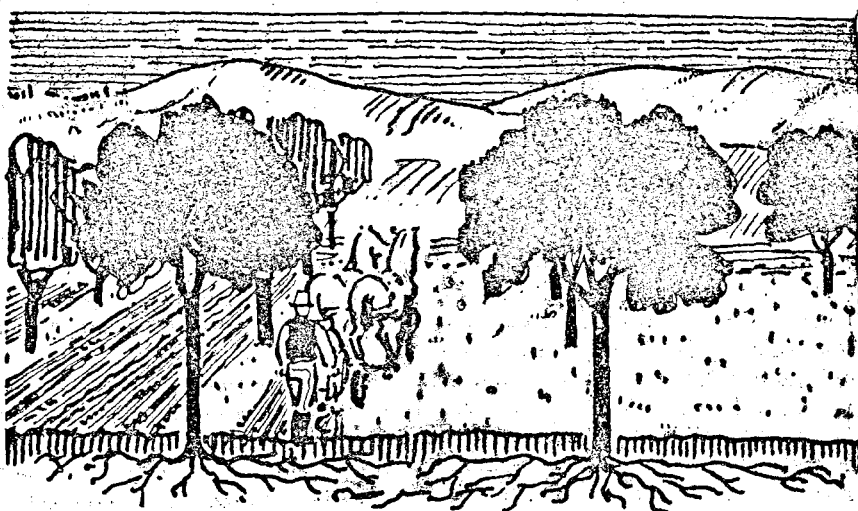
A fák sorai között lévő területet is állandóan munkálnunk kell s helyesen járunk el, hogy az így végzett munkával egyúttal köztesterményeket termeszünk. Erre vonatkozó kísérletek folyamán megállapítást nyert, hogy alacsonynövésű kapásnövények alkalmasak elsősorban köztesnek s ezek közül is azok, melyek sekélyen gyökeresednek. A fűfélék és gabonaművek talajszárító, továbbá mérgező, gyomosító és talajzáró hatásuk miatt nem alkalmasak. A pillangósokról, elsősorban lucernáról, lóheréről tudjuk, hogy mélyen gyökeresző, élelmes növények, melyek a gyümölcsfák elől elszívják a tápanyagotkat, s emiatt nem alkalmasak köztestermelésre. Régebbi időkben, mikor még a gyümölcsfákat nem a ma elfogadott elvek szerint permetezték, szokásban volt bogyógyümölcsű bokrokat ültetni köztesterményül. Ma már sem ezeket, sem pedig a saláta- és káposztaféléket nem tarthatjuk köztestermesztésre alkalmasnak, mert a permetezőanyag a terményeket élvezhetetlenné teszi. Teljesen helytelen volna, ha a kisebb értékű köztestermények miatt a főter-

ményt képviselő gyümölcsfák permetezését kellő időben nem végeznénk el, vagy a köztestermények megóvása végett hiányosan permeteznénk s ebből esetleg évekre kiható károk származnának. Köztesterményül konyhakerti terményeink közül a gyökérfélék és hagymafélék, retek, ugorka stb., továbbá a burgonya, bab, borsó, tök, dinnye, ahol vizigényesebb köztestermény termesztése látszik célszerűnek a répa.

Termő gyümölcsösben az őszi talajmunkát (szántást vagy ásást) azonnal a lombhullás és a trágya kiszórása után végezzük el. Ásás vagy szántás alkalmával a lehullott fa lombot, ha előzőleg nem gyűjtöttük össze, mélyen forgassuk alá, hogy az ott elkorhadjon és a ragyabetegséget ne terjessze.

Oldalas helyeken a szántást mindig a rétegvonalak irányában végezzük. A talaj lehorodásának megakadályozása céljából nagyon kívánatos volna, ha telepítés előtt a rétegvonalak irányában sáncolást végeznénk s a telepítést is ennek megfelelően hajtanánk vé-

Az őszi mélyszántás a gyümölcsösben se maradjon el, mivel a gyümölcsfák gyökerei az egész gyümölcsös talaját át- meg átszövik. A helyes talajművelés csakis egyféle lehet: az egész terület megdolgozása, állandó gyommentesen való tartása és egyenletes trágyázása. Tudott dolog ugyanis, hogy a talaj zártsága, amelyet a gyeplélek elő, mintegy fojtogatja a fák gyökereit, emellett a fűvek gyökerei mérgeket is választanak ki s így a fa természetesen nem fej-

gy a későbbi talajmunkákat is célszerűbben; könnyebben tudnánk elvégezni.

A talaj gyakori porhanyítására és sekély kapálására a termő gyümölcsösökben is nagy gondot kell fordítani, mert a porhanyó felületű talaj kevesebb vizet párologtat el, mint a letaposott kemény föld. Célszerű a talajt az almaérés kezdetén porhanyóvá tenni, mert az érési idő-

szak legelején beérő s rendszerint a legszebb gyümölcs ilyen talajra hullva, nyomódásmentes és mint ép gyümölcs értékesíthető. Egyszerű számítás meggyőző ennek gazdaságos voltáról, ugyanis egy 8 m. átmérőjű korona területének felkapálása alig 1 pengőbe kerül, tehát már fél kg. ép gyümölcsnek a lehullása esetén is megtérül a talajmunka költsége.

Miért nem teremnek nálunk a gyümölcsfák minden évben?

Erre röviden azt felelhetjük, hogy éheznek. Ha a gyümölcsös talaja úgy a fő-, mint a melléktápanyagokat kellő mennyiségben és olyan arányban tartalmazza, amint arra a gyümölcsfáknak szüksége van, akkor azok évről-évre rendszeresen teremnek. Csak abban az esetben nem lehet az ilyen talajban élő fákon termés, ha azt elemi károk (fagy, jég, stb.) érik, vagy igen nagymértékben lepik meg a kártevő rovarok és gombák okozta betegségek. Az erdélyi elhanyagolt gyümölcsösökben minden ok megvan arra, hogy a gyümölcsfák termése elmaradjon, mert az ilyen gyümölcsösök talaja kevés tápanyagot tartalmaz, elemi károk is tönkreteszik a termést s azonkívül az ilyen gyümölcsösökben a kártevők olyan tömegbe él, hogy azok egymagukban is tökéletes munkát végeznek a termés elpusztítása terén. Gyümölcsstermesztésre legalkalmasabb fekvésű talajon panaszkodnak termesztőink, hogy tíz hektár csak kétszer hoznak termést a fák s megállapítják, hogy ott nem is érdemes gyümölcsstermesztéssel foglalkozni. E megállapításnak helyt is adunk azzal a módosítással, hogy akinek gyümölcsfái tízévenként csak két évben teremnek, az olyan gazda ne termeljen gyümölcsöt! Ezzel szemben azoknak a gazdáknak, akik védett völgykatlanokban élnek s földjük gyümölcsstermesztésre kiválóan alkalmas, azt tanácsoljuk, hogy sajátítsák

el a gyümölcsstermesztés tudományát s főképpen gyümölcsöt természetesen, mert ilyen helyeken a gyümölcsstermesztés állattenyésztéssel egybekötve, megélhetésüknek legbiztosabb alapja lehet. A tiroli hegyek között élő gazdák sokkal mostohább viszonyok mellett olyan fokra fejlesztették a gyümölcsstermesztést, hogy Meránban ma ők termesztik a világ legfinomabb Kalvil-almáját.*

* Meránban és környékén az 1880-as évek táján kezdtek a kálvil almát kiterjedtebb mértékben termesztetni. Az 1892. évben a termesztők megalakították a „Meráni kálvil kiviteli társulat”-ot s azóta iger nagyarányú termesztés indult meg. A társulat mindjárt egy 300.000 q alma befogadására alkalmas társulat épített s egyben átvette a termés értékesítését is. Az alma árát, mint már egyedárusok, ők alapították meg s a termelő egy 200 grammos ép, egészséges és foltnélküli, tehát tökéletesen kifogástalan, elsőrendű példányért 2 koronát kapott. A mai termesztői árakat nem tudjuk, de az olasz és francia Rivierán egyetlen kálvil almáért többet fizetnek, mint nálunk 1 kg. elsőrendű Jonathán almáért.

A kálvil almát törpealanyra oltott fákon termelik, melyen az alma az említett normális súlynál is nagyobbra fejlődik. A törpefákban való gyümölcsstermesztés több tudást igényel, mint a gazdasági gyümölcsstermesztés, de a tiroli termesztő megtanulta s ezt a tudását saját érdekében a legnagyobb mértékben igyekszik fejleszteni. Törpe fákban mi, ha nem is kálvil, de a zamatos erdélyi gyümölcs legszebb példányait tudnánk megtermeszteni.

Az olyan gyümölcsfának, amelyik sovány, tápanyagokban szegény talajban él, legalább két évre van szüksége ahhoz, hogy termőrügyeit kifejllessze s termést hozzon. A termőévből rendszerint nagymennyiségű, de apró és értéktelen termést hoznak, s e nagymennyiségű termés kifejllesztéséhez a fa gyökerei által felvehető összes tápanyagot felhasználja, emiatt tehát a termőévből a termőrügyeket nem tudja kifejleszteni, s ismét nem lehet egy-két évig termésre számítani. Így ismétlődnek egymásután a termő és terméketlen évek s ha ráadásul még némely évben elemi károk is érik a gyümölcsöst, akkor a kihagyó évek száma szaporodik. Rá kell végre ébrednünk a szakaszosan termő és az elhanyagolt gyümölcskertek — végtelenül nagy — nemzet- és magángazdasági hátrányára. A szakaszosan termő fák állítása rendszeres termésre ma már megoldott termelés-technikai műveleteken alapszik, éppen úgy, mint az eredményes védekezés legtöbb kérdése is megvan oldva. A jövedelmező gyümölcsstermesztés sikerét abban látjuk biztosítani, ha termesztőink az újabb időkben végzett kísérletek eredményeit és a termelés terén elért tapasztalatokat elsajátítják s a szakértelem gyarapodása révén rendszeresebbé és tudatosabbá válna a termesztői munka.

A gyümölcsfák tápanyagigényeire vonatkozólag igen eltérő adatokat találunk a szak-

irodalomban, ami onnan származik, hogy a tudományos vizsgálatok egy része az évről-évre bőségesen termő gyümölcsfák tápanyagfogyasztását, más része a szakaszosan termő gyümölcsösök tápanyagelvonását veszi alapul. A gyümölcsfák növekedésére és termésük kifejllesztésére felhasznált tápanyagmennyiség kimutatása nem adja teljes mennyiségét a tápanyagfogyasztásnak, mert egyéb tényezők is közreműködnek a talaj tápanyagának felhasználása tekintetében. Így elsősorban a talaj baktériumok életműködésük folytatására részt kérnek a talaj tápanyagaiból. Minél jobb a talaj, annál nagyobb az abban levő baktériumok száma.

Jó táperőben levő és rendszeresen munkált talajban a termő gyümölcsfák átlagban kat. holdanként 40—45 kg. nitrogén, 15—20 kg. foszfor és 55—60 kg. káli.

A gyümölcsösök alaptrágyázása mindig istállótrágyával történik, mert a baktériumok életéhez szükséges humuszt csak szerves trágyák adagolásával tudjuk biztosítani. Az évente elhasznált nitrogén-, foszfor- és káli mennyiséget csak nagymennyiségű istállótrágyával tudnók pótolni — ez pedig nem lenne célszerű, — éppen azért, hogy a visszapótlás a megfelelő arányban történjék, műtrágyák is kell használnunk.

Gyakorlati gyümölcsfatrágyázás

Gyakorlatilag a gyümölcsfák növekedésének figyelembevételével állapítjuk meg a szükséges trágyamennyiséget. Ha az ágak végén az előző évinél feltűnően rövidebb vesszőket vesszünk észre s emellett sok a termőrügy, akkor nitrogéntrágyát adagolunk. Nitrogéntrágyát kell adnunk akkor is, ha közepes termés után az éves vesszők növekedése feltűnően visszaesett s a termőrügy kevés, vagy egyáltalán nem fejlődött. Ha a termőfán az éves vesszők erősen fejlődtek, akkor a talaj nitrogénban bővelkedik. Az őszi korai levélhullás foszforhiányra mutat. A talaj káli hiányának jelei: a levelek kicsinysege, a hajtásvégek elszáradása, továbbá az alma felületének egyenlőtlen fejlődése, érdes, száraz állapota.

Az elmondottakból kitűnik, hogy a gyümölcsfáknál egyedi trágyázást kell alkalmaznunk, és sok esetben csak azokat a fákat trágyázzuk, amelyek fejlődésükben visszaestek. Szakaszosan termő gyümölcsösökben, ahol a termő években nagy termésre számítunk, ne a kihagyó, hanem a termő év elején trágyázzunk. Ilyen fákat tanácsos május hónapban

könnyen felvehető műtrágya oldattal trágyázni.

Istállótrágyából kötött talajú gyümölcsösben egy négyzetméter területre 3 évenként 1 kg-ot célszerű adni. A trágyát mindig összórjuk ki és forgassuk le.

Az ország egyik legszakaszosabb gyümölcsösében, melynek talaja aránylag táperőben levő, barna homoktalaj, a trágyázást a következő rendszer szerint végzik: első termőévből kat. holdanként 120—150 kg. középérett istállótrágyát terítenek el és azt alászántják. A második évben 10 g. kötött szecskázott szalmára szórnak 250 kg. szót, 150 kg. szuperfoszfátot és 200 kg. kálisót. A harmadik évben, mint ahogy az előző évek óta rendszeres trágyázásban nem trágyáznak. A fenti istállótrágya segítségével a negyedik évben a forgó előfordul. Egyes fák soron kívüli trágyázásra részesülnek, ha rövid vesszőnővekedés erős a termőrügyképződés.

SZŐLESZET BORÁSZAT

szeptember havi munkák a szőlőben és a pincében

Irta: Eöry István dr.

Rendes körülmények között augusztus végéig már bevégeztük az erdélyi karikás szőlőműveléssel járó munkákat. Az idei, július 22. óta tartó kánikulai meleg mellett megtörténhetett, hogy a harminadik, úgynevezett lágyszemre való kapálást nem lehetett a föld keménysége miatt elvégezni s ezzel együtt elmaradhatott a csonkázás is. Ezeket a munkákat azonban feltétlenül el kell végezni. Ez nem is lehetetlen, mert a kapálás inkább felgyorsít a sarabolás, aminek a gyomok kiirtása mellett még az is célja, hogy a szőlő között való járhatóságot akadályozza. Ebből a célból szokásos a szőlő területek külső 6—8 sorát kapálás után begerendélyelni, hogy az erőfélben levő, vagy érett szőlőt az idegen behatolóktól megvédeni próbáljuk. A szőlősgazda azonban hiába végezte el összes időszaki munkáit, hiszen továbbra is állandóan rajta kell tartania szemét a szőlőkön. A kánikulai hőség a fűtperonoszpórát meggátolta fejlődésében a kártételében, a lisztharmat pedig nemcsak megakadályozta, de meg is gyógyult. De egy szeptemberi napos esőzés a szemek kocsányán lappangó gombákat új életre keltheti, azok behúzódnak a szem húsába, ellepik a szemek külső héjját s akkor a fertőzés, a pusztítás, ha nem védekezünk nem áll meg.

A szőlőmunkák befejezése után a szüreti előkészületekre kell gondolnunk.

Ki kell takarítani és meszelni a sajtószíneket. Ki kell takarítani, súrolni a sajtókat és a sajtolókat. A sajtók vasrészeit, amelyek a musttal érintkezhetnek, jóminőségű zománccsal festeni, mert a vassal érintkezve a must barnatörést kap s az megmarad a borsóságon.

A netalán hibás, törött vagy sérült géprészeket meg kell javíttatni, vagy újakkal cserélni.

Rendbe kell hozni a forraló dugókat, szüretelőket, puttonokat, döngölőket, csapaljákat, szűrőgyűrűket és általában minden olyan gépet és eszközt, melyekre a szüretelésnél szükség lehet. A szabad megfigyelésünkre a sajtolásnál használt szőlőkről és a termés behordásánál szükséges szőlőkről vagy kifenekelt nördökről, sőt a szőlőkről sem, amelyek ha nincsenek használatban, jó állapotban, nagyon sok társ és késedelem nélkül elmozdíthatunk gondatlanságunkból.

A szőlő készletünket szeptember hónapban legkorábban, míg szép meleg, napfényes idők vannak, átmozdításnál gondolni kell a must elhelyezésére arra, hogy a must zajos erjedésének tartózkodni a pincében nem járhatunk. Az erjedés az asztalra szükséges hőmennyiséget képező kisebb hordócskában a pince bejárata felé, ahhoz bármikor hozzáférhessünk.

Ne feledjük a sajtolásnál és szüretelésnél használandó gépek részére kenőolajat beszerezni, mert a mai viszonyok között ezt nem lehet az utolsó percben megkapni, anélkül pedig a gépekkel dolgozni nem lehet.

A jelszó minden tekintetben a legnagyobb tisztaság legyen, mert ha a mustot clonitjuk, a bor jó nem lehet és megjavítása rengeteg időbe, munkába és költségbe is kerül s nozzá nem mindig sikerül.

A must erjesztéséhez szükséges fajlesztő szétküldése

Értesítjük a szőlősgazdákat, hogy ebben az évben is termelünk eladásra fajlesztőket.

Nagyobb hatás elérése végett szükséges az élesztőfajta célszerű megválasztása, pl. szőlőjelle, jú, süritett musttal javított, kénezett, rothadt szőlőből szüretelt mustra mindig a megfelelő élesztőfajtát kell használni, éppen ezért a rendelkezésnél meg kell írni:

1. a nevét és pontos címét,
2. milyen fajtajú és mennyi mustot óhajt beoltani,
3. rothadt-e a szőlő, kénezik-e a mustot s mennyi a hozzávetőleges cukortartalma az erjesztendő mustnak,
4. mikor lesz a szüret.

Saját érdekében kérjük a szőlősgazdákat, hogy a felsorolt adatokat pontosan írják meg, mert ezen adatok birtokában tudja Intézetünk kiválasztani a legmegfelelőbb élesztőfajtát, nehogy megtörténjen az az eset, hogy kénezett mustot keletkezett olyan élesztővel, amely az aszút jól erjeszti ugyan, de nem tűri a kénsavat.

Az élesztő elkészítése hosszabb időt vesz igénybe, tehát azt szüret előtt 5—8 nappal kell előre kérni. Az Intézetünk által küldött élesztő száraz, hűvös helyen 2 hétig áll, de felbontani nem szabad, csak közvetlenül a használat előtt. Célszerű tehát minél előbb kérni az élesztőt, hogy kellő időben ott legyen.

Az élesztő ára adagonként 5 pengő postai szállítással együtt, a pénzt azonban kérjük előre beküldeni. Az Intézetben átvett adagokat 4 pengőbe számítjuk, tekintve, hogy azokat sem csomagolás, sem portaköltség nem terheli.

Megjegyezzük, hogy egy adag élesztővel annyi mustot is lehet kiereszteni, amennyit 1 hét alatt folytatódólagosan leszüretelnek. Tovább használni ugyanazt az adag élesztőt nem lehet, mert hatását elveszti.

M. kir. Ampelológiai Intézet igazgatósága,
Herman Ottó-u. 15. Budapest, 11.

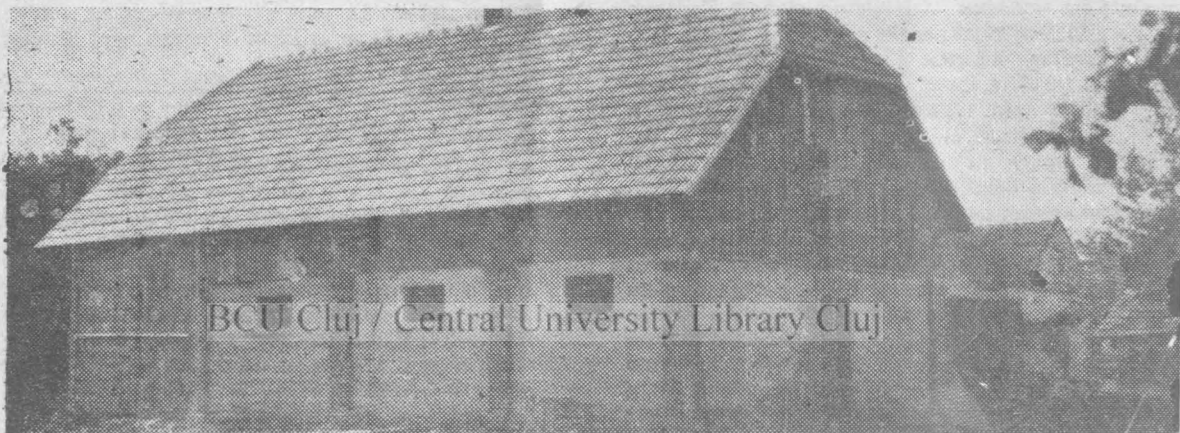

Új istálló a Marosmentén

Az „Erdélyi Gazda” multhavi számában megemlékeztünk az EMGE legújabb ügyosztályáról, az Építési Tanácsadó Irodáról, most pedig egy új épületről számolunk be, amit Csernátoni György radnótfájai gazdatestvérünk épített, tanácsunk nyomán. Beszámolásainkat a jövőben is folytatni akarjuk s nemcsak az új épületeket írjuk majd le, hanem az ÉTI által készített új tervek is ismeretjük.

kat. holdas bortokának minden állata, és amely lehetővé teszi az állatok egyedi takarmányozását is. Ezenkívül csúre, takarmányelőkészítő kamarája és silója is legyen. A tervet hamar elkészítettük és tanácsunkra az első szuszra csak az istállót építette fel a csúrral együtt, míg a siló felépítésére csak ebben az évben kerül sor.

Az épület külsején mindenekelőtt a nagy ablakok tűnnek fel, majd a nyerstéglaszínben meg-

Csernátoni György radnótfájai gazdatestvérünk új istállója. A képen jól látszik az ablakok aránylagos nagysága, az oszlopokban elhelyezett szellőztető kürtő nyílása. Szembetűnő az óriási padlás is, amelyben közel annyi szálas takarmányt lehet elraktározni, amennyire az istállóban elférő állatoknak télen át szükségük van.

Csernátoni György gazdatestvérünk még 1941-ben fordult egyesületünkhöz, hogy egy olyan istálló tervrajzot készítsünk, amelyben elfér a 40

hagyott oszlopok. Nézzük meg ezek jelentőségét. Az ablakokon bőséges napfény és világosság árad be, így az állatok egészségesen teleltek ki. A másfél téglás méretben készült oszlopok pedig lehetővé tették, hogy az istálló fala csak egy téglás — 30 cm. vastag — s így nagy anyagmegtakarítást értek el.

Az állatok két sorban állanak s a betonjászol előtt takarmányozó folyosó fut végig. Az állatok egyedi takarmányozását a csuszós lánc kikötési módszer teszi lehetővé, míg a trágya gyors és maradéknélküli összegyűjtését a 75 cm. széles trágyafolyosó. A lovak előtt nincsen takarmányozó folyosó és velük egysorban nyert elhelyezést a növendék állatok állása, valamint a borjújászol.

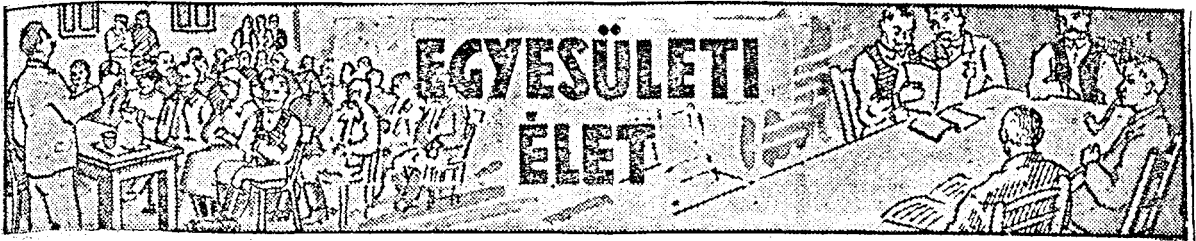
A friss levegő bevezetéséről az oszlopokban elhelyezett falazott kémény gondoskodik, amelynek alsó fele befelé, míg felső fele kifelé nyílik. Az elhasznált levegőt pedig egy 50x50 cm. belvilágító kürtő vezeti ki.

A képekhez még mindössze azt jegyezzük meg, hogy az istálló még nincs teljesen kész, mert a csűr takarmányelőkészítő kamrává alakult át s melléje egy 4 x 4 m. átmérőjű ikersiló épült.

SEYFRIED FERENC

Az istállóban pillanatnyilag a falu két bikája látható. Egyébként jól látható a jászol előtt az etetőfolyosó, a betonjászol, majd mögötte a kikötést szolgáló oszlopok és gerendák, amelyeken a csuszatólánc van, mögötte pedig a rövidállás,

Bethlen István gr.

az EMGE várkudui gazdanapján:

Dolgozzanak tovább azzal a tudattal és erős hittel, hogy erre a munkára szüksége van a magyarságnak

Vajnár János kispapja: Az erdélyi magyar falu népe nem ismer társadalmi választást önmaga és vezetői között

A várkudui EMGE gazdanapra augusztus hó 15-ikén délelőtt 10 órára már megérkezett több mint húsz környező magyar falu képviselője. Gazdaköri vezetők, birtokosok, papok, tanítók és kispapok végeláthatatlan sora kanyarodott be az iskola udvarára s ott a gazdanap résztvevői tábori istentiszteleten vettek részt. Gáspár János, a falu lelkes és dolgozó református papja hirdette az ígét. Beszédében a gazdatársadalom erkölcsi életrendjének körvonalait rajzolta meg. Istentisztelet után kezdődött a gazdanap, amelynek jelentőségét különösen Bethlen István gróf, ny. m. kir. miniszterelnök, az EMGE igazgatóválasztmányi tagjának jelenléte adta meg. A gazdanapon egyébként többek között részt vettek: Vékás József dr. felsőházi tag, Bethlen László gróf, országgyűlési képviselő, a Szövetség elnöke, Szappanos Miklós

dr. főszolgabíró, Beretvás Zsigmond és Harmath Árpád, m. kir. gazdasági felügyelők, Ósz Gyula dr. járási állatorvos, Torma Miklós Csicsókérésztúr-ról, Fényes Sándor Kozárvárról, Kese Attila, Appel Jenő báró, Desbordes Ernő, Fodor Vilmos és Fekete Albert Sajóudvarhelyről, Bethlen Dániel gróf Bethlenből, Acs Lajos községi főjegyző és még sokan mások. Az EMGE részéről Antal Dániel központi felügyelő, kerületi kirendeltség-vezető, a központból pedig Demeter Béla, az Erdélyi Gazda főszerkesztője jött el.

Vajnár János gazdaköri elnök rövid üdvözlő szavaiban hangoztatta, hogy az erdélyi magyar kispapja nem ismer társadalmi választást önmaga és vezetői között, mert közös erővel együttesen — ugyanazért a célért — dolgoznak.

Demeter Béla:

A jobb jövedelem legyen alapja és forrása a falu egész művelődési és szociális újjászülésének is

Ezután Demeter Béla, az Erdélyi Gazda főszerkesztője tolmácsolta az EMGE központ üdvözlését és mutatott rá azokra az elvi szempontokra, amelyeket az EMGE a gyakorlati életben érvényesíteni kíván. Bevezető szavaiban meleg szavakkal üdvözölte Bethlen István gróf ny. m. kir. miniszterelnököt, aki az EMGE-nek több mint 40 esztendő óta igazgatóválasztmányi tagja és aki most először vesz részt EMGE-gazdanapon. — A köztársaság hosszasan és szűnni nem akaró lelkes ünneplésben részesítette Bethlen István grófot, aki négyévtizedes közéleti pályafutása alatt Erdélynek mindig igaz képviselője és szószólója volt, — a miniszterelnöki székhelyen éppen úgy, mint a közélet más fontos irányító őrhelyén.

— Majdnem negyven esztendeje annak, — folytatta Demeter Béla, — hogy Bethlen István rópiratban hívta fel a magyar közvéleményt az erdélyi magyar föld tragikus sorsára, amelynek méltó visszhangja azonban, sajnos, akkor elmaradt. A magyar társadalom épp úgy, mint a kor-

mányzati vonal, nem ismerte fel a közelgő veszélyt. Az erdélyi magyar föld életkérdésének a megoldása párhuzamos munkát követelt: az állampolitikai tevékenységet és a társadalmi feladatok vállalását. Az EMGE ma az utóbbit igyekszik teljesíteni. Az erdélyi magyar falu minden társadalmi erejét összpontosítani akarja, hogy a magyar nemzeti vagyon ismét azt a célt szolgálja, amelyet a honfoglalók jelöltek ki számára. Ezzel egyidejűleg pedig megteremtse a korszerű gazdálkodás összes feltételeit, tanítsa a gazdát, de a jobb jövedelem ne csak anyagi boldogulást jelentsen, hanem legyen alapja és forrása a falu egész művelődési és szociális újjászülésének.

— Ezt a történelmi hivatást azonban csak úgy teljesítheti az EMGE, ha tovább építheti és fejlesztheti közösségi munkakeretét, amelyben a kétkézi munkás éppen úgy egyforma jogú munkása a magyar életnek, mint a kispapja, vagy a

birtokos. Hiszen az EMGE szüntelenül hirdeti, hogy tagjai között csak az elvégzett munka arányában lehet különbség. Az egész magyar nyelvterületen az EMGE az első és az egyedüli közösségi munkaszervezet, mely a falu minden társadalmi rétegét magába foglalja. Ime a példa a magyar társadalom számára. Demeter Béla végül arról beszélt, hogy az ilyen társadalmi egységet nem kezdheti ki soha semmiféle bomlasztó irány-

zat. Az EMGE testvéri közössége most éppen a háromszéki elemi csapás során bizonyítja be újból, hogy élő valóság. Teleki Béla grófnak, az EMGE elnökének felhívására ugyanis csak egy-egy vagon gabonát ajánlottak fel jégkárosult gazdatestvéreiknek. Ime, az EMGE-ben megvalósul az egyesület jelszava: „Egy az egészért, az egész egyért!”

Bethlen István gr felszólalása

Demeter Béla beszéde után Bethlen István gróf emelkedett szólásra:

— Nem volt szándékomban ezen a gazdanapon felszólalni — mondotta többi között. — De mert az elhangzott beszéd utalt arra a szerepre, amit a magyar közéletben betöltöttem, úgy érzem, kötelességem itt valamit elmondani. A magyar ügyet és a magyar célokat az elmúlt időkben két fronton is szolgáltuk. Az egyik az a vonal volt, amit itt Erdélyben a magyarság a maga munkakereteiben végzett. A másik pedig az, amit a volt trianoni keretek között mi végeztünk. Meg kell nyíltan mondanom, hogy a kettő közül az első volt a súlyosabb és a nehezebb. Mert amit mi végeztünk, azt védett helyről és védett helyzetből teljesítettük.

— A mai EMGE gazdanapra azért jöttem el, — mondotta a továbbiakban — hogy a közvetlen érintkezés útján még alaposabban megismerjem az erdélyi magyar társadalom mai belső kérdéseit és lássam e társadalom egységét és erejét. Ami itt történik, amit ez a társadalmi szervezet végez, megnyugtat. Dolgozzanak tovább azzal a tudattal és erős hittel, hogy erre a munkára szüksége van a magyarságnak. És amiért a magyar közéletben az úgynevezett politikai vonal látszólag erősebb mint a társadalmi, nem jelenti azt, hogy az jelentőségben fontosabb is lenne. Mert a nemzet ereje azonos a társadalom egységével s a társadalomnak azzal az öntudatával, ami képessé teszi sorskérdéseinek megoldására.

Bethlen István gróf rövid beszédét szünni nem akaró helyeslés követte.

Ezután Kovács Zoltán m. kir. kertészeti főfelügyelő a gyümölcsstermesztés kérdéséről, Tóth Sándor kisgazda gazdaköri alelnök a terménybeszolgáltatásról, Vinczellér Márton, az alsóilósvai m. kir. EMGE gazdakör elnöke a tarlóhántásról, Beretvás Zsigmond m. kir. gazdasági felügyelő pedig időszerű kérdésekről tartott figyelemreméltó előadást.

„A falu a nemzet alapja“

Farkas Ferenc somkeréki lelkes lendületes beszédével a magyar sorskérdéseket tárgyalta a magyar falu tükrében. A magyar falu népe el kell

már foglalja az őt megillető méltó helyet a társadalomban — mondotta. — Mert a falu a nemzet alapja s a falusi nép hivatott arra, hogy forrása és elindítója legyen egy újjászülető magyarságnak, melynek jelszavát a népi értékek szabad érvényesülése és a szociális igazság kell hogy jelentse.

„A társadalmi munka a legjobb összekötőkapocs a széles népréteg és a hivatal között“

Szappanos Miklós dr., a bethleni járás főszolgabírája beszédében a magyar falu több időszerű és fontos kérdéseket érintette.

— A társadalmi munka a legjobb összekötő kapocs a széles népréteg és a hivatal között — fejezte be nagysikerű felszólalását Szappanos Miklós dr. Ebből az igazán testvéri együttműködésből pedig éppen a társadalomnak származik haszna, mert az államigazgatás a közjót szolgálja.

A beszédek után Antal Dániel, a központi felügyelő, kerületi kirendeltségvezető felhívására egymás után jelentkeztek a gazdaköri vezetők s beszámoltak a gazdakörök munkájáról. Vajná János Várkuduból, Kése Attila Sajóudvarhelyről, Vinczellér Márton Alsóilósváról, Székely Dávid Apanagfaluból, Gergely Imre Bethlenből, Biró Péter Somkerékről, vitéz Balla Ferenc Magyardecseről, Szócs József Szegőtelkéről, Szócs István Szeszármáról és Ajtay Albert Kozárvárról.

Ezzel a gazdanap délelőtti műsora véget ért, az egytálételes közebeden Szappanos Miklós dr. az ország kormányzójára mondott pohárköszöntőt. Délután pedig a termény-, háziipari és állatkiállítás megtekintésére és a díjak kiosztására került sor.

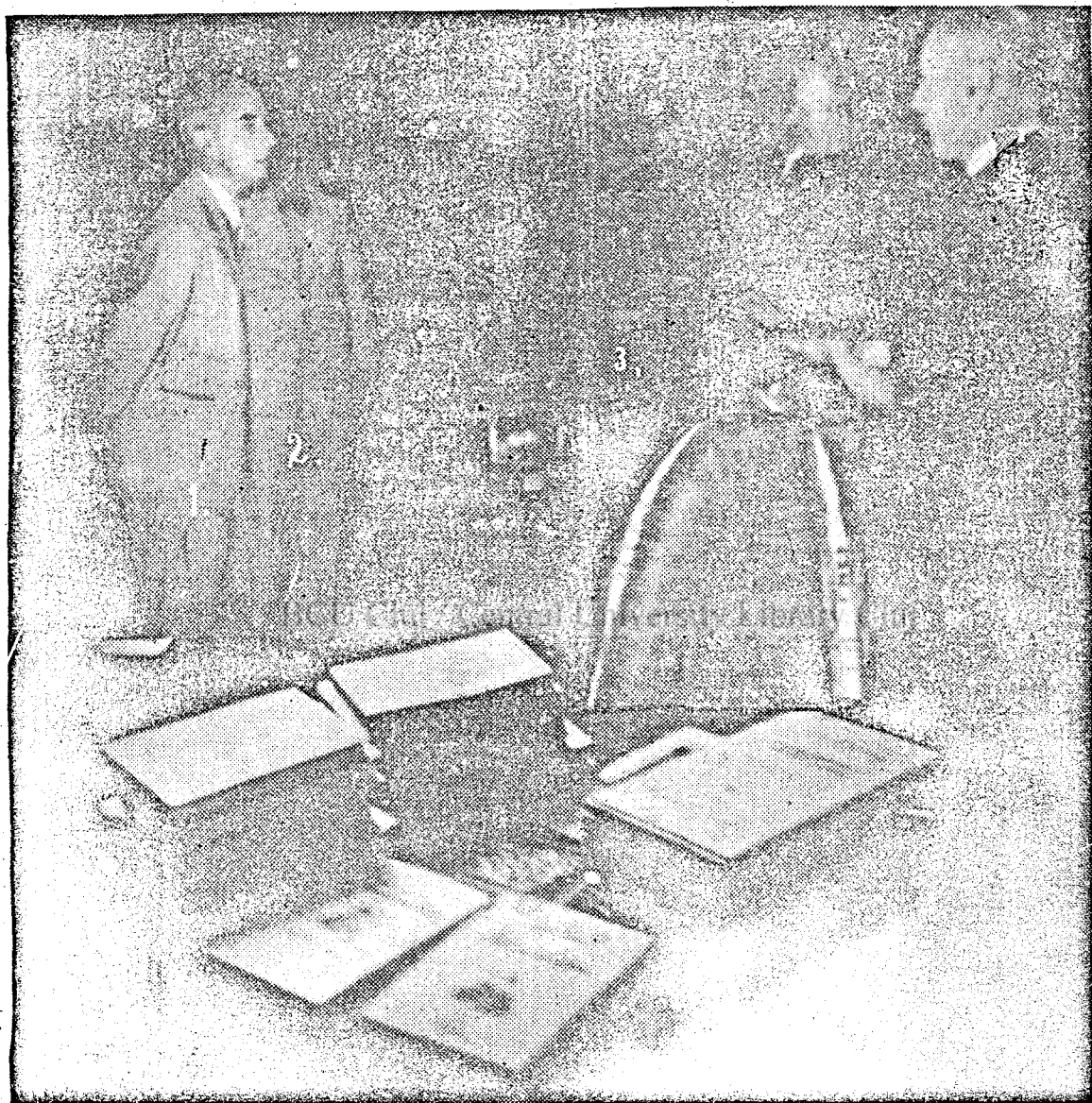
**Mezőgazdasági Bank
és Takarékpénztár Rt.**
Kolozsvár, Horthy Miklós-út

Fióküzlet:

Dás, Zsibó, Bethlen, Zilah, Szilágycseh.

BÚZAKOSZORÚ

Nemrégiben kedves, megható és főleg tanulmányos házi ünnepség zajlott le az EMGE nagy családjában. Mint ismeretes, a július 25-i mérai gazdanapon a mérai gazdakör búzacoszorút ajándékozott az EMGE-nek. — „Legyen ez a koszorú bizonyossága annak, hogy a mag, amelyet az EMGE elvetett, Mérában termékeny talajra talált és íme, már kalászkokat

is terem“ — mondotta az átadáskor Simon András, a gazdakör elnöke. A legszebb ajándékot, amit magyar föld munkása felajánlhat, a gazdakör küldöttsége hozta el az EMGE központjába. — „Közösen vetettünk és közösen arattunk — mondotta válaszképen az EMGE elnöke, Teleki Béla gr. — a búzacoszorúért azonban, ősi hagyományaink szerint, áldomás is jár — folytatta. — Fogadják ezért ezt a néhány könyvet olyan szívesen, amilyen lélekkel ezt a búzacoszorút felajánlották. A könyv újabb vetőmag, s ennek nyomán új élet, új termés támad. Ezt a magot ápolják szeretettel, hogy újabb kalászkokat teremjen ezen az ősi magyar földön.“

A képen Teleki Béla gr. az EMGE elnöke (1), v. Szász István ügyv. alelnök (2), Simon András, a mérai gazdakör elnöke (3), a gazdakör vezetőségével látható, amit átadják a búzacoszorút, azaz átveszik a könyveket.

Szórványgazdanap Visán

Augusztus 15-én a kolozsmegyei Visa községben is nagysikerű EMGE gazdanap zajlott le, amelyen az EMGE központjából vitéz Szász István ügyvezető-alelnök jelent meg. A gazdanapon résztvett Szász Ferenc dr., Kolozs vármegye alispánja, Gaál Elemér nyugalmazott alispán, Tóth Tibor dr. gazdasági akadémiai tanár és Boda Béla dr. vármegyei aljegyző és még sokan mások. A gazdanapon több szórványgazdakör képviselője is megjelent.

Az istentiszteleten Kolumbán Bendeguz mezőszavai ref. lelkész hirdette az ígét, majd templomozás után a gazdák a Teleki-kertben gyülekeztek. Sebestyén Ádám ref. lelkész, gazdaköri elnök üdvözlő szavai után vitéz Szász István ügyvezető-alelnök szólalt fel. Ismertette azokat az időszerű kérdéseket, amelyeknek a helyes megoldásától a terméseredmények növekedése függ. Felhívta a gazdák figyelmét arra, hogy az utóbbi időben idegen elemek igyekeznek az erdélyi magyar gazdátársadalom zárt egységét megbontani. Vigyázni kell a látszólag tetszetős jelszavakra, mert ezek mögött bajcsináló emberek igyekeznének a zavarosban halászni. Tóth Tibor dr., gazdasági akadémiai r. tanár a takarmányozás legidőszerűbb kérdéseiről tartott figyelemre méltó előadást. Nagy Miklós EMGE főtitkár a silózás jelentőségére mutatott rá. Ezután Kolumbán Bendeguz mezőszavai, Tőkés András magyarpalatkai, Máthé Jenő kis-

kályáni, Jankó József vajdakamarási, Mátéffy András kötelendi és Sebestyén Ádám visai gazdaköri elnökök jelentései arról tettek bizonyosságot, hogy a szórványvidékek gazdakörei öröndetes fejlődést mutatnak. Az ülés befejezésekor Szász Ferenc dr. alispán mondott nagyhatású beszédet. Hangoztatta, hogy éppen ez a vidék az, amely Erdélyben a legősibb magyar települések közé tartozik.

Végül Logothetthy Zoltán gr., h. EMGE ki- rendeltségvezető felhívta a gazdák figyelmét, hogy cséplés idején ne feledkezzenek el a háromszéki jégkárosult gazdatestvérek megsegítéséről.

A gazdanap terménykiállításának nyertesei:

Díszoklevelet nyertek: Özv. gr. Teleki Gézáné, Visa, Gaál Elemér, Kiskályán-Lárgatanya, Mátéffy András, körjegyző, Kötelend, Máté Jenő, gk. elnök, Kiskályán, Juhos József, Magyarpalatka, Farkas Dániel, Vajdakamarás, Jankó János, Vajdakamarás, Sebestyén Ádám lelkész, Visa, Kiss János, Visa, Fodor Kiss Ferenc, Visa, Kiss József, Visa, Fodor Mihály Nagy, Visa.

Műtrágyázó ültetőbotot nyertek: Simon Ger-
gely, Kiskályán, Jankó József gazdaköri elnök, Vajdakamarás, Gábos Lajos és Pál, Kötelend, Juhos József, gk. előjáró, Magyarpalatka, Papp Sándor karikás, Visa.

A visai gazdanap résztvevői nagy figyelemmel hallgatják az előadásokat.

Jankó József, a vajdakamarási gazdakör elnöke beszámol a gazdakör működéséről.

Ültetőbotot nyertek: Farkas János, Vajda-marás, Papp Zsigmond, Visa, Fodor Kiss Mihály, Visa, Kiss Dániel, Visa, Papp Szász János, Visa.

Lakatot nyertek: Id. Nagy Mihály, Kiskályán, Kovács László, Köteland, Pásztor János, Magyar-palatka, Fodor Kiss János, Visa, Kiss József, Visa.

Csuklós kapát nyertek: Fodor Ferenc, Mártoné, Visa, Fodor Ferenc Nagy, Visa.

Istálló lámpát nyertek: Kiss Mihály, Visa, Szakáts Ferenc, Visa, Fodor Kiss András, Visa.

A háziipari kiállítás nyertesei:

Diszoklevelet nyertek: Kiss Jánosné, Gáspár, Agnes, Nagy Mihályné (Kőhid), Duzsárdi Györgyné, Pap Andrásné.

Ébresztő-órát nyertek: Fodor Kiss Andrásné, Fodor Zsigmondné, Fodor Sára novai, Fodor Józsefné.

Zseblámpát nyertek: Fodor Kis Mártonné, Fodor Kis Jánosné, Juci, Fodor Mihály.

Istállólámpát nyertek: Kis Sándorné, Kis János Miklósné.

Siményi Annus népelelmezési előadónő a kiállítás megrendezéséért diszoklevelet kapott.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Beiratkozás a Székelykeresztúri Unitárius Téli Gazdasági Iskolába

Az iskola célja saját birtokot művelő, vagy bérlő gazdák nevelése. Ezért olyan ifjakat vesznek fel, akiknek legalább 2 katasztrális hold saját mezőgazdasági ingatlanuk van, magyar anyanyelvűek, 15–30 évesek, egészségesek és legalább 4 elemi osztályt végeztek. Az előadás minden év november 1-én kezdődik és március 31-ig tart. A nyári félévet — április 1-től október 31-ig — a tanulók otthon, saját vagy szüleik gazdaságában töltik és ez alatt az idő alatt az iskola szaktanárai látogatják és látogatásaik alkalmával szaktanárokkal látják el.

Az iskolába mindenféle vallású keresztény gazdai fiatalt felvesznek. Tandíj nincs, a bennlakásért az 5 hónapi időre 70, az étkezésért 300, kórházi és kezelési díj fejében pedig 30 pengőt, összesen tehát 400 pengőt kell fizetni. Ezekből a díjakból 75 kg. búza, 30 kg. kukorica s 3 kg. zsír hatósági árat leszámítják, — ezeket ugyanis minden tanulónak természetben kell behoznia. A felvételért szeptember 15-ig kell folyamodni s a folyamodványhoz csatolni kell a születési anyakönyvi kivonatot, az iskolai bizonyítványt és vagyoni bizonyítványt, amelyben a községi előljáróság igazolja, hogy a tanuló szülei gazdálkodással foglalkoznak és hogy mennyi saját birtokuk van.

A beiratkozáskor minden szülő kötelezvényt ír alá, hogy a fia taníttatási költségeit vállalja és az iskola utasításainak aláveti magát. A kérvényeket az igazgatósághoz kell címezni.

Július 25-én tartották a csikszeredei mezőgazdasági szakiskola záróünnepélyét. Az ünnepség reggel 9 órakor kezdődött az intézet udvarán. Szabó György miniszteri vizsgabiztoson kívül Kovács Károly dr. főispán, Kolumbán József dr. felsőházi tag, Szász Gerő polgármester, Szőke Mihály ny. földművesiskolai igazgató, Osztoics Ernő az EMGE csikvármegyei kirendeltségének h. vezetője, v. Miklós Gergely vármegyei tanfelügyelő, Ferencz Gyárfás lapszerkesztő, Bács Károly városgazda és számos érdeklődő jelent meg. Gajáry László dr. igazgató vizsgajelentése után az ifjúság önképző gazdaköre tartotta meg díszgyűlését, amelyen Balint Mihály ifjúsági elnök, Csizsér Árpád és Csizsér Géza, Portik Lukács, Máté Ferenc, Boga Ferenc, Molnár Imre, Dobrica Dezső és Józsi József II. éves tanulók és Balint Mihály és Szabó József I. éves tanulók adtak elő. Ezután Kovács Károly dr. főispán mondotta el nagy figyelemmel hallgatott előadását a közbirtokosságok eredetéről és azok fontosságáról.

Idejében kell megrendelni az Erdélyi Gazda 1944. évi Naptárát!

Öt pengőért kapják az EMGE tagok az Erdélyi Gazda 1944. évi naptárát

Egy-két hónapon belül elhagyja a sajtót az Erdélyi Gazda 1944. évi naptára. Ezzel kapcsolatosan az alábbiakra hívjuk fel tagjaink figyelmét:

Néhány esztendeje az Erdélyi Gazda Naptára csak névleg naptár. Mert a valóságban a mezőgazdasági tudományok hatalmas tárháza, minden korszerűsége törekvő gazda leghasznosabb elméleti és gyakorlati tanácsadó kézikönyve. A naptár kitűnő munkatársai arra törekcszenek, hogy írásaikkal a mezőgazdasági ismereteket terjesszék s ezzel rávezessék gazdátársait a haladó gazdálkodás teremtő útjára.

Az utóbbi esztendő háborús gazdasági tapasztalatai mindenki előtt világossá és értethetővé tették, hogy a gazdának korszerűen kell gazdálkodnia s a magasabb érdekek parancsából a nemtörődöm, közömbös, tunya, tudatlan és maradi gazdát is rákényszeríti az állam, hogy jobban gazdálkodjék. Ha pedig ezt nem tenné, vagy bűnös könnyelműséggel elmulasztaná, úgy az ilyen gazda viseli magatartásának következményeit. Addig fizet rá gazdálkodására, amíg egyszersak rálűbben arra, hogy ez így nem megy tovább.

Az EMGE kiadványainak tehát ebben a helyzetben minden eddiginél nagyobb jelentőségük van.

Éppen ezért a háborús rendkívüli viszonyok, a papírbeszerzési nehézségek ellenére is az Erdélyi Magyar Gazdasági Egyesület elnöksége azon van, hogy lehetőleg minden egyes érdeklődő gazda meg tudja szerezni az EMGE 500 oldalas, képekkel illusztrált útmutató kézikönyvét, az Erdélyi Gazda 1944. évi Naptárát. Ezt azonban csak az esetben biztosíthatja, ha gazdatestvéreink már most, idejében és nem az utolsó pillanatban, előre megrendelik a jövő évi naptárt.

Felkérjük tehát a gazdaköri elnököket, tartsa mindenki kötelességének kihirdetni a faluban, hogy ki óhajt naptárt vásárolni és azok neveit, pontos címeikkel együtt egy papírra felírva, már most küldje be az Erdélyi Gazda kiadóhivatalába. De jelentkezni lehet az EMGE vármegyei kirendeltségeinél, vagy levelezőlapon közvetlenül az Erdélyi Gazda kiadóhivatalában is, Kolozsvár, Majális-utca 24.

A legutóbbi egy esztendő alatt bekövetkezett általános anyagdrágulás miatt azonban az EMGE azon az áron tudja csak eladni a naptárát, amilyen áron nyomdailag előállították. Tagjainak így is jelentős kedvezményt biztosít. A naptár bolti ára ugyanis 8 pengő lesz, de az EMGE tagjai és a gazdaköri tagok ezt 5, azaz ÖT pengőért kapják.

Az EMGE elnöksége a naptár árának megállapításánál abból indult ki, hogy a könyv ennél jóval többet ér, nagyobb értékeket tanulhatnak, meríthetnek és tapasztalhatnak belőle gazdatestvéreink. A könyv a gazdák jól felfogott érdekét szolgálja, tehát meg is kell érjen mindenkinek öt pengőt. Ez manapság nem egy olyan összeg, amit bárki játszi könnyedséggel ki ne tudna fizetni. Aki pedig sajnál öt pengőt arra, hogy egy ilyen könyvből tanuljon s ezt saját gazdaságában hasznosítsa, — ami viszont többszörösen is megtérül, — az úgyis olyan ember, akinek hiábavaló a betű, vagy a könyv a kezébe, mert úgysem tudja, mihez kezdjen vele. Egyébként az EMGE így is igen nagy áldozatokat hoz azért, hogy a 8 pengős könyvet 5 pengőért tudja tovább adni.

Mégegyszer figyelmeztetjük tehát gazdatestvéreinket, hogy mindenki idejében, most iratkozzék fel naptárra, mert ellenkező esetben nem áll módunkban később a megrendeléseknek eleget tenni.

Az ERDÉLYI GAZDA szerkesztősége.

Fajtiszta, fajazonos, szavatolt csiraképesgű belföldi és külföldi gazdasági és kerti

MAGVAK

Erdélyi Gazdák Magértékesítő Szövetkezeténél kaphatók

Kolozsvár, Majális-u. 10. Telefon: 31-83, 35-52

Lóheremagra és más takarmányfélékre termelési szerződéseket kötünk. Kívánatra ajánlattal szolgálunk.

EMGE gazdaválasztmányi ülések

Csikszereda

Csikszeredán július 7-én tartott az EMGE csik-vármegyei gazdaválasztmánya ülést. Jelen voltak: **Fülöp József** gazdaválasztmányi h. elnök, **Grevovics József** m. kir. munkaügyi gazdasági felügyelő, **Sajgó József**, **Madaras Balázs**, **Rokály Dénes**, **Tankó János**, **Mihálycz Alajos**, **Virágh László**, **Szathmáry Péter** és **Péter József** gazdaválasztmányi tagok, **Bitay Endre** kirendeltségvezető, előadó és **Osztóics Ernő** fogalmazó, jegyzőkönyvvezető. Az elnök üdvözlése után Bitay Endre felolvasta a gazdasági cselédek munkaszolgáltatás alóli mentesítése tárgyában a központ leiratát és az idevonatkozó rendeletet. Grezovics József munkaügyi felügyelő hozzászólásában kifejtette, hogy csak azok az éves gazdasági cselédek részesülhetnek felmentésben, akiknek törvényes szerződésük és cselédkönyvük is van. Bitay Endre kirendeltségvezetőnek a baromfiakiról szóló jelentésével kapcsolatosan Szathmáry Péter közölte, hogy az akciós baromfiak nagyrésze elpusztult, — az elnök szerint a pusztulást a tuberkulózis idézte elő. Bitay Endre ezután a központnak a közellátásügyi minisztérium mezőgazdasági munkásruha-akciójával kapcsolatos körlevelét olvasta fel, amely szerint az akcióban az 5 holdon aluli törpebirtokok is részesülnek. A gazdasági cselédek közül az kaphat ruhát, aki cselédkönyvével és szerződésével igazolja, hogy tényleg szolgálatban van. Gaál Sándor január hónapot tartaná a legjobbnak a ruhák szétosztására, mert akkor már a gazdasági cselédek el vannak helyezkedve.

Az indítványok során Bitay Endre javasolta, hogy **Abrahám József** dr. alispánt, a gazdaválasztmány elnökét — nagy elfoglaltságára való tekintettel — válasszák díszelnökké és **Fülöp József** ny. állategészségügyi főtanácsost, a gazdaválasztmány helyettes elnökét pedig elnökké. A gyűlés a javaslatot egyhangulag magáévá tette. Végül a csikólegelőkkel, a tözegetes talajok telkesítésével, a tejárak emelésével és a vágómarhabeszolgáltatással kapcsolatos kérdések kerültek megvitatásra.

Szatmárnémeti

Ugyancsak július 7-én tartott az EMGE szatmárnémeti gazdaválasztmánya is ülést, amelyen **Svájczér Béla** elnök, **Kanizsai Jenő**, **Bereczky Lajos**, **Cs. Károly István**, **Balogh Béla**, **Kánya György**, **Makay János**, **Nemes István** tagok és **Bikfalvy Ferenc** tb. igazgató, ker. kirendeltségvezető, előadó vett részt. Az elnök üdvözlése után **Bikfalvy Ferenc** bejelentette, hogy a gr. Teleki Béla hadiárvagondozó alapítványra eddig 20 gazdakör 1130 pengőt küldött be. Az előadó szerint a földmívelésügyi minisztérium a szarvasmarha besolgáltatás enyhítésével kapcsolatosan az EMGE-t is felkérte javaslatlételre. A szükséges lépések az EMGE

részéről folyamatban vannak. Helyes volna elsősorban a törpebirtokokosok és mezőgazdasági munkások korcs és előregedett állatait besolgáltatni a ezeket az embereket ugyanakkor értékesebb és jobb hasznosítású tenyészállatokhoz juttatni. Az akcióba a Közjóléti Szövetkezetet is be kell kapcsolni. A megoldás egyszerű és a főispán, mint közellátási kormánybiztos, ügyszólván a saját hatáskörében végre is hajthatja. **Svájczér Béla** a kötelező állatbeszolgáltatással kapcsolatos kártalanításra újabb elgondolásokat ismertett. Idáig a hatóság és a vásári ár között mutatkozó különbséget állatlétszám szerint rótták ki a gazdák között. Az újabb elgondolás szerint ez a birtok nagysága szerint történne és így a kisgazdák jobban meg lennének kímélve. Külön pénzrántás létesítenének erre a célra, amelyből a törpebirtokokosokat és kisgazdákat 100 százalékosan, a középbirtokokosokat 50 százalékosan, a nagybirtokokosokat pedig 25 százalékosan kártalanítanák. **Bikfalvy Ferenc** ezután a terményértékesítésre vonatkozó újabb rendeleteket, a mezőgazdasági termeléshez szükséges anyagok beszerzési módját és a vetőmag akciót ismertette. **Bereczky Lajos** a szarvasmarhabeszolgáltatás osztályozásával, a honvédelmi célokra igénybevevett lovak pont-beszámításával, **Nemes István** pedig a csikólegelő-kérdéssel foglalkozott.

Dés

A gazdaválasztmány augusztus 2-án tartotta ezévi 13. gyűlését, **dr. Gogomán Antal** elnök, **Hatfaludy Ernő**, **Schilling Rudolf**, **Bíró Péter**, **v. Balla Ferenc**, **Deák János**, **Sallay Mihály**, **Szőcs József**, **Kese Attila** és **Antal Dániel** központi felügyelő, kirendeltségvezető, előadó megjelenésével. **Gogomán Antal** dr. elnöki üdvözlő szavai után **Antal Dániel** ismertette a széki közbirtokossági erdő ügyét. *A község a kitermelt fa árát a széki út építésére ajánlotta fel.* Ebben az ügyben egyébként **Teleki Béla** gr. EMGE elnök is járt Széken. A csépléssel és szolgáltatással kapcsolatosan kérte a gazdaválasztmányt, hogy minden tag a maga hatáskörében hasson oda, hogy a háromszéki jégkárosultak javára minél több gabona gyűljön össze. Ezután **Bíró Péter** előadásában a vágómarha besolgáltatással kapcsolatos ügyeket vitatták meg. A tárgyhöz **Hatfaludy Ernő** szólott hozzá. **Antal Dániel** bejelentette, hogy július hónapban 1300 kg. vasat osztott szét a kirendeltség. **Vitéz Balla Ferenc** a láb-beli és ruhajuttatással kapcsolatosan szólalt fel. *Javasolta, hogy a ruházati cikkeket ne a kereskedők, hanem a gazdakörök osszák szét.* **Hatfaludy Ernő** indítványa szerint nem is annyira ruhára, mint ruhaanyagra lenne szükség. **Kese Attila** kérte, hogy a tetőcserepek szétosztását is a gazdakörök végezzék. Végül **vitéz Balla Ferenc** a kapák beszerzését tette szóvá.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Kartelen kívül

Magyarország egyedüli állami érdekeltségű, szinmagyar biztosító szövetkezete
Vezérképviselőségek Erdély területén:

Kolozsvár, Horthy-út 6. sz. — Marosvásárhely, Széchenyi-tér 28. sz.

44 mázsa gabonát ajánlott fel a számban kicsiny, de öntudatban erős magyarberétei EMGE gazdakör a háromszéki jégkárosult gazdatestvéreinknek

Az Erdélyi Gazda előző számában Teleki Béla gr., az Erdélyi Magyar Gazdasági Egyesület elnöke felhívta Erdély magyar gazdatársadalmát arra, hogy most, cséplés idején, *ki-ki a maga tehetsége szerint ajánljon fel egy bizonyos mennyiségű kenyérgabonát háromszéki jégkárosult gazdatestvéreinknek*, akiknek, mint ismeretes 27 községben 3500 kat. hold búza és rozs, 8000 kat. hold árpa, zab és kukorica, 3000 kat. hold burgonya, cukorrépa és takarmányrépa, 1400 kat. hold borsó, lencse és bükköny, 1250 kat. hold maglóhere, több mint 700 kat. hold olaj és rostlen, valamint kender vetés pusztult el.

Az EMGE elnöke azt mondotta, amit ilyenkor minden erdélyi magyar gazdaembernek éreznie kell. *Ha az EMGE-t valóban annak a testvéri munkaközösségnek tekintjük, amelyben minden egyes gazda az egészért és az egész minden egyes gazdájáért van, akkor senki sem veszhet el közülünk*, mert a bajbajutott gazdatestvéreink mellett *ott áll az egész gazdaközönség és segíti, támogatja és bátorítja minden bajában, gondjában és megosztja az élet minden nagy terhét, vagy megpróbáltatását. Segítsünk tehát bajbajutott háromszéki gazdatestvéreinken, ki-ki a maga tehetsége szerint adakozzék kenyérgabonát.* A gabona összegyűjtése úgy történik, hogy a gazdaköri elnökök pontosan összeírják, hogy ki, miből, mennyit ajánlott fel, ahol pedig nincs gazdakör, ott az EMGE vármegyei kirendeltségénél kell bejelenteni. Majd a gazdaköri elnök vagy helyettese egy kitűzött napon és az ő jelenlétében a gazdák átadják a gabonát a legközelebbi hivatalos gabonakereskedőnek, vagy Futura albizományosnak kettős nyugta ellenében.

Örömmel jelentjük, hogy a felhívás méltó visszhangra kezd találni. Ezúttal azonban csak egy, a legelsőnek beérkezett jelentést ismertetjük. Sok helyre ugyanis a lap későn érkezett, így a gazdák csak később szereztek tudomást az elnöki felhívásról. De már ez az egyetlen első hír is olyan, ami bizalommal töltheti el a háromszéki jégkárosult gazdatestvéreinket, de ugyanakkor fényes bizonyágtétele annak is, hogy élő valóság az EMGE testvéri közössége, mert segítünk bajbajutott gazdatestvéreinken.

A Szolnok-Doboka vármegyei magyarberétei számban kicsiny, de erkölcsi öntudatban annál erősebb EMGE gazdakör tagjai 44 mázsa kenyérgabonát ajánlottak fel a háromszéki jégkárosult gazdatestvéreinknek.

A magyarberétei EMGE gazdakör ezzel örök időkre aranybetűkkel írta be nevét az EMGE történetébe.

Tudjuk azonban, hogy nemcsak a magyarberétei gazdakör cselekszi ezt, hanem az összes többi gazdakörök, amelyeknek névsorát a felajánlás sorrendjében fogjuk ismertetni.

Haladéktalanul be kell fizetni az EMGE-tagdíjakat

Az Erdélyi Gazda július 1-i számában jelentettük már, hogy az EMGE gazdaköri vezetők július 19-i értekezlete, s az azt követő EMGE közgyűlés kimondta, hogy fel kell emelni az egyesületi tagdíjat, mert abból az elenyésző néhány fillérből, amit végeredményben a jórészt többnyire évi 2 pengős tagsági díj jelentett, *aligha lehet a mai drágaságban az Erdélyi Gazdát előállítani*,

Ennek alapján a közgyűlés határozatilag kimondta, hogy 1943. január 1-től kezdődőleg a következő tagdíjak érvényesek:

30 kat. holdig — — — —	5 pengő
30—60 kat. holdig — — —	7 „
60—100 kat. holdig — — —	10 „
100—200 kat. holdig — — —	15 „
200 kat. holdon felül — — —	25 „
lelkészek, tanítók és gazdatisztek	5 „
szövetkezetek — — — —	10 „
vállalatok, bankok, nagyüzemek stb. — — — —	40 „

Gazdatestvéreink, az EMGE tagjai jól tudják, hogy ezeket a tagdíjakat a közgyűlés nem papírforma kedvéért állapította meg, hanem *kizárólag azért, mert az egyesület érdekei így kívánták meg, mert csak így és csak ebben az esetben tudja és képes betölteni azt a szerepet, amit tagjai, Erdély magyar gazdatársadalma érdekében vállalt, s amit tőle joggal elvárnak, sőt meg is követelnek.*

Most a cséplés, terménybetakarítás, értékesítés idején egyetlen gazdatestvérünknek sem okozhat gondot, hogy befizesse a folyó évi tagdíjakat, azaz a különbözetet azoknál, akik már befizették a régi szerint. Aki még nem fizetett, az a táblázat szerinti teljes összeget, aki viszont már befizette, az a különbözetet küldje be haladéktalanul az EMGE vármegyei kirendeltségnek.

Az EMGE elnöksége.

Kalotaszegi gazdanap Váralmánson

Augusztus hó 29-én Kalotaszeg északi sarkán több mint hét falu magyar gazdaközönsége jött el a váralmási EMGE gazdanapra.

A gazdanap, a hagyományokhoz hiven, istentisztelettel kezdődött, amelyen *Lakatos János* középlaki ref. lelkész hirdette az ígét. A Kalotaszeg díszes népviseletében pompázó közönség ezután átvonult a református elemi iskola udvarára, ahol kezdetét vette a gazdaköri gyűlés.

Sinka József ref. lelkész, a váralmási gazdakör lelkes elnökének bevezető szavai után *vitéz Szász István*, az EMGE ügyvezető-alelnöke szólalt fel, aki többek között rámutatott arra, hogy *milyen hatalmas erőt jelent a mai sorsdöntő órákban az a fegyelmezett erő és önzetlen közösségi szellem, amely az EMGE gazdakörökbe tömörült magyarságot jellemzi s amelynek fényes bizonyítéka volt a háromszéki jégkárosultak érdekében megindított gyűjtési akció eddigi eredménye is.*

Dr. k. Kúthy Sándor m. kir. mezőgazd. főisk. ny. r. tanár, az okszerű trágyakezelésről tartott előadásában hangsúlyozta, hogy a helytelen trágyakezelés révén a nemzetgazdaságot évente sokmillió pengős kár éri, amit költséges berendezések nélkül s egy kis szakértelemmel végzett munkával, ki lehetne küszöbölni.

Olajos Gábor, a kolozsvármegyei m. kir. gazdasági felügyelőség vezetője, ezután ismertette a nyomásos gazdálkodási rendszer megszüntetésének jelentőségét, s rámutatott a váltógazdálkodásra való áttérés gyakorlati keresztülvitelének lehetőségeire.

Nagy Miklós EMGE főtitkár előadásának bevezető szavaiban rámutatott arra, hogy Kalotaszegen, bár az állattenyésztés fejlesztésének természeti adottságai teljes mértékben megvannak, azért mégiscsak kihasználva. Ennek legfőbb oka, hogy az állattartás formái a kisüzemi rendszernek nem felelnek meg és a takarmányozás egyoldalú és okszerűtlen. A silógazdálkodás népszerűsítése érdekében beindított mozgalmunk — mondotta az előadó — nem külföldutazás, hanem értékes hazai tapasztalatoknak a közönség részére történő átadását jelenti.

Az általános helyesléssel fogadott előadások után a közönség egytálas közebedén vett részt, amelyen a környező gazdakörök beszámoltak munkásságukról. A beszámolók során *Kádár Sándor* gk. elnök Középlak, *Kósa András* gk. elnök Kispetri, *Barta György* gk. elnök Farnas, *Gáspár János* gk. elnök Zsobok, *Varga János* gk. elnök Sztána, *Majoros Márton* gk. jegyző Bábonya, *Ferencz György* gk. tag Bogártelke és *Sinka József* ref. lelkész, gk. elnök, a vendéglátó Váralmás közönség gazdaköre nevében tett jelentést a végzett munkáról.

Az értékes kiállítási jutalmak kiosztása után,

a lelkes hangulatú gazdanap közönsége — melynek sorában ott láttuk *Bányay László* hidalmási és *Farkas Kálmán* bánffyhungyadi főszolgabírákat, *Albrecht Dezső* országgy. képviselőt, valamint *Kárársz József* és *Hatfaludy Ferenc* m. kir. gazdasági felügyelőket — azzal távozott a gazdanapról, hogy visszatérve otthonába, nagyobb lendülettel folytatják majd a nemzet érdekében folyó munkát.

A gazdanap termény-, állat- és háziipari kiállítás nyertesei.

1. Termény- és állatkiállítás: *Sinka József* ref. lelkész, gazd. elnök Váralmás, díszoklevél, *Vargapál Márton* közönségi bíró Váralmás, díszoklevél, *Varga Mihók* István Váralmás, díszoklevél, *Fazakas Márton* Váralmás, díszoklevél, *Kádár Sándor* gk. elnök Középlak, díszoklevél, *Lippai György* gazdasági előjáró Középlak, díszoklevél. 2. Terménykiállítás: *Varga Imre* János Váralmás, díszoklevél, *Varga János* sütő Váralmás, díszoklevél, *László Pistuka* János Váralmás, díszoklevél, id. *Deák Márton* Váralmás, díszoklevél, *Lakatos János* r. lelkész Középlak, díszoklevél, *Gelei Katona Gyula* nyug. jegyző Középlak, díszoklevél, *Lippai János* Középlak, díszoklevél, *Jakab Farkas* Középlak, díszoklevél, v. *Bede János* Középlak, díszoklevél, *Varga Andris* Márton Váralmás, műtrágyával kombinált vetőbot, *Ferenczi Péter* Váralmás, műtrágyával kombinált vetőbot, ifj. *Kádár István* Középlak, műtrágyával kombinált vetőbot, *Ambrus Gáspár* János gk. elnök, Zsobok, műtrágyával kombinált vetőbot, ifj. *Sáfar Márton* pikó Váralmás, ültetőbot, *Ambrus Márton* Váralmás, ültetőbot, *Bede Márton* csizmadia Váralmás, ültetőbot, *Tulogdi Márton* Középlak, ültetőbot, *Sáfar István* Váralmás, istállólámpa, *Jakab Márton* Váralmás, istállólámpa, *Varga Bácsó Márton* Váralmás, istállólámpa, id. *Bede Márton* bába Váralmás, istállólámpa, *Galaci Károly* Középlak, istállólámpa, *Nagy Márton* Középlak, istállólámpa, *Korpos Pintye* János Gyuri Zsobok, istállólámpa, *Kalló Majoros Márton* Bábonya, istállólámpa, *Bethlendi Márton* Váralmás, lakat. 3. Állatkiállítás: a) Magyar fehér szarvasmarha: *László P. János* Váralmás, műtrágyás kombinált ültetőbot, *Varga Pál* György Váralmás, műtrágyás komb. ültetőbot, *Csuf Miklós* Váralmás, díszoklevél, *Galaci Sándor* Középlak, díszoklevél, *Ambrus István* potyó Váralmás, díszoklevél, *Szilágyi Ferenc* piaci Váralmás, díszoklevél. b) Piros-tarka szarvasmarha: *Jakab Sándor* Középlak, díszoklevél, *Szilágyi István* Váralmás, díszoklevél, *Szilágyi István* piaci Váralmás, díszoklevél. 4. Háziipari kiállítás: *Csűrös Margit* Váralmás, díszoklevél a kiállítás megrendezéséért és óra, *Fazakas Mártonné* Váralmás díszoklevél, *Varga Lungu Erzi* Váralmás, díszoklevél, *Szabó Lászlóné* Váralmás, díszoklevél, *Varga Andris* Ferencné Váralmás, díszoklevél, *Both Jánosné* Váralmás, díszoklevél, *Varga Jánosné* Sütő Váralmás, díszoklevél, ifj. *Borbély Jancsiné* Váralmás, díszoklevél, *Varga Lunga Istvánné* Váralmás, díszoklevél, *Szilágyi Gazsa* Mártonné Váralmás, díszoklevél, *Ungvári Ferencné* Váralmás, díszoklevél, *László Pistuka* Erzsébet Váralmás, díszoklevél, *Vargapál Ferencné* Váralmás, díszoklevél, *Bede Bancsac* Mártonné Váralmás, díszoklevél, *Deák Erzsébet* Váralmás, díszoklevél, *Szilágyi Erzi* Váralmás, ébresztőóra, *Bethlendi Erzsébet* Váralmás, ébresztőóra, *Tököli Rózsa* Zsobok, ébresztőóra, *Vargapál Anna* Váralmás, kis istállólámpa, *Varga Imre* Katalin Váralmás, kis istállólámpa, *Szilágyi Palkó* Erzsébet Váralmás, kis istállólámpa, *Varga Petikó* Erzi Váralmás, kis istállólámpa, *Imre Jánosné* Forgács Váralmás, kis istállólámpa, *özv. Sáfar Jánosné* Váralmás, elemilámpa, *Bethlendi Ilonka* Váralmás, elemilámpa, *Szilágyi Erzi* Piaci Váralmás, elemilámpa.

ADÓÜGYI TÁJÉKOZTATÓ

Adókedvezmény elemi károk esetén

A tartós szárazság következtében elemi kár fenyeget a szántóföldi kapás és takarmánynövények termesztésében, valamint réteknél, legelőnél és az erdők fiatal faállományában. Ilyen esetekben rendkívül fontos tudni, hogy gazdatársadalmunk hogyan részesülhet földadóelengedésben és ennek érdekében mit is kell tennie. Mivel a terménybeszolgáltatást a károk mérve nagyban befolyásolja, gazdatestvéreink érdeke, hogy a törvény által biztosított jogával éljen.

A tartós szárazság (aszály) csak akkor ad igényt a földadó elengedésére, ha a kár összefüggő nagyobb területre terjed ki. Ez alatt azt kell érteni, hogy a kár egy-egy vidéken általános jelleggel bír, vagyis több egymással összefüggő dűlőre, esetleg több község határára, még tovább menve, több megyére terjed ki. Az a körülmény, hogy ezekben a dűlőkben, vagy határokon a szóbanforgó elemi csapás által károsult egyes birtokok a kárt be nem jelentették, a bejelentők adó-elengedés iránti igényét nem érinti. Nem érinti az adóelengedés iránti igényt az sem, hogy ha az ilyen dűlőkben vagy határokon a szóbanforgó elemi csapás által sújtott földrészeket között más, a csapás által nem károsult termények is előfordulnak. A szárazság következtében előállott kárbejelentési el-

járás az előző számunkban leközölt tudnivalókkal azonos. A szántóföldi kapás- és takarmánynövények termesztésében, valamint a rétek hozadékában a szárazság okozta kár nagysága a betakarítás előtt könnyen megállapítható, ellenben legelőknél a szárazság okozta kár csak akkor ad igényt a földadóelengedésre, ha a legelő a gazdasági év túlnyomó részében nem legeltethető.

Ha pedig a szárazság (aszály) az erdők fiatal faállományát sújtotta, csak az esetben ad igényt a földadóelengedésre, ha annak legalább egynegyed részét pótolni kell. A tartós szárazság által előidézett károkat — a réteknél és legelőknél és az erdőkben okozott károknak kivételével — a termés szokásos letakarítási idejének kezdetét legalább 15 nappal megelőzőleg kell bejelenteni.

A rétekben a tartós szárazság következtében előállott károkat a törvény szerint június 15. napjáig kell ugyan bejelenteni, de jelen esetben, ha a kár a sarjút érte, később is bejelenthető, de csak az esetben szükséges a kárt bejelenteni, ha a szárazság következtében sarjút egyáltalán nem termett, ez utóbbinak bejelentése azonban nincs időponthoz kötve.

Szerkesztői üzenetek.

Barabás Antal gazdasági előjáró, Réty. Háromszék megye.

A faiskola létesítésére vonatkozó terve igen helyes elgondolás. Állami támogatással jelenleg mintegy 140 kat. hold faiskola telepítése van folyamatban. Reméljük, ezek a faiskolák az oltvány szükségletet fedezni fogják. Ettől függetlenül magán faiskolát Ön is létesíthet. Ezt ajánljuk is, és ha valamiben segítségére lehetünk, kérjük írjon.

A levéltetűfertőzések ellen nikotinos permetezést ajánlunk. Beszerezhető Sepsiszentgyörgy, Teleki Pál-utca 10., a Háromszék megyei Gyümölcstermelők Egyesületénél. Postán is megrendelhető.

Tájékoztatóját köszönjük és kérjük leveleivel keressen fel a jövőben is.

Oláh Lajos téli gazd. isk. tanuló, Szatmárhegy.

A kajszi barack hullásának nem a permetezés hiánya volt az oka, inkább arra gondolunk, hogy egyenlőtlenül és régen kaptak azok a fák tápanyagot. A gyümölcsfák permetezéséhez is kaptak a termelők gálícot és káliszappant, ha azt idejében igényelték. Ha permetező anyagra van szüksége, kérem keresse fel levélben, vagy alkalomlag személyesen Szatmárnémeti, Nyil-utca 2/a szám alatt a Gyümölcstermelők Egyesületét, ott bizonyára ellátják a szükséges anyagokkal.

A védekezések megszervezése és az anyagellátás biztosítására mint növényegészségügyi helyettes megbízottnak kérni fogjuk segítségét. Ügyes beszámolójához gratulálunk.

Szőcs Bertalan ny. csendőrtiszt helyettes. Csík-szentmihály.

Kiváló tájékoztatója azt mutatja, hogy a megye és cseresznyefák jól díszlenek a környéken. Az a cseresznyefajta, amelyik levele szerint későbbben virágzik és mégis korábban érik mint a többi, milyen mennyiségű és milyen ízű és nagyságú átlagterméseket adott eddig? Az egresknél tapasztalt erős trágyázási kísérletét kérjük írja le részletesebben.

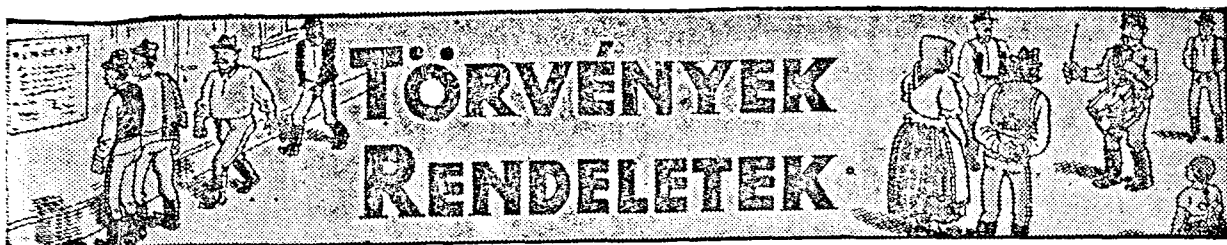
Timár Dénes levante, Telekfalva.

Ügyes tájékoztatóját köszönjük. A gyümölcs-Ügyes tájékoztatóját köszönjük. A gyümölcssebben. A meggyet és cseresznyét hol szokták értékesíteni?

Havasra hajtott juhok pusztulása tárgyában hozzánk érkezett megkeresésekre alábbiakban válaszolunk:

Az idei esős-hűvös tavasz, a korán megnyírt juhoknak nem kedvezett. Sokan figyelmen kívül hagyták a juhoknak az időjárás viszonyaitól szemben fennálló rendkívül nagy érzékenységet, ami éppen a nyírás után nyilvánul meg fokozott mértékben. Nem lehetetlen, hogy másik havasi legelőn pasztorellózis, esetleg vérvizelés, vagy más olyan betegség szedte áldozatait, amelyre a meghűlés hajlamosítja az állatokat, de erről, közelebbi adatok hiján nem mondhatunk véleményyt. Azt ajánljuk ellenben gazdatestvéreinknek, hogy további megbetegedés, vagy elhullás esetén kérjék a legelő területére illetékes járási m. kir. állatorvos helyszíni kiszállását, aki nemcsak az elhullás okát deríti fel, hanem a védekezésre is szakszerű útmutatást fog adni.

A föld csak azt tartja el, aki szívvel, lélekkel meg is dolgozik érte!

A vas- és acélcikkek forgalma

A 38.000—1943. Ip. M. számú rendelet, megjelent a Budapesti Közlöny 173. számában.

A rendelet kiterjed: 1. Hengerelt vagy húzott rúd-, idom-, abroncsacélra és 3 mm-nél vastagabb acéllemezeire. 2. Bútorrugóra. 3. Mindenfajta vas- és acélhuzalra. 4. Sodronyszegre. 5. Kerék sínacélra, illetőleg kerékráfrasra. 6. Lópatkoló acélra. (Ideértve a félkész állapotban levő lópatkót is.)

A felsorolt cikkeket csakis vasárú vásárlási jegy ellenében, vagy a m. kir. ipari anyaghivatal külön engedélyével lehet beszerezni. Vásárlási könyvre jegy nélkül, havonta 50 dkg. vashuzal (drót) és 20 dkg. sodronyszeg vásárolható. A jegyet a kiskereskedőnél csak a jegyen feltüntetett hónap utolsó napjáig lehet beváltani. Jegyet a szegődményes (konvenció) iparos, valamint az 1—6. pontban felsorolt cikkeket fog-

lalkozása közben rendszeresen felhasználó kisiparos kaphat. Vashuzalt és sodronyszeget a kisiparoson kívül az olyan személy is kaphat, aki mező- vagy erdőgazdasági foglalkozást űz. A kisiparos a jegyet a lakóhelye szerint illetékes ipartestülettől, a mező- vagy erdőgazdasági foglalkozást űző személy pedig a vashuzal és sodronyszeg jegyet a lakóhelye szerint illetékes vasesztő-bizottságtól igényelheti.

A keréksínvasat és lópatkóvasat az iparos csak a keréksín, illetőleg lópatkó-utalvány ellenében és csak az utalványon feltüntetett személy részére adhat el. A fentebb felsorolt egyéb cikkért utalvány nem szükséges. Utalványt az kaphat, akinek foglalkozása közben kerékráfra és lópatkóra rendszeresen szüksége van. Az utalványt a lakóhely szerint illetékes vasesztő bizottságtól kell igényelni.

Természetben kell kiadni a cselédek kenyérgabona járandóságát

A 423—1943. M. E. sz. rendelet megjelent a Budapesti Közlöny 189. számában.

Az éves gazdasági cselédnek az 1943—44. év szolgálati évre kenyérgabonában (búza, rozs, kétsze-

res) bér fejében kikötött (hatóságilag megállapított) járandóságát teljes mennyiségében természetben kell kiszolgáltatni. Az ilyen gazdasági cseléd háztartásához tartozó családtagok finomliszt jegyre és kenyérjegyre nem jogosultak.

Kik részesülnek kenyérgabona kiutalásban?

Az 535.000—1943. K. M. sz. rendelet megjelent a Budapesti Közlöny 179. számában.

Az erdő- és tőgazdaságokban alkalmazott szegődményes cselédek, valamint szántóföldi és szőlőgazdaságokban alkalmazott cselédek és idénymunkások, továbbá szőlőjének megművelésében testi munkával rendszeresen résztvevő, más kereseti forrással nem rendelkező szőlőbirtokos részére kenyérgabonát lehet kiutalni abban az esetben, ha a munkaadó a természetbeni kenyérgabona járandóságot nem teremtette meg.

A kiutalás igénylése

A kiutalás iránti kérelmet a gazdaság tulajdonosa (bérelője) írásban a közellátási kormánybiztoshoz címelve a községi előljáróság (polgármester) útján terjeszti elő. A kérvényben fel kell sorolni azokat az okokat, amelyek miatt a kiszolgáltató kenyérgabonát nem teremtette meg. Ha szőlőbirtokos saját szükségletére igényli a kiutalást, — a kérvénynek tartalmaznia kell az igénylőnek nyilatkozatát, hogy szőlőjének megművelésében testi munkával rendszeresen résztvesz és más kereseti forrása nincs. Az igénylőnek a kérvényben nyilatkoznia kell arról is, hogy kenyérgabona kiutalása esetén milyen és mennyi termény (termék) beszolgáltatására vállalt kötelezettséget. A kérvényhez még csatolni kell:

a) Az igénylő által szerződötett szegődményes (konvenció) cselédek, vagy idény (sommás) munkások névjegyzékét és ezek családtagjait. A névjegyzéket két példányban kell kiállítani és a községi előljáróságnak igazolás végett bemutatni. A névjegyzék egyik példánya a községi előljáróságról marad, a másik példányt pedig igazolással ellátva a gazdálkodó részére kell kiadni.

b) 100 kat. holdon aluli szántóterülettel rendelkező gazdálkodó kérelme esetén a gazdalap 1., 2., 3., 4., 9. tábláinak a községi előljáróság (polgármester) által hitelesített másolatát.

A kiutalható kenyérgabona mennyisége

Ha a konvenció cseléd és a háztartásához tartozó külön kenyérgabona keresettel nem bír, 5 személy után fejenként legfeljebb 240 kg. Hatodik és minden további külön kenyérgabona keresettel nem bíró személy után pedig fejenként legfeljebb 200 kg. kenyérgabona utalható ki. Az idénymunkások kenyérgabona szükségletére a munkaszerződésben megállapított időre — legfeljebb azonban öt hónapra — havonként 2 q kenyérgabonát lehet kiutalni.

Jutalom a beszolgáltatásért

A 117.200—1943. K. M. sz. rendelet megjelent a Budapesti Közlöny 178. számában.

A rendelet a következő terményekre és termékekre terjed ki: búza, rozs, kétszeres, árpa, morzsolt és csöves kukorica, burgonya, bab, napraforgómag, tökmag, hizott sertés, legalább 20 kg. elősúlyú beállítani való süldő, vágómarha, növendékmarha, vágóborjú, vágójuh, vágóbáránny, baromfi, tehéntej, tyúktojás és gyapjú.

Aki a felsorolt valamely terményt vagy terméket vásárlásra jogosított kereskedőnek megvételre ajánlja fel és jutalomra igényt tart, köteles előzőleg a lakóhelye szerint illetékes községi előljáróságtól (polgármestertől) beszolgáltatási lapot igényelni. A községi előljáróság a beszolgáltatási lapot az igénylő

nevére kiállítja, a község pecsétével látja el és az igénylőnek díjmentesen kiadja.

A beszolgáltatási lapot másra átruházni tilos. Aki beszolgáltatási lapját elvesztette, a községi előjáróságtól (polgármestertől) másolatot igényelhet. A

beszolgáltatásra nem köteles személy a törvény által megállapított jutalom kifizetését igényelheti. A jutalom minden beszolgáltatott 100 búzaegység után a hivatalos búzaár egyharmada.

A haszonbérlet és felesbérlet utáni beszolgáltatás

A 116.550—1943. K. M. sz. rendelet, megjelent a Budapesti Közlöny 176. számában.

A haszonbérlet — a felesbérlet kivéve — ha a haszonbérleti szerződésnél fogva a bérbeadó részére mezőgazdasági termények, vagy termékek kiszolgáltatására van kötelezve, a megfelelő (később említendő) igazolás ellenében és a szerződés keretében a bérbeadó kívánságára legfeljebb az alábbi mennyiségeket köteles kiszolgáltatni:

a) a bérbeadó háztartásához tartozó minden személy után 240 kg. kenyérgabonát;

b) annyi zsírt, amennyi a bérbeadó háztartása tagjait a zsírfejadag alapján megilleti, vagy a bérbeadó háztartásához tartozó minden négy személyre számítva 1 darab hizott sertést. Ha a háztartás tagjainak száma négyvel maradék nélkül nem osztható, a fennmaradó személyek részére is kiszolgáltatatható 1 darab hizott sertés;

c) a bérbeadó által alkalmazott éves gazdasági cseléd és idénymunkás természetbeni járandóságához szükséges kenyérgabonát.

A bérbeadó köteles az állandó lakóhelye szerint illetékes községi előjáróságnak (polgármesternek) a haszonbérletétől átvenni kívánt kenyérgabona, zsír, vagy hizott sertés mennyiségét bejelenteni. Egyidejűleg liszt- és kenyérjegy jogosultságáról az 1943. évi augusztus 1. és 1944. évi június hó 31. napja közötti időre lemond. A zsírjegyről való lemondásnak két esete van, éspedig: 1. hizott sertés átvétele esetében a sertés átvételének napjától számított egy évre; 2. zsírátvétel esetében pedig a fejadag alapulvételével meghatározott időre. A községi előjáróság (polgármester) a bejelentés tudomásvételéről igazolást állít ki. Az igazolványon feltüntetett azoknak a személyeknek számát, akik liszt- és kenyérjegy, illetőleg zsírjegy jogosultságukról lemondtak és azt a kenyérgabona, illetőleg zsír, vagy hizott sertés mennyiségét is, amelyet a haszonbérlet a bérbeadónak kiszolgáltatathat.

A bérbeadó az igazolást a kenyérgabona, illetőleg a zsír, vagy hizott sertés átvételekor köteles a haszonbérletnek átadni. A nyilvántartó hatóság köteles az igazolás bemutatásakor a haszonbérlet beszolgáltatási kötelezettségének teljesítéséeként tudomásul

venni és a gazdakönyvben is igazolni. Hizott sertés kiszolgáltatása esetén személyenként 100 búzaegységet kell a bérlet javára írni. A haszonbérlet a természetben ki nem szolgáltatatható termények és termékek hatósági árát készpénzben fizeti ki a bérbeadónak.

Felesbérlet esetén, ha a bérbeadó a szántóterülete után a beszolgáltatási kötelezettség felének teljesítését vállalta, a feles bérként járó mezőgazdasági termények vagy termékek a bérlet részéről természetben történő kifizetését semmi sem korlátozza. Ebben az esetben a bérbeadó is — beszolgáltatási kötelezettségének nyilvántartása céljából — gazdalapot és gazdakönyvet kap.

Ha a bérbeadó beszolgáltatást nem vállal, úgy bérbeadott területe — saját ellátása és a beszolgáltatás szempontjából — haszonbérletnek számít.

A kisiparos is kaphat vámörlési engedélyt

A 116.900—1943. K. M. sz. rendelet, megjelent a Budapesti Közlöny 176. számában.)

Vámörlésre az a kisiparos is jogosult, aki a vele egy községben (városban) lakó gazdálkodótól a végzett kisipari munkáért rendszeresen kenyérgabonát kap. A saját és családja fejadagját meghaladó kenyérgabonát azonban köteles — a megszerzéstől számított 15 napon belül — valamelyik vásárlásra jogosított kereskedőnek felajánlani.

A kenyérgabona vagy zsír helyett szabadon választott terménnyel lehet beszolgáltatni

(A 115.580—1943. K. M. sz. rendelet, megjelent a Budapesti Közlöny 175. számában.)

A gazdálkodó, ha háztartási vagy vetőmagszükségletének figyelembevételével kenyérgabonára vonatkozó beszolgáltatási kötelezettségének nem, vagy csak részben tudna eleget tenni, nyilvántartó hatósága út-

Beszolgáltatási kötelezettség teljesítésére átveszünk egész Erdély területén:

Lóhere, lucerna, biborhere, fehérhere, tavaszbükköny, szöszösbükköny, baltacim, stb. magot.

Hüvelyeseket, u. m. lencsét, babot, viktorias- és expressborsót. Olajmagvakat.

Erdélyi Gazdák Magértékesítő Szövetkezete

Kolozsvár, Majális-utca 10 sz.

Telefon: 31-83, 32-01.

Magtiszítótételep Szeptembertizenegy-u. 1-6.

Raktár: Szeptembertizenegy-u. 1-3.

Telefon: 18-52.

án az illetékes közellátási kormánybiztostól szóban vagy írásban kérheti, hogy a zsirbeszolgáltatási kötelezettség teljesítésébe beszámítható termények (termékek) beszo-
lgoztátásával teljesíthesse kenyérgabonára vonatkozó beszo-
lgoztátási köteleességét. A gazdálkodó, ha kenyérgabona helyett a zsirbeszolgáltatási köteleesség teljesítésébe beszámítható terményt (termékek) háztartási és gazdasági szükségletének figyelembevételével nem tud beszo-
lgoztátatni, és ezt a körülményt igazolja, a beszo-
lgoztátási köteleesség teljesítésébe beszámítható III. csoportbeli szabadválasztású terményekkel és termékekkel teljesítheti beszo-
lgoztátási köteleességét.

A gazdálkodó köteles kérelmében megjelölni azokat a terményeket (termékeket), amelyeket kenyérgabona helyett kíván beszo-
lgoztátatni. Ezekből a terményekből (termékekből) annyit kell beszo-
lgoztátatni, hogy azok összesített búzaegységszáma egyenlő legyen a kenyérgabonáéval.

Vetőmagszükségletként — kat. holdanként — búzából 120 kg.-ot, rozsból és kétszeresből 110 kg.-ot, háztartási szükségletként pedig a gazdálkodó háztartásához tartozó minden személy után legfeljebb 240 kg.-ot lehet számításba venni.

A kenyérgabonára vonatkozó kérelmet — ha cséplését a gazdálkodó már befejezte — a rendelet megjelenésétől, különben a cséplés befejezésétől számított 15 nap alatt, de legkésőbb az 1943. évi szeptember hó 30. napjáig lehet előterjeszteni.

A gazdálkodó, ha zsirra vonatkozó beszo-
lgoztatási kötelezettségét csak árpa, vagy kukorica beszo-
lgoztatásával tudná teljesíteni, de ebben az esetben vetőmagszükségletét vagy sertéshizlalás útján háztartási zsirszükségletét fedezni nem tudná, nyilván-
tató hatósága útján, szóban, vagy írásban kérheti az illetékes közellátási kormánybiztostól, hogy árpa vagy kukorica helyett kenyérgabona beszo-
lgoztatásával tehessen eleget zsirra vonatkozó beszo-
lgoztatási kötelezettségének. A gazdálkodó, ha árpa vagy kukorica helyett háztartási és gazdasági szükségletének figyelembevételével kenyérgabonát beszo-
lgoztatni nem tud és ezt a körülményt igazolja, azt is kérheti, hogy szabad választású terményekkel (termékekkel) teljesíthesse beszo-
lgoztatási köteleességét. A gazdálkodó köteles kérelmében megjelölni azokat a terményeket (termékeket), amelyeket árpa vagy kukorica helyett kíván beszo-
lgoztátatni. Ezekből a terményekből (termékekből) annyit kell beszo-
lgoztátatni, hogy azok összesített búzaegység száma egyenlő legyen az árpa, vagy kukorica búzaegység számával. Az árpára vagy kukoricára vonatkozó kérelmet az 1943. évi szeptember hó 30. napjáig kell előterjeszteni.

A szerződés alapján termelt termények beszo- lgoztatása

(A 116.000—1943. K. M. sz. rendelet, megjelent a Budapesti Közlöny 171. számában.)

A termeltető a szerződés alapján termelt és a beszo-
lgoztatási köteleesség teljesítésébe beszámítható terményt vagy terméket csak abban az esetben veheti át, ha a termény (termék) átvételére (vásárlására) a közellátásügyi miniszter feljogosítja.

A külföldről behozott kálisó legmagasabb fogyasztói ára 100 kg.-ként a következő:

	Legalább 40 % K ₂ O tartalommal	Legalább 90 % K ₂ SO ₄ tartalommal
1) legalább 150 q vétele és leszá- lítása esetén ömlesztve —	P. 21.50	P. 29.80
2) legalább 100 q vétele és szállítása esetén 50 kg.-os papírzsákban —	25.50	33.70
3) legalább 50 q vétele és szállítása esetén 50 kg.-os papírzsákban —	26.—	34.20
4) 50 q-n aluli mennyiség vétele és szállítása 50 kg.-os papírzsákban	26.—	34.20

Az a) pontban felsorolt árak Németországból, a b) és c) pontban felsorolt árak a belföldi raktárból az ország bármely normális nyomtávú vasútállomására bérmentve érkező küldeményekre, d) pontban megállapított árak pedig a kereskedő raktárában történő átvétel esete-
tére vonatkoznak.

Egyes gazdasági magvak legmagasabb vetőmagkereskedői ára

(A 43.300—1943. K. M. sz. rendelet, megjelent a Budapesti Közlöny 176. számában.)

magtérseg meg- nevezése	25 kg.-nál na- gyobb tétel- ben	10—25 kg.-os tételben	10 kg.-nál kisebb tétel- ben	legkisebb vi- szonteladói engedmény
	P.	P.	P.	P.
Fehérbárcás lucerna	840.—	860.—	880.—	30.—
Fehérbárcás lóhere	440.—	460.—	480.—	30.—
Fehérbárcás erdélyi lóhere	450.—	470.—	490.—	30.—
Bibórhelye	260.—	275.—	290.—	20.—
Szöszösbükköny	210.—	220.—	230.—	10.—
Pannonbükköny	100.—	110.—	120.—	10.—
Őszi borsó	110.—	120.—	130.—	10.—
Angolperje	400.—	430.—	460.—	30.—
Köles	62.—	68.—	75.—	6.—
Muhar	75.—	82.—	90.—	6.—
Répe (nyári) és káposzta	120.—	135.—	150.—	10.—
Tarlórépa	360.—	390.—	420.—	30.—

A viszonteladói engedményt 25 kg.-nál nagyobb tétel eladásánál a táblázat II. oszlopában megállapított árból, 25 kg.-nál kisebb tétel eladása esetében pedig a táblázat III. oszlopában megállapított árból kell levonni.

Védje vetését ABAVIT-tal!

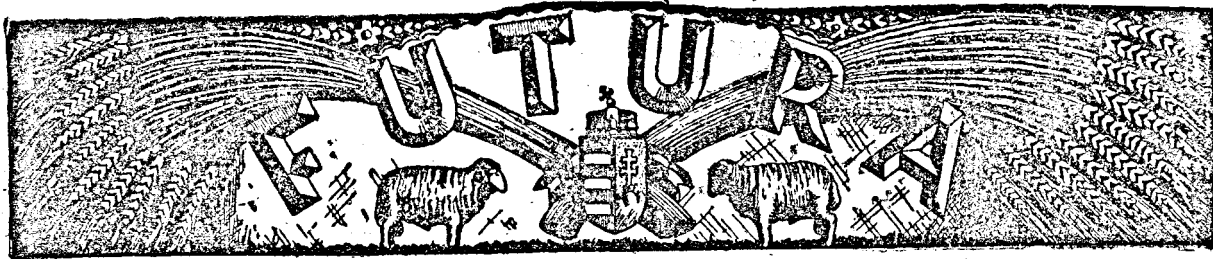
Schering

Univerzális száraz és nedves
csávázószer. —: A régi bevált
minőségben szállítja a

MAGYAR MEZŐGAZDÁK
SZÖVETKEZETE
növényvédelmi osztálya

Budapest, VI. Eötvös-u. 25/a. sz. és a kirendelt-
ségek, továbbá minden Hangya Szövetkezet.

Minőségi levonások a gabona átvételénél

A fennálló rendelkezések minden árunak az árát meghatározott hektolitersúlyú és szokvány-minőségű árura állapítják meg. Az alacsonyabb hektolitersúlyú, valamint gyengébb minőségű árura a rendelet előírásai szerint megfelelő levonásokat kell eszközölni, amelyek a következők:

A) Fajsúlyhiányokért.

Búzánál 78 kg. alatt minden teljes $\frac{1}{2}$ kg. hiány után 100 kg-kint 20 fillért.

Rozsnál 71 kg. alatt minden teljes $\frac{1}{2}$ kg. hiány után 100 kg-kint 20 fillért.

Árpánál 65 kg. alatt minden teljes $\frac{1}{2}$ kg. hiány után 100 kg-kint 20 fillért.

Zabnál 41 kg. alatt minden teljes $\frac{1}{2}$ kg. hiány után 100 kg-kint 20 fillért.

Hajdínánál 60 kg. hektolitersúly alatt minden teljes $\frac{1}{2}$ kg. hiány után 100 gk-kint 20 fillért.

B) Keverékért.

Búzánál minden 2%-on felüli megkezdett 1% őrlésre és takarmányozásra alkalmas keveréktöbblet után 100 kg-kint 20 fillért.

Rozsnál minden 2%-on felüli megkezdett 1% őrlésre és takarmányozásra alkalmas keverék után 100 kg-kint 20 fillért.

Árpánál minden 2%-on felüli megkezdett 1% őrlésre és takarmányozásra alkalmas keverék után 100 kg-kint 20 fillért.

Kopasz árpánál 5% felett 10%-ig minden megkezdett másfajta árpáért, vagy őrlésre és takarmányozásra alkalmas keverékért 100 kg-kint 30 fillért, 10%-nál több másfajta árpát tartalmazó kopaszárpa pedig csak mint takarmányárpa vehető át.

Zabnál minden 2%-on felüli megkezdett 1% őrlésre és takarmányozásra alkalmas keverék után 100 kg-kint 20 fillért.

Az örölhetetlen és takarmányozási célra alkalmatlan keverékfelénél minden megkezdett 1%

után 1 kg-ot kell levonni. A vételi jegy feltétele szerint az örölhetetlen és takarmányozásra alkalmatlan keverék (tisztátalanság) miatt levont súlyt az eladó tartozik kifogástalan minőségű gabonában utánszállítani és ennyivel több árut átadni.

C) Levonás csírák szemekért.

A rendelet csak búzára és rozsrá intézkedik. Erre nézve kimondja, hogy ha 3%-nál több csírák szem van ezekben az árukban, akkor minden megkezdett 1% többlet után 100 kg-kint 20 fillért kell levonásba hozni bonifikáció címen. A többi árunál csírák szemek esetén a tözsdeszokványok értelmében kell a levonást eszközölni.

D) Levonások minőségi hibáknál.

A vételijegy feltételei kimondják, hogy a rendelet által nem érintett kérdésekben a Budapesti Áru- és Értéktőzsde szokványai az irányadók, ennek következtében tehát minden olyan minőségi hibánál, ha az áru rostátlan, dohos, nedves, üszkös, zsízsíkes, penészes, romlott stb., a szokványok előírásai mérvadók.

Az említett hibák esetén tehát a szokványokban előírt bonifikációt kell alkalmazni. A vételijegynek ez a kikötése természetesen magával hozza azt, hogy csak egészséges áru szállítható és egészségtelen áru átvételére senki sem kötelezhető, hanem az visszautasítható, tehát a szokványok általános határozatainak 39—57. §-ig terjedő kikötései, valamint a különös határozatoknak ezzel kapcsolatos intézkedései teljes mértékben érvényben vannak. A vételijegy feltételei szerint azonban, ha valaki nem egészséges árut szállít, tehát olyat, amely visszautasítható, nemcsak magánjogilag, hanem büntetőjogilag is felelős és ilyen áru szállítása büntetőjogi következménnyel is jár. Nyomatékosan felhívjuk erre a gazdák figyelmét, mivel egészségtelen áru átadása esetén azt nem lesz módunkban átvenni.

Fajtiszta, fajazonos, szavatolt csíráképeségű belföldi és külföldi gazdasági és kerti

MAGVAK

Erdélyi Gazdák Magértékesítő Szövetkezeténél kaphatók

Kolozsvár, Majális-u. 10. Telefon: 31-83, 35-52

Lóheremagra és más takarmányfélékre termelési szerződéseket kötünk. Kívánatra ajánlattal szolgálunk.

Terményárisi

Gabonapiac.

Búza 78 kgr. hl. súlyú 40, rozs 71 kg. hl. súlyú 37, kétszeres 37, takarmányárpa 65 kg. hl. súlyú 36, sörárpa 65 kg. hl. súlyú 40, kopaszarpa 50, zab 42 kg. hl. súlyú 40 P. mázsánként, szokványminőségben, feladóállomáson, kocsiba rakva. Köles fehér, vörös, szürke és japán, rostált, üszkmentes 40, hajdina 60 kg. hl. súlyú hántolatlan 40 pengő 100 kg.-kint.

Olajsmagvak.

Káposzta- vagy réparepce mag 68, vadrepce mag 60, lenmag olajgyártásra 100, rostlenmag 90, napraforgó fehér, szürke és csíkos 70, tökmag 90, szójabab legfeljebb 10% víztartalommal 80, ricinusmag I. rendű 120, II. rendű 90, olajzönmag 96%-os 53, kendermag szokványyszerű 150, magasnövésű belföldi vetőmag 200, ólomzárolt rostkender vetőmag 250, mák, kék, uradalmi 200, mustármag fehér és fekete 100 pengő mázsánként.

Fűszermagvak.

Köménymag közönséges és édes 300, majoránnamag 96%-os 1200, ánizsmag 350, korlandermag 100 pengő mázsánként.

Hüvelyesmagvak.

Borsó Viktória 65, express 60, lencse zsisziktelenített, kisszemű 90, közepes 100, nagyszemű 120, székelőföldi eredeti zsisziktelenített 120, bab, fehér, szokvány és gyöngy 80, fehér, hosszú és lapos, gömbölyű és hosszú fűrj, egyszínű és színes 85, tarka és vegyes 77, lóbab 75%-os, szokványyszerű 64 pengő 100 kg.-kint.

Takarmánymagvak.

Lóheremag nyers 90%-os tisztaságú, legfeljebb 1% arankatartalommal 300, erdélyi és kolozsvári 310, lucernamag nyers, arankás 90%-os tisztaságú 580, baltacimmmag hámozatlan 90%-os tisztaságú 140, évelő vörösheremag 97%-os 400, szeradellamag 92%-os 180, eperheremag 94%-os 560, biborheremag 95%-os 200, fehérheremag 94%-os 450, komlóslucernamag 95%-os 300, korcs (svéd) heremag 94%-os 400, nyulszapukamag 90%-os tisztaságú 260, somkóró fehér 94%-os 240, szarvaskerepmag 94%-os 320, búkköny 96%-os szőszes 160, pannon 70, tavaszi 72, csillagfürt 96%-os édes 45, keserű 36. tavaszi (homoki)

borsó 94%-os 75, ősziborsó 94%-os 75, csicscriborsó 65, szegesborsó 95%-os 50, cirokmag 95%-os seprő 38, cukor 50, gomborkamag 96%-os 70, csibehúr 96%-os, őriás 70, apró 60 pengő 100 kg.-kint.

Fűmagvak.

Csomós ebir 265, francia perje 300, olasz perje 280, réti csenkesz 280, réti homócsin 280, angol perje 280, juh csenkesz 400, réti perje 500, tarackos tippán 400, ligeti perje 800, taréjos cincor 480, réti ecsetpázsit 500, soványperje 500, aranyzab 800, magyar rozsok 300, tarackos vörös csenkesz 360, muharmag 50, szudáni fűmag 80 pengő 100 kg.-kint.

Lenkóró

Ia 40, Ib 36, IIa 30, IIIa 20 P.

Maglenszalma

Elsőrendű 17, másodrendű 14 P.

Szálatakarmanýok

Elsőrendű lucernaszéna 16, Ia. lóhereszéna 14, Ia. baltacimszéna 14, Ia. zabosbúkkönyszéna 14, Ia. muharszéna 12, rétiszéna bántási 10.50, savanyú v. erősen ázott 6.50, Ia. takarmányszalma 6, elsőrendű rozs-szalma 5.30, egyéb egészséges szalmák és alomszalmák 5, elsőrendű zsupszalma 11 pengő mm.-kint.

Burgonyapiac

A belföldi Burgonyakereskedelmi Egyesülés a közellátási miniszter 30.100-1943. sz. rendelete alapján f. évi augusztus hó 9-étől további intézkedésig a termelőknek budapesti paritásban a következő árakat fizeti: Nyári rózsa és Gülbaba mosatlan új burgonya 26, Ella és sárga mosatlan újburgonya 22 pengő 100 kg.-kint. Ebből az összegből a helyi termelői ár kiszámításánál a feladóállomás és Budapest-Nagyvásártelep közötti távolságnak megfelelően 250 km-nél a 15/c, 250 km-en túl a 16/c kocsiostályi fuvardíj vonatkoztatható le, vagy a hajófuvarozás tényleges költsége. 1943. évi Ella burgonya ársi ára 20 P. 100 kg.-kint.

Abraktakarmanýok

Olajipari erőtakarmányok legmagasabb gyári eladási ára minden üzemenél q-ként: dohánymagpogácsa 38-40%-os 20, kendermagpogácsa 38-40%-os 21, lenmagpogácsa 36-38%-os 29, mákpogácsa 42-44% 23, napraforgópogácsa 38-41%-os 26.50, repcepogácsa 38-40%-os 22, tengericsirapogácsa 20-23% 24, tökmagpogácsa 50-52% 30, vadrepce-

pogácsa 38-40% 20, mustármagpogácsa 38-40% 20, ricinusmagpogácsa 38-40% 22 pengő q-kint.

Extrahált olajsmagdarák.

Dohánymagdara 36-38%-os 19, kendermagdara 34-36% 21, lenmagdara 34-36% 29, mustármagdara 33-35% 20, repcedara 33-35% 21, szójababdara 43-45% 40, tengericsiradara 17-20% 25, vadrepcedara 32-34% 19, napraforgódara 34-36% 25.50, tökmagdara 43-46% 27, paradicsommagdara 30-33% 18, perillamagdara 45-48% 30, ricinusmagdara 30-34% 21, malátacsira 20, szártott sörgyári élesztő 92, szártott cukor-repaszelet 20, szártott keményítő-gyári tengeri moslék 26, szártott sörtörköly 22, hulladékkeményítő 22 pengő q-kint.

Állati eredetű abraktakarmanýok.

Húsliszt (extrahált töpörtyű) 75, halliszt (balatoni) 75, vérliszt 54, borsóhulladék 36, sajtolt töpörtyű 70 pengő q-kint.

Szep ember havi állatvásárok.

1. Gyergyószárhegy, Marosvásárhely (1-2-3-4-5), Zilah.
2. Túrterebes.
3. Mezőtelekd, Oláhsegygyörgy.
4. Alsószuk.
- 5-6. Gyergyószentmiklós, Naszod (5-6).
- 6-7. Makfalva, Máramarossziget, Nagyvárad, Szépvíz (6-7-8), Szinerváralja.
7. Barfalva, Szamoskrassó.
8. Bihardiószeg, Görgénysegytimra (8-9), Szentjobb, Székelyudvarhely.
- 9-10. Csíkszépvíz, Ispánmező, Székelykeresztúr.
10. Királydaróc, Páncfelseh, Tasnád.
12. Balavásár, Bethlen.
13. Felsővisó, Körösfeketető, Szamosborhid.
14. Krasznabélték, Márkod (14-15).
15. Csákgörbő, Felsőszilágy, Szilágy-cseh, Teles.
16. Margitta.
17. Kővárhosszúfalu, Szilágynagyfalu.
19. Lekence.
20. Sárközújlak, Szatnár.
21. Bánffyhungyad, Székelyhodos.
23. Élesd, Szilágyosmlyó.
25. Apahida.
26. Etéd, Hidalmás, Magyarlápós.
27. Borsa, Csíkszereda, Felsőbánya, Ipp.
28. Aranyosmeggyes, Nagybaród, Retteg, Székelyhid.
29. Gyergyóhékkás, Hadad, Halmi.
30. Szatmárnémeti.

T. Jakab Jenő urnak
Kolozsvár
Mátyás király u. 7

HIREK

MIÉRT NEM ÉRKEZETT MEG IDEJÉBEN AZ ERDELYI GAZDA AUGUSZTUSI SZÁMA? Az Erdélyi Gazda folyó évi augusztusi számából több mint harmincezer példány nem a hó elején, hanem a hónap utolsó napjaiban jutott el tagjainkhoz. A lap késedelmes szétküldésének az az oka, hogy az Erdélyi Gazdát előállító Minerva Nyomdai Műintézet rt. bejelentése szerint a papírt nem tudták idejében elvámoltatni s emiatt a papírt nem tudták idejében átvinni. A késedelmes szétküldés tehát nem az egyesületen, a szerkesztőségen, vagy a kiadóhivatalon múltott. Az EMGE elnöksége gondoskodott arról, hogy a jövőben legnehezebb forduljanak elő használati esetek. Mindenesetre a késedelműnk szíves elnézését.

Az ERDELYI GAZDA szerkesztősége.

Pályázat gazdasági szaktanári állásra. A székelykeresztúri unitárius téll gazdasági iskola pályázatot hirdet egy gazdasági szaktanári állásra. Az állás folyó évi október 15-ig elfoglalandó. A kellő képesítéssel bíró pályázók folyamodványait f. évi szeptember hó 10-ig adják be az iskola igazgatóságához. Javádalom az állami hasonfokú iskolákéval egyező. Bővebb felvilágosítással szolgál az igazgatóság.

Felemelték a mákgubótörök árát. Az árhivatal ujonnan megállapította és felemelte a mákgubótörök árát: 30 mázsán aluli szállítás esetén 13, 30—50 mázsá vagonba rakása esetén 14, 50 mázsán felüli mennyiség vagonba rakva 15 pengő mázsánként feladóállomáson. Az Alkaloida Vegyészeti Gyár Rt. részére átadott mákgubótörökért mázsánként 30 buzaegységet számítanak a beszolgáltatási kötelezettség teljesítésébe.

Apróhirdetések

HIRDETESI DIJAK: cm²-ként —50 pengő, háromszori vagy többszöri megjelenésre —45 pengő. Egy teljes oldal hirdetés (391 cm²) 200 P. Ugyanaz többszöri megjelenés esetén 185.— P. Apróhirdetés szavanként —15 P, vastagabb betűkkel —30 pengő. Reklámclikkeket, illetve lapcikkeknek feldolgozott hirdetések nem közlünk. Hirdetéseket minden hó 18-ig fogadunk el.

Állást keresők

Elhelyezkedne nyárára nagyobb gazdaságban vagy uradalomban gazdasági iskolát végzett, 20 éves, nő, len, ref. vallású gyakornok. Cím: Szász Lajos, Malomfalva, u. p. Nyárárdi, Maros-Torda vm. (260.)

ERDELYI GAZDA

Gazdatiszt 25 évi gyakorlattal, aki 18 évig nagyobb gazdaságban önállóan gazdálkodott, református, kis családú, józanéletű férfi, október hó 1-től komoly gazdaságban hosszabb időre elhelyezkedne. Cím a kiadóban. (264.)

A kertészet minden ágában jártas több évi gyakorlattal bíró kertész kerestetik a nagyváradi „Szent László Tüdőszanatórium” részére. Pályázatot fizetési igény megjelölésével „Szent László Tüdőbetegszanatórium” Igazgató főorvosához, Nagyvárad, Hitler Adolf-utca 25. sz. alá kérünk. (265.)

Elhelyezkedne tordai gazdasági iskolát végzett, 24 évi gyakorlattal rendelkező, a gazdaság minden ágában jártas, 48 éves, unitárius, családos ember. Cím a kiadóban. (260.)

Állást kapkat

Keresek béresgazdát azonnali belépésre. Cím a kiadóban. (254.)

Keresek szerényigényű, gyakorlott ispánt, vagy gazdát, aki 140 hold birtokon szőlő és gyümölcsös önálló kezelését vállalja, tekintélyt tud tartani és eredményt produkálni. Ajánlatok igények megjelölésével Mándy gazdasági felügyelő, Szinerváralja címre küldendők.

Adás-vétel

Eladók 3—4 hónapos csinesillanyúlak. Válaszbélyeg. Varga Ferenc, Szászrégen, Városháza. (262.)

Egy 4 éves tenyész bivalybika eladó. Bányász Lajos méhésznék, Gyergyóújfalu, Csík m. (267.)

160 hold homokbirtok bérbe kiadó. Solymossy Istvánné, Csomaköz. Vasuti állomás. Szaniszló, Szatmár vármegye. (263.)

Kézpénz az üres bádogdobozokért. Gyűjtsük össze az üres Sidel-os, nyers nikotinos stb. bádogdobozokat és hozzuk el a Kolozsvármegyei és Kolozsvári Gyümölcstermesztők Egyesületéhez (Majális-u. 24.), ahol dobozonként 10 fillért fizetnek érte.

FŐMUNKATARSÁK:

Dr. Asztalos Sándor, Br. Atzél Ede, Antal Dániel, Balogh László, Dr. vitéz Biró Gyula, Bikfalvy Ferenc, Bodor Kálmán, Cserey Lajos, Dörgy Lajos, Dr. Eöry István, Dr. Gaál Alajos, Dr. Göllner János, Gyarmathy Piroska, Fodor Pál, Farkas Árpád, Koppány Rezső, Korponay Kornél, Kós Károly, Kovásznay János, Dr. Kúthy Sándor,

Br. Kemény János, Laczkó Lujza, Dr. Máriaşşy Béla, Mikó László, Dr. Mudra Alajos, Dr. Nagy András, Nagy Miklós, P. Nagy Sándor, Paul Kamil, Rigler József, vitéz Szász István, Szeghő Dénes, Séra István, Seyfried Ferenc, ifj. Sigmund Ákos, Szilágyi Ferenc, Szopos András, Tempfl János, Dr. Tóth Tibor, Vita Sándor.

A rajzokat készíti: Andrásy Zoltán.

Felelős szerkesztő és kiadó: TÖRÖK BALINT. Minerva Irodalmi és Nyomdai Műintézet Részvénytársaság, Kolozsvár, (Nyomdai f. v.: Major József.)